

JUUPAJOEN KUNTA

Talousarvio 2020
Taloussuunnitelma 2021 - 2022

Kunnanhallitus 2.12.2019
Kunnanvaltuusto 16.12.2019

SISÄLLYS

1 Kunnanjohtajan katsaus	2
2 Yleisperustelut.....	5
2.1 Taloudellinen katsaus ja toimintaympäristö	5
2.1.1 Yleinen taloudellinen kehitys	5
2.1.2 Kuntatalouden tilanne.....	5
2.2 Juupajoen kuntastrategia	6
2.3 Juupajoen kunnan yleinen ja taloudellinen tilanne	7
2.3.1 Väestökehitys.....	7
2.3.2 Työllisyystilanne Pirkanmaalla ja Juupajoella.....	9
2.3.3 Kuntayhteistyö.....	9
2.3.4 Kunnan talouden tilanne ja kehitys	11
2.4 Keskeiset tuloperusteet.....	12
2.4.1 Verotulot.....	12
2.4.2 Valtionosuudet	15
2.4.3 Juupajoen kunnan hallinto-organisaatio	18
2.4.4 Juupajoen kunnan konsernirakenne vuonna 2020	20
2.4.5 Tytäryhteisöjen tavoitteet talousarviovuodelle	20
3 Taloussuunnitelman tehtävät	22
3.1 Talousarvion sitovuus, täytäntöönpano ja seuranta.....	24
JUUPAJOEN KUNNAN TALOUSARVIO 2019 JA TALOUSSUUNNITELMA 2020 – 2021.....	26
KÄYTTÖTALOUSOSA.....	27
4 Hallintopalvelut.....	27
4.1 Konsernihallinto	27
5 Hyvinvointipalvelut	35
5.1 Hyvinvointitoimi	35
5.2 Sosiaali- ja terveystoimi.....	36
5.3 Koulutuspalvelut.....	43
5.4 Varhaiskasvatus ja esiopetus.....	47
5.5 Muut sivistyspalvelut.....	51
6 Tekniset palvelut	60
6.1 Tekninen toimi.....	60
6.2 Juupajoen kunnan vesihuoltolaitos (taseyksikkö).....	64
TULOSLASKELMAOSA.....	68
INVESTOINTIOSA	70
RAHOITUSOSA.....	72
LIITTEET	73
Liite 1. Juupajoen kunnan talous lyhyesti	73
Liite 2. Osastokartta	74
Liite 3. Tilivelvolliset	76

1 Kunnanjohtajan katsaus

Kunnanvaltuusto hyväksyi Juupajoen uuden kuntastrategian 19.2.2018. Talousarviovuosi 2019 on siten ollut ensimmäinen kokonainen vuosi, kun uutta kuntastrategiaa on toteutettu. Talousarviovuonna vuoden 2019 aikana tehdyt havainnot muuttuvat tekemiseksi strategiassa määriteltyjen päämäärien saavuttamiseksi.

Strategia ohjaa kunnan toimintaa ja on päätöksenteon selkänöja. Kuntastrategiaa toteutetaan kunnan talousarvion ja suunnitelman avulla. Strategian onnistumista arvioidaan vähintään kerran vuodessa tilinpäätöksen yhteydessä.

Juupajoen kuntastrategia on kunnan kehittämissuunnitelma vuoteen 2025 saakka. Se koostuu neljästä päämäärästä, jotka on saavutettava menestyksen varmistamiseksi. Päämäärät ovat:

Houkutteleva asuinpaikka
Elinvoimaiset palvelut
Kukoistava yhteisö
Vahvat yritykset.

Houkutteleva asuinpaikka -päämäärää on edistetty vuosien ajan osallistumalla ASTA-messuille. Messuilla on kerrottu halvoista tonteista, Tenavatonnista, hyvistä liikenneyhteyksistä ja idyllisistä kylistä. Ponnisteluista huolimatta työ ei ole tuottanut tulosta. Tästä johtuen on tullut aika pohtia uudelleen kuntaviestinnän kärjet sekä viestintäkanavat. Tämä työ on käynnistynyt ja vuoden 2020 aikana uudet tavat ja kanavat otetaan käyttöön.

Kunnan palvelutarjontaa pohditaan jokaisessa mahdollisessa tilanteessa. Kunnan organisaatiossa tapahtuvat muutokset kuten eläköitymiset tai sidosryhmien tekemät päätökset ovat hetki, jolloin kunnan tarjoamien palvelujen määrää ja tasoa on hyvä pohtia pidemmälle tulevaisuuteen. Elinvoimaisten palveluiden tarjonta on siten jatkuvasti kehityksen keskiössä.

Juupajoen kunta on saanut kiitosta ja ihailua pitkään käynnissä olleesta Kuntatiimi -toiminnasta. Kuntatiimi on moniammatillinen kunnan ja yhdistysten muodostama tiimi, johon kuuluu edustaja kaikilta kunnan toimialoilta, sekä kaikista Juupajoella toimivista yhdistyksistä. 1999 alkanut toiminta on ollut aikaansa edellä, ja muilla kunnilla on tässä toiminnassa paljon kirittävää. Kukoistava yhteisö -päämäärää edistää myös järjestöagentti. Järjestöagentti edistää paikallisten yhdistysten verkostoitumista ja kunnan kanssa tehtävää yhteistyötä Järjestö 2.0. -hankkeen tuella. Yrittäjäyhdistyksen kanssa tehtävä yhteistyö on ollut pitkäjänteistä ja tuloksellista. Juupajoen Yrittäjät ry:n toiset kaivinkoneiden Lumeneiston SM-kilpailut 7.3.2020 nostavat Juupajoen hetkeksi globaaliin tietoisuuteen.

Vahvat yritykset -päämäärän mukainen toiminta on alkanut tuottamaan tulosta. Valtatie 9 parantaminen välillä Alasjärvi-Käpykangas parantaa kuntalaisen tieliikenneyhteyttä Tampereen suuntaan ja Pirkanmaan junapilotin myötä matkustajaliikenteeseen tulee lisää vuoroja vuodelle 2020. Talousarvion laadinnan loppusuoralla tuli myös merkittävä uutinen; kenkätehdas vaihtoi omistajaa. Uuden omistajan tavoitteena on elävöittää arvokasta kulttuuriperintöä kunnostamalla rakennusta sen yleisilmettä ja ympäristöä kunnioittaen. Lisäksi tavoitteena on kehittää Juupajoen ja lähialueen matkailua lisäämällä matkailullista vetovoimaa. Omistajanvaihdoksen myötä myös tehtaan nimi muuttui, nyt Walleniuksenkatu 2 tunnetaan Walleniuksen Wapriikkina.

Juupajoen kunnan vuoden 2020 talousarvioesitys on 159.640 euroa alijäämäinen. Myös suunnitelmavuosien ennusteet näyttävät alijäämäisiltä. Vuosikate kuitenkin näyttäisi säilyvän myös suunnitelmakausilla positiivisena.

Tulevan vuoden osalta merkittävimmät kunnan talouteen vaikuttavat tekijät ovat verotulot, valtionosuustulot ja menopuolella sosiaali- ja terveystaloudet.

Verotuloennusteen mukaan verotilitysten kertymä on vuonna 2019 noin 247.000 euroa ennakoitua heikompi. Vuoden 2018 toteumaan nähden kunnallisveroa kertyy 1,8 %, yhteisöveroa kertyy 12,5 % ja kiinteistöveroa 13 % enemmän. Vuonna 2020 verotulojen ennustetaan nousevan noin 3 % vuoteen 2019 verrattuna. Talousarvio pohjautuu 7,40 milj. euron verotuloihin.

Kuntaliiton ennakkollisen laskelman mukaan valtionosuudet lisääntyvät talousarvioon 2019 verrattuna 129.430 euroa. Talousarviossa valtionosuuksien määräksi on arvioitu 4.45 milj. euroa.

Juupajoen kunnan ulkoiset toimintakulut ovat 12,7 milj. euroa (kasvu 1,5 % vrt. ta 2019) ja toimintatuotot 1,266 milj. euroa (- 3,3 %). Toimintakatteen (nettomenot) kasvu kuluvaan vuoden talousarvioon nähden on 2,1 %. Poistot vuoden 2020 talousarviossa ovat 534.030 euroa (v. 2019 523.520 euroa).

Euromääräisesti merkittävin osa-alue talousarviossa ovat sosiaali- ja terveystaloudet, joiden osalta Juupajoki ja Mänttä-Vilppula ovat muodostaneet yhteistoiminta-alueen vuoden 2015 alusta lukien. Yhteistoiminta-alueen isäntäkunta Mänttä-Vilppulan hoitoon siirtyi samasta ajankohdasta lukien Juupajoen kunnan palvelujen ulkoistussopimus Pihlajanlinna Terveystalouden kanssa.

Yhteistoiminta-alueen kuntana Juupajoki on ollut mukana Mänttä-Vilppulan vuonna 2016 toteuttamassa sote-palvelujen kokonaiskilpailutuksessa. Mänttä-Vilppulan kaupunki ja Pihlajanlinna-ryhmittymä ovat solmineet 15 vuoden sopimuksen 1.8.2016 lukien eli vuoteen 2031 asti. Palvelusopimus laajeni koskemaan Juupajoen kunnan sote-palveluja 1.1.2018 lukien, kun Juupajoen oman sote-sopimuksen toimintakausi päättyi.

Tulevina vuosina, talousarviovuodesta 2020 eteenpäin, palveluntuottajan laskutushintaa korotetaan sopimuksessa määritellyn, vuosittain laskettavan, kertoimen mukaan. Mänttä-Vilppulan kaupungin ja Juupajoen kunnan kustannukset määräytyvät todellisen toteutuman mukaan.

Talousarvion laadinnan aikana tuli uutinen Mehiläinen Yhtiöt Oy:n ostotarjouksesta Pihlajanlinnan kaikista osakkeista. Samalla uutisoitiin, että Pihlajanlinna Oy:n hallitus suosittelee tarjouksen hyväksymistä ja kaikki merkittävimmät omistajat ovat ilmoittaneet suhtautuvansa myönteisesti yhdistymiseen. Kilpailu- ja kuluttajavirasto KKV tekee selvityksen yrityskaupan mahdollisista vaikutuksista kilpailuun alalla sekä seurauksista kuluttajien kannalta. Pihlajanlinnan ja Mänttävuoren Terveystalouden tiedotteiden mukaan yrityskaupalla ei ole välittömiä vaikutuksia sopimukseen tai palveluihin.

Työllisyyden hoidossa on 2018 käynnistynyt uusi toimintamalli, jossa kunnan lakisääteisiä työllisyydenhoidon veloitteita toteutetaan yhteistyössä Mänttä-Vilppulan työllisyydenhoidon yksikön kanssa. Uusi aktiivisempi sekä asiantuntevampi työllisyydenhoito on ollut menestyksellistä ja yhdessä yleisen hyvän taloustilanteen kanssa Juupajoen työllisyystilanne on Pirkanmaan kärkipäätä. Hyvän työllisyystilanteen ennustetaan jatkuvan vuoden 2020 ajan vaikka talouskasvu hidastuu.

Talousarviovuodelle suurimmat investoinnit ovat jalankulku- ja pyöräilyväylän rakentaminen 320 000 € ja Korkeakosken vesihuollon saneeraustyöt 80 000 €.

Pirkanmaalla avautuu sunnuntaina 15.12.2019 yhteensä 25 uutta lähijunayhteyttä, joista kaksi täydentää junayhteyksiä Juupajoella. Kyseessä on vuoden 2020 kestävä pilotti, joka palvelee erityisesti työ-, opiskelu- ja vapaa-ajan matkustamista. Tavoitteena on junilla vuorot vakituisiksi ja monipuolistaa pysyvästi pirkanmaalaisten liikkumisen mahdollisuuksia.

Allekirjoittanut aloitti Juupajoen kunnan kunnanjohtajana 22.10.2018. Vuoden 2019 talousarvion laadinta oli ensimmäinen iso ponnistus uutena kunnanjohtajana. Nyt, toista talousarviota laatiessa, näkemystä on runsaasti enemmän ja siten talousarvion laadinta on ollut hivenen helpompaa, mutta samalla talousarvion laadinnan haasteellisuus on konkretisoitunut.

Kiitän kuntalaisia, luottamushenkilöitä ja kunnan henkilökuntaa tästä ensimmäisestä vuodesta ja toivon meille kaikille menestyksellistä vuotta 2020.

Jyri Lammela
Kunnanjohtaja

2 Yleisperustelut

2.1 Taloudellinen katsaus ja toimintaympäristö

Luvussa tarkastellaan maailman- ja kansantalouden sekä Suomen kuntatalouden tämänhetkistä tilaa, vallitsevaa taloudellista toimintaympäristöä sekä talouden lähiaikojen kehitystä. Tilannetta tarkastellaan valtiovarainministeriön vuoden 2020 talousarvioehdotuksen, Valtiovarainministeriön kesän ja syksyn 2019 taloudellisten katsausten sekä Tilastokeskuksen julkaisemien taloustietojen pohjalta. Työllisyyden tarkastelun pohjana toimivat työ- ja elinkeinoministeriön Työllisyyskatsaukset.

2.1.1 Yleinen taloudellinen kehitys

Taloukasvu näyttää vielä lähiaikoina myönteiseltä huolimatta kansainvälisen talouden heikoista uutisista. Kotimainen kysyntä ylläpitää taloukasvua tulevina vuosina.

Julkisen talouden menot ovat pysyneet koko korkeasuhdanteen ajan tuloja suurempina. Julkisessa taloudessa on rakenteellinen alijäämä, joka ennusteen mukaan kasvaa lähivuosina. Julkista taloutta heikentävät vaimeneva taloukasvu, väestön ikääntymisestä johtuva menojen kasvu sekä hallitusohjelman mukaiset menonlisäykset.

Vuonna 2019 Suomen BKT kasvaa 1,5 %. Viennin kasvu on vaisua Euroopan talousnäkymien säilyessä epävarmoina. Asuinrakennusinvestoinnit supistuvat, mutta myös tuotannollisten investointien kasvu hidastuu kansainvälisen talouden suhdanteen heikentyessä. Yksityisen kulutuksen kasvu jatkuu ansiotason nousun sekä korkean työllisyyden tukemana.

BKT kasvaa 1,0 % v. 2020 ja 0,9 % v. 2021. Yksityisen kulutuksen kasvu hidastuu kotitalouksien säästämisasteen noustessa. Investointien osuus BKT:sta laskee. Keskeisten talouksien väliset kauppajännitteet heijastuvat maailmankauppaan ja vaikuttavat välillisesti Suomen vientiin.

Taloukasvun hidastuminen ja nimellispalkkojen nousu alkavat asteittain heikentää työllisyyden kasvua. Työllisyysaste nousee 73,4 prosenttiin vuoteen 2021 mennessä työikäisen väestön edelleen vähentyessä. Työttömyysaste laskee hitaasti 6,2 prosenttiin v. 2021.

2.1.2 Kuntatalouden tilanne

itsenäisen Suomen 75. hallitus aloitti työskentelyn 6. kesäkuuta 2019 pääministeri Antti Rinteen johdolla. Uuden hallituksen hallitusohjelma sisältää lukuisia kirjauksia, jotka vaikuttavat kuntatalouden tuloihin ja menoihin tulevalla hallituskaudella. Kuntatalouden heikkoa taloustilannetta tukee se, että kuntien peruspalvelujen valtionosuus lisääntyy noin 300 miljoonaa euroa vuodesta 2019 vuoteen 2020. Valtionosuutta kasvattaa muun muassa kilpailukykyopimuksen lomarahaleikkaukseen liittyvän valtionosuusleikkauksen ja indeksijäädetyksen päättymisen sekä valtion ja kuntien kustannustenjaon tarkistuksen toteuttaminen. Myös valtion veroperustemuutoksista aiheutuvat verotuottomenetykset kompensoidaan kunnille.

Näiden lisäksi valtio esittää toimia, jotka lähivuosina lisäävät tai laajentavat kuntien tehtäväkenttää ja kasvattavat kuntien menoja. Laajentuneisiin tehtäviin kohdistetaan täysimääräinen valtionosuusrahoitus. Jos tehtävien laajennusten vaikutusarviot ovat kohdallaan, esitykset eivät heikennä kuntatalouden tilaa, vaan pitävät kuntatalouden tulojen ja menojen lisäyksen yhtä suurina, eli kuntatalous pysyy kuta kuinkin neutraalina.

Osa kuntien tehtävien laajennuksista on luonteeltaan pysyviä ja osa kertaluonteisia tulevaisuusinvestointeja. Kuntatalouteen kohdistuvien pysyvien menonlisäysten osuus on 565 miljoonaa euroa vuoden 2023 tasolla. Kuntatalouteen kohdistuvien kertaluonteisten menojen lisäys on 231 miljoonaa euroa vuonna 2020, 193 miljoonaa euroa vuonna 2021, 174 miljoonaa euroa vuonna 2022 ja

nolla euroa vuonna 2023. Osa kertaluoteisista menolisäyksistä rahoitetaan vain yhden vuoden ajan, kuten esimerkiksi ammatillisen koulutuksen opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen ja opetuksen ja ohjaukseen tukitoimiin kohdennettava 55,2 miljoonan euron tuki.

Kertaluonteiset tulevaisuusinvestoinnit ovat kuntatalouden kestävyydelle riski. Kuten hyvin monissa aikaisemmissakin kärkihankkeissa, osa näistä toimista tulee jäämään kuntatalouteen pysyviksi menolisäyksiksi. Vaikka valtio vetäytyy rahoitusvastuusta 2021-2023 niin kuntatalouteen pysyviksi jäävien toimintojen rahoitus siirtyy rasittamaan kuntatalouden ja siten myös koko julkisen sektorin kustannuksia ja kestävyyttä.

2.2 Juupajoen kuntastrategia

Kunnanvaltuusto hyväksyi Juupajoen uuden kuntastrategian 19.2.2018. Uuden kuntastrategian laadintatyö toteutettiin vuosien 2015–2017 aikana. Kuntalaisille toteutettiin osana strategiatyötä kaksi tulevaisuuskyselyä, ensimmäinen marraskuussa 2015 ja toinen loppuvuodesta 2017. Työntekijöille ja luottamushenkilöille teetettiin itsearviointikysely. Kuntastrategian laadintaan osallistutettiin kuntalaisten, luottamushenkilöiden ja kunnan työntekijöiden lisäksi myös paikallisia yritys- ja yhdistystoimijoita.

Kuntalain mukaan kunnan toimintaa johdetaan valtuuston hyväksymän strategian mukaisesti. Lain mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee kuntalain mukaisesti ottaa huomioon

1. kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen;
2. palvelujen järjestäminen ja tuottaminen;
3. kunnan tehtäviä koskeissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet;
4. omistajapolitiikka;
5. henkilöstöpolitiikka;
6. kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet;
7. elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta. Kuntastrategian ottamisesta huomioon kunnan talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa säädetään 110 §:ssä. Kuntastrategia tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa.

Juupajoen kuntastrategia on kunnan kehittämissuunnitelma vuoteen 2025 saakka. Se koostuu neljästä päämäärästä, jotka on saavutettava menestyksen varmistamiseksi. Päämäärät ovat:

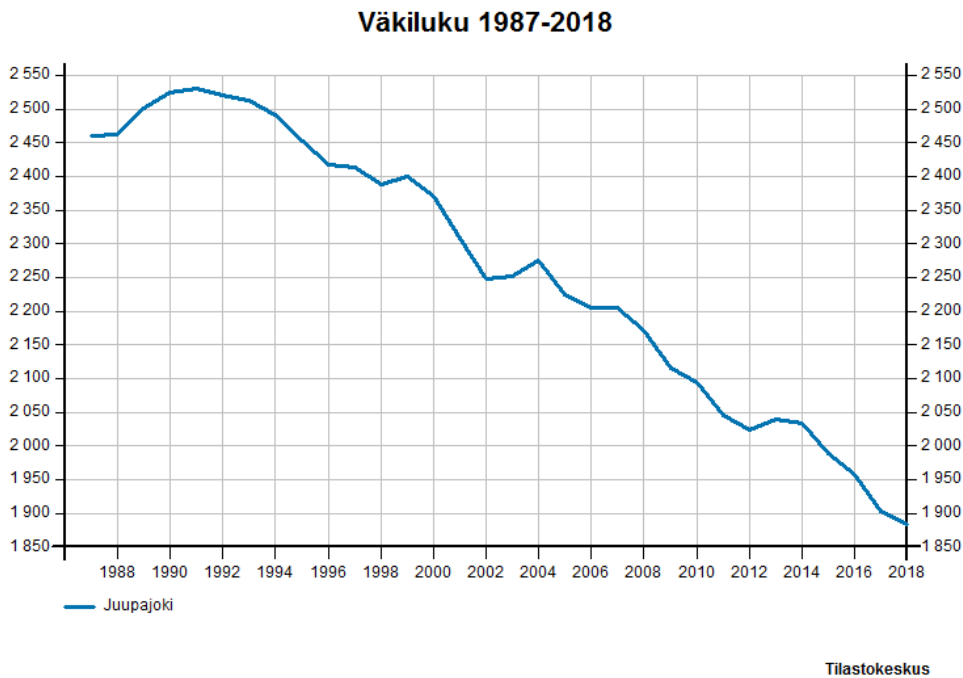
Houkutteleva asuinpaikka
Elinvoimaiset palvelut
Kukoistava yhteisö
Vahvat yritykset.

Strategia ohjaa kunnan toimintaa ja on päätöksenteon selkänöja. Kuntastrategiaa toteutetaan kunnan talousarvion ja suunnitelman avulla. Strategian onnistumista arvioidaan vähintään kerran vuodessa tilinpäätöksen yhteydessä.

2.3 Juupajoen kunnan yleinen ja taloudellinen tilanne

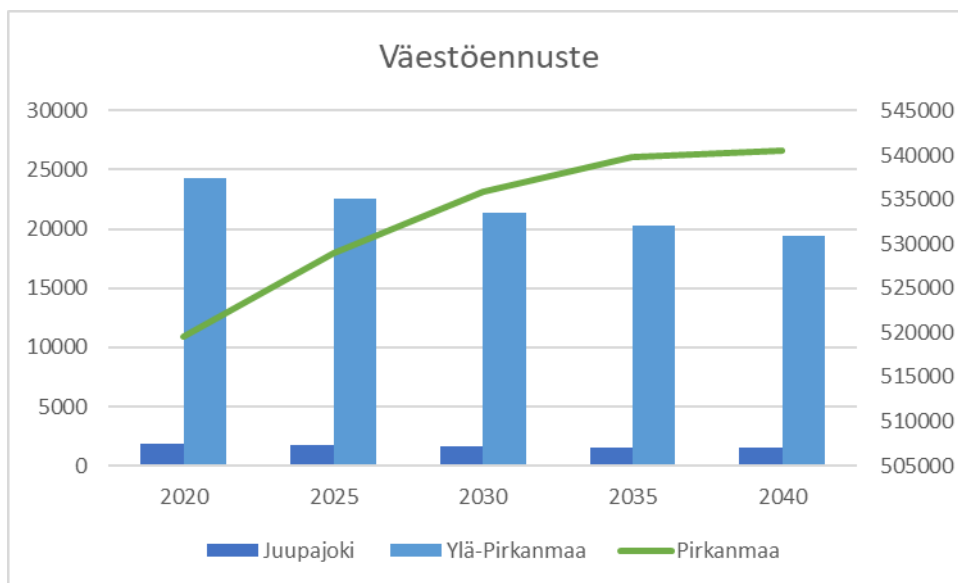
2.3.1 Väestökehitys

Tilastokeskuksen tietojen mukaan Juupajoen ennakkoväkiluku on kuluvan vuoden 2019 lopussa 1 854 asukasta. Laskua vuoden 2018 lopun tilanteeseen on 30 asukasta.

Kuvio 1. Juupajoen väkiluvun kehitys 1987–2018 (Lähde: Tilastokeskus, Kuntien avainluvut).

Ennusteiden mukaan 2020 Juupajoen kunnan väkiluku on 1825 asukasta, 2025 1703 asukasta, 2030 1612 asukasta, 2035 1538 asukasta ja 2040 1484 asukasta.

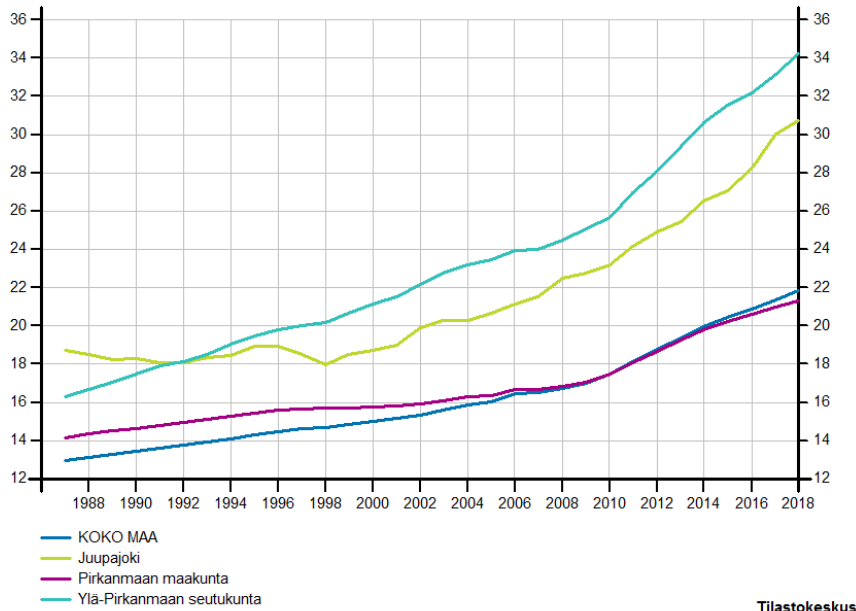

Kuvio 2. Väestöennuste 2020–2040 (Lähde: Tilastokeskus).

Edellä kuvatusta kaaviosta nähdään, että Juupajoen asukasluvun kehitys noudattaa hyvin pitkälle koko Ylä-Pirkanmaa kuntien asukaslukukehitystä.

Eriytynyt haaste niin Juupajoella kuin koko maassa on väestön ikääntyminen. Väestön ikääntymisen myötä erityisesti ikäihmisten palvelujen tarve kasvaa.

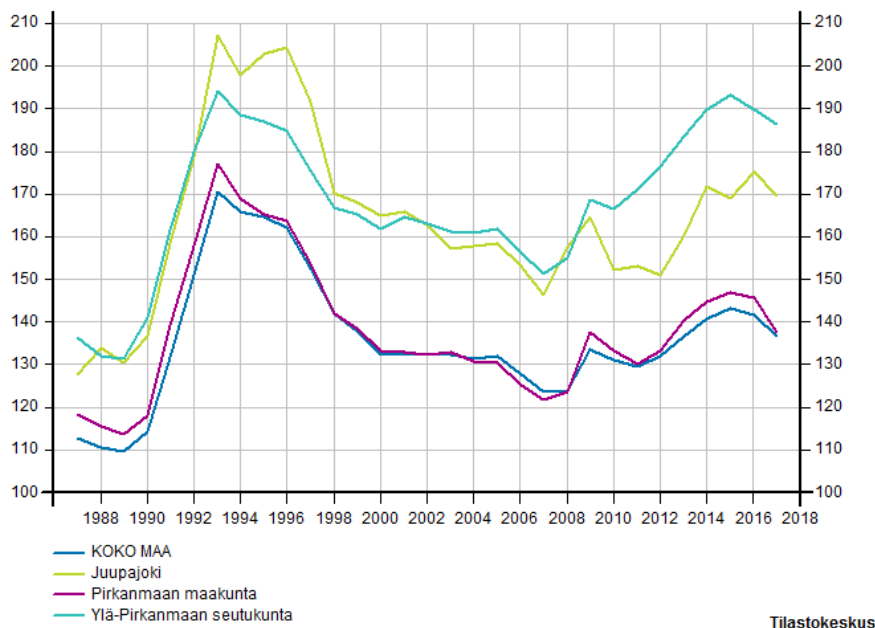
Yli 64-vuotiaiden osuus väestöstä 1987-2018

Kuvio 3. Yli 64-vuotiaiden osuus väestöstä (%) (Lähde: Tilastokeskus).

Ikääntyminen ja alhainen syntyvyys näkyvät myös Juupajoen taloudellisessa huoltosuhteessa, jossa lasketaan kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on yhtä työllistä kohti.

Taloudellinen huoltosuhte 1987-2018

Kuvio 4. Taloudellisen huoltosuhteen kehitys 1987-2018 (Lähde: Tilastokeskus).

2.3.2 Työllisyystilanne Pirkanmaalla ja Juupajoella

Työllisyystilanneselvitys perustuu Pirkanmaan työ- ja elinkeinotoimiston lokakuun 2019 tilannekatsaukseen.

Pirkanmaalla oli syyskuun 2019 lopussa 21 431 työtöntä työnhakijaa. Työttömien määrä kasvoi vuoden aikana 900 henkilöllä (4,4 %). Työttömyyden kasvuun vaikutti mm. se, että palveluissa olevien määrä väheni viime vuodesta 1694 henkilöllä (-10,9 %).

Pirkanmaan syyskuun 2019 työttömien osuus työvoimasta 8,8 % oli 0,4 %-yksikköä korkeampi kuin vuosi sitten (9/2018: 8,4 %). Koko maan työttömyysaste oli nyt 8,6 % ja alenema -0,2 %-yksikköä (9/2018: 8,8 %). Huolimatta työttömyyden määrällisestä ja suhteellisesta kasvusta Pirkanmaan työttömyysaste oli maan viidenneksi alhaisin.

Pirkanmaalla oli rakennetyöttömiä (pitkäaikaistyöttömät, rinnasteiset pitkäaikaistyöttömät, palveluilta työttömiksi jääneet ja palveluilta palveluille siirtyneet) syyskuun 2019 lopussa 12625 henkilöä. Määrä kääntyi vuositasolla kasvuun 22 henkilöllä.

Rakennetyöttömyys aleni 11:ssä kunnassa, kasvoi 10:ssä ja samassa pysyi yksi kunta, Juupajoki. Suhteellisesti suurimmat alenemat olivat isoissa kunnissa Nokialla, ”keskisuurissa” Mänttä-Vilppulassa ja pienissä Ikaalisissa.

Yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleiden määrä oli syyskuun 2019 lopussa 5017 henkilöä. Edellisen kerran Pirkanmaan pitkäaikaistyöttömien määrä oli tätä alempi tasan 10 vuotta sitten syyskuussa 2009 = 4938 henkilöä. Vuoden aikainen vähenemä oli edelleen hyvällä tasoa -1094 henkilöä (-17,9 %), vaikka se heikkeni elo- kuun vuosimuutosluvusta, joka oli -1458 henkilöä (-22,2 %). Tällä vauhdilla pitkäaikaistyöttömyyden vuosimuutos alkaa kasvaa vuoden vaihteessa.

Alue	Työvoima	Työttömyysaste %	Työttömät yhteensä	Alle 25-vuotiaat	Yli 50-vuotiaat	Pitkäaik. työttömät	Avoimet työpaikat
Juupajoki	801	5,9	47	-	20	10	6
Ylä-Pirkanmaan seutukunta yht.	9322	7,4	690	77	314	168	88

Taulukko: Työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat syyskuun 2019 lopussa. Lähde: Pirkanmaan työllisyyskatsaus 9/2019 Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

2.3.3 Kuntayhteistyö

Juupajoen kunta kuuluu Ylä-Pirkanmaan seutukuntaan yhdessä Mänttä-Vilppulan, Ruoveden ja Virtain kanssa. Virallinen seutuyhteistyö päättyi vuoden 2012 lopussa, kun yhteinen seutuhallinto lakkautettiin. Elinkeinojen kehittämistä ja hankeyhteistyötä on kuntien kesken toteutettu kuitenkin vuodesta 2013 lähtien sopimusperusteisesti. Juupajoen kunta hankkii aloittavien yrittäjien neuvontapalvelut ja yritysten kehittämisen tukea Mänttä-Vilppulan elinkeinoyhtiö MW-kehitys Oy:ltä. Juupajoen kunnan ratkaisu pysyä itsenäisenä ja sosiaali- ja terveyspalvelujen yhteistoiminta-alue Mänttä-Vilppulan kanssa ovat myös suunnanneet yhteistyön painopistettä aikaisempaa selkeämmin Ylä-Pirkanmaan kuntien suuntaan.

PoKo ry on yksi 55:stä Manner-Suomessa toimivasta alueellisesta Leader-toimintaryhmästä. Toimintaryhmät laativat muun muassa toimintansa peruslinjauksiksi alueelleen paikallisen maaseudun kehittämissuunnitelman. Uudella ohjelmakaudella vuosina 2014–2020 Juupajoki kuuluu PoKo ry:n toiminta-alueeseen. Muita PoKon kuntia ovat Ruovesi, Mänttä-Vilppula ja Virrat. Juupajoen kunta päätti siirtymisestä Poko ry:n toimintaryhmään vuonna 2013 Pomoottori ry:n toiminnan päätyttyä.

Toisen asteen koulutuksen järjestämisen osalta Juupajoki kuuluu SASKY koulutuskuntayhtymään. Kuntayhtymän muut jäsenkunnat ovat Huittinen, Hämeenkyrö, Ikaalinen, Keuruu, Kihniö, Kokemäki, Multia, Mänttä-Vilppula, Parkano, Punkalaidun, Ruovesi ja Sastamala. Juupajokea lähinnä olevat SASKY:n toimipisteet ovat Mänttä-Vilppulassa sijaitseva ammatillista koulutusta tarjoava Mäntän seudun koulutuskeskus (MSKK) sekä Ruoveden lukio.

Sosiaali- ja terveyspalvelut on 2015 alusta lähtien organisoitu Mänttä-Vilppulan ja Juupajoen yhteisenä sosiaali- ja terveyspalvelujen yhteistoiminta-alueena, jossa Mänttä-Vilppula toimii vastuukuntana ja palvelujen järjestäjänä. Sote -palvelujen tuottajana toimii Pihlajalinna Terveys Oy. Vuoden 2018 alusta Juupajoen kunnan sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottaminen siirtyi Mänttä-Vilppulan ja Pihlajalinna ryhmittymän välisen sopimuksen piiriin, kun kunnan oman sopimuksen sopimuskausi päättyi. Palvelusopimus on voimassa vuoteen 2031 saakka.

Vuoden 2015 alussa aloitti toimintansa uusi ja laajempi ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue Tampereen, Kangasalan ja Valkeakosken ympäristöterveyden yt-alueiden yhdistyessä. Yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat Tampere, Orivesi, Kangasala, Pälkäne, Juupajoki, Valkeakoski, Akaa ja Urjala. Tampereen kaupunki toimii yhteistoiminta-alueen isäntäkuntana.

Lakisääteinen työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP) on tarkoitettu pitkään työttömänä olleille asiakkaille. Palvelussa selvitetään, mitä palveluja työnhakija tarvitsee työllistymisen edistämiseksi ja laaditaan monialainen työllistymissuunnitelma. Suunnitelma voi sisältää julkisia työvoimapalveluja, sosiaali- ja terveyspalveluja sekä kuntoutuspalveluja. TE-toimisto, kunta ja Kela arvioivat yhdessä asiakkaan kanssa palvelutarpeen ja ohjaavat työllistymistä edistäviin palveluihin. Juupajoki kuuluu Ylä-Pirkanmaan TYP-verkoston itäiseen alueeseen yhdessä Mänttä-Vilppulan kanssa.

TYP-verkostolla on TE-toimiston nimeämät johtoryhmät. Kunnat nimeävät johtoryhmän puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä monialaisen yhteispalvelun johtajan (oto-tehtävä), joka vastaa siitä, että toimintamallissa olevat tahot järjestävät yhteispalvelun johtoryhmän asettamissa puitteissa. Johtoryhmän tehtävänä on toimipisteistä ja henkilöstön määrästä sopiminen, tuotettavista palveluista ja määrärahojen suuntaamisesta sopiminen, toiminnan tavoitteista sopiminen sekä toiminnan seuranta ja arviointi. Ylä-Pirkanmaan TYP-alueen johtajana toimii Mänttä-Vilppulan kaupungilta Vuokko Hjelt. Toiminta on käynnistynyt vuoden 2016 alusta.

Vuoden 2018 alusta lukien Juupajoen kunta on hankkinut työllisyyspalvelut sopimusperusteisesti Mänttä-Vilppulan kaupungilta. Juupajoen lakisääteisten työllisyyspalvelujen hoitaminen on organisoitu siten Mänttä-Vilppulan toimesta 1.1.2018 lukien. Sopimus on voimassa toistaiseksi.

Justiina Ateriapalvelut Oy, Mänttä-Vilppulan kaupungin (osuus 83%) ja Juupajoen kunnan (osuus 17%) yhteinen ruokapalveluyhtiö aloitti toiminnan tammikuussa 2019.

Vapaan sivistystyön osalta kuntayhteistyötä tehdään Oriveden kaupungin kanssa yhteisen Oriveden seudun kansalaisopiston toimesta. Virtain kaupungin ylläpitämä Merikanto-opisto tuottaa seudulla musiikkiopisto ja taiteiden perusopetuksen palveluja.

Yhteistoimintasopimusten perusteella Juupajoen kunta hankkii ympäristönsuojelun viranomaispalvelut Oriveden kaupungilta. Oriveden kaupunki irtisanoin, valtuuston 23.9.2019 päätöksellä, sopimuksen ympäristöpalvelujen tuottamisesta päättymään 31.12.2020. Näin ollen Juupajoen kunnan täytyy talousarviovuoden aikana löytää ratkaisu ympäristötoimen ja kaavoituksen asiantuntijapalvelujen hankintaan.

Etsivää nuorisotyötä hoidetaan myös Oriveden kaupungin kanssa solmitun sopimuksen perusteella molempien kuntien alueella.

Juupajoen alueella jätehuollosta vastaa Pirkanmaan jätehuolto Oy, jossa Juupajoen kunta on jäsenenä. Jätehuoltoviranomaisena toimii sopimusperusteisesti Tampereen kaupungin jätehuoltojaosto.

2.3.4 Kunnan talouden tilanne ja kehitys

Juupajoen kunnan taseessa on edellisiltä vuosilta kertynyttä ylijäämää 2.127.165 euroa eli n. 1131 €/asukas. Konsernitaseen kertynyt ylijäämä oli vuoden 2018 tilinpäätöksessä 2 444 000 euroa eli 2 128 euroa asukasta kohden.

Kunnan lainakanta oli vuoden 2018 lopussa 3 173 000 euroa. Yhtä asukasta kohden lainaa oli vuoden 2018 päättyessä 1 688 euroa. Ottaen huomioon kunnan asukasluvussa tapahtuneen laskun asukaskohtaisen lainakannan kehitys on hyvä. Konsernin lainakanta vuoden 2018 tilinpäätöksessä oli 6 405 000 euroa ja asukaskohtainen konsernilaina oli 3 405 €/asukas.

Sosiaali- ja terveystoimi muodostaa kunnan taloudesta suurimman menoerän ollen n. 54 % kaikista menoista. Vuoden 2015 alusta Juupajoen kunta ja Mänttä-Vilppulan kaupunki ovat muodostaneet sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alueen, jossa palvelujen järjestämisvastuu on Mänttä-Vilppulan kaupungilla. Yhteistoiminta-alueen myötä Juupajoen kunnan sosiaali- ja terveystoimen hallinto ja palvelujen tuottamista koskeva hankintasopimus siirtyivät kokonaisuudessaan Mänttä-Vilppulan kaupungin hoidettavaksi. Vuoden 2018 alusta Juupajoki siirtyi Mänttä-Vilppulan ulkoistussopimukselle, jolloin hinnoittelurakenne muuttui ja palveluntuottajan kokonaisvastuu sote-kustannuksista poistui.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen määrän, joka jää käytettäväksi juoksevien menojen maksamisen jälkeen investointeihin, sijoituksiin ja lainanlyhennyksiin. Vuosikatteen tulisi olla vähintään vuosipoistojen suuruinen ja tavoitetaso on nettoinvestointien määrä, joka on yleensä poistojen määrää suurempi.

Koko taloussuunnitelmakaudella vuosikatteen ennustetaan jäävän poistoja pienemmäksi ja tulos heikkenee. Vuonna 2020 nettoinvestointien määrä on 516 000 euroa, mikä on 153.310 euroa vuosikatetta suurempi. Jos tällainen kehitys jatkuu, kunta joutuu ottamaan lisää velkaa, koska investointeja ei kyetä enää kattamaan omalla tulorahoituksella.

Epävarmuutta talouden hallintaan tuo kunnallisverotuoton ja valtionosuuksien kehitys. Yhteisöverojen osuus on Juupajoen kunnan taloudessa merkittävä.

2.4 Keskeiset tuloperusteet

2.4.1 Verotulot

Kuntaliiton mukaan kunnallisveron ennakonpidätysten kertymät eivät ole kasvaneet odotetulla tavalla vuonna 2019. Kuntaliiton arvion mukaan ennakoita olisi pitänyt kertyä kunnille syyskuun loppuun mennessä noin 500 M€ toteutunutta enemmän johtuen verokorttiudistuksesta sekä Tulorekisteri-ilmoittamisen ongelmista. Verohallinnon julkaiseman tiedotteen perusteella syyskuun tilityksissä näkyvät ennakonpidätysten hyvä kehitys johtui aiempien kuukausien ennakonpidätysten kertymisestä ja kyse oli siten Tulorekisteriin liittyvien kertymäongelmien osittaisesta korjaantumisesta.

Verohallinnon tekemien selvitysten perusteella suurin osa kertymävajeesta johtuu verokorttiudistuksesta ja tulorekisterinongelmat selittävät vain murto-osan (13%) vajeesta. Verokorttiudistuksessa on kyse siitä, että uudessa ennakoperintämenettelyssä on luovuttu palkkakaushoitoisista tuloajoista ja sivutulokorteista, jonka johdosta ennakonpidätykset on toimitettu alkuvuodesta huomattavasti aiempaa käytäntöä alhaisempina. Verokorttiudistus on pysyvä muutos. Vaikka kertymävaje korjaantuu vuoden 2019 kunnallisverojen osalta vuoden 2020 aikana, niin Kuntaliiton oletuksena on, että verovuoden 2020 ennakoverot kertyvät taas samalla tavalla jättäen vuoden 2020 ennakoit vastavasti alemmalle tasolle.

Kuntaliiton mukaan kunnan saavat verotuloa talousarviovuonna 24,20 mrd.€ joka on kuusi prosenttia enemmän kuin vuodelle 2019 ennustetaan. Vuosille 2021 ja 2022 on ennustettu noin 3,3 prosentin kasvua.

Kuntaliiton lokakuun verotuloennusteen mukaan Juupajoen vuoden 2019 kunnallisveron muutos vuoteen 2018 verrattuna olisi 1,8 % (99.000 €). Kunnallisveron nousu vuonna 2020 edelliseen vuoteen verrattuna olisi +2,9 %, vuonna 2021 +2,0 % ja vuonna 2022 + 2,1 %.

Juupajoen yhteisöveron tuoton ennustetaan nousevan vuonna 2019 edellisen vuoteen verrattuna 12,8 % (+ 125.000 €), vuonna 2020 4,7 %, vuonna 2021 5,0 % ja vuonna 2022 3,3%.

Kiinteistöveron tuotto Juupajoella on n. 530.000 €/vuosi.

Kiinteistöverolain mukaiset vaihteluvälit ovat:

- yleinen kiinteistöveroprosentti 0,93–2,00
- vakituinen asuinrakennus 0,41–1,00
- muu asuinrakennus 0,93–2,00

Muiden rakennusten veroprosentti voidaan määrätä vaihteluvälin 0,93–2,00 rajoissa enintään 1,00 prosenttiyksikköä korkeammaksi kuin pääasiassa vakituiseen asumiseen käytettävien rakennusten veroprosentti tai jos näin laskettu veroprosentti on kunnanvaltuuston määräämää yleistä kiinteistöveroprosentti alempi, enintään kunnanvaltuuston määräämän yleisen kiinteistöveroprosentin suuruiseksi.

- rakentamaton rakennuspaikka 2,00–6,00

Kiinteistöverolain 13a §:n mukaan kunnanvaltuusto voi määrätä yleishyödyllisen yhteisön kiinteistöveroprosentin, joka koskee sekä rakennusta että maapohjaa, poikkeavaksi kunnan yleisestä kiinteistöverosta. Veroprosenttia sovelletaan, jos kiinteistöllä sijaitseva rakennus on pääasiallisesti yleisessä tai yleishyödyllisessä käytössä. Käyttötarkoituksen määrittelee verottaja. Veroprosentiksi voidaan määrätä myös 0,00 %.

Taulukko: Koko maan painotetut keskimääräiset kiinteistöveroprosentit vuosina 2018–2019

	2018	2019
Yleinen kiinteistövero	1,07	1,07
Vakituinen asunto	0,49	0,50
Muu asuinrakennus	1,16	1,17

Taulukko. Juupajoen kunnan vahvistetut veroprosentit

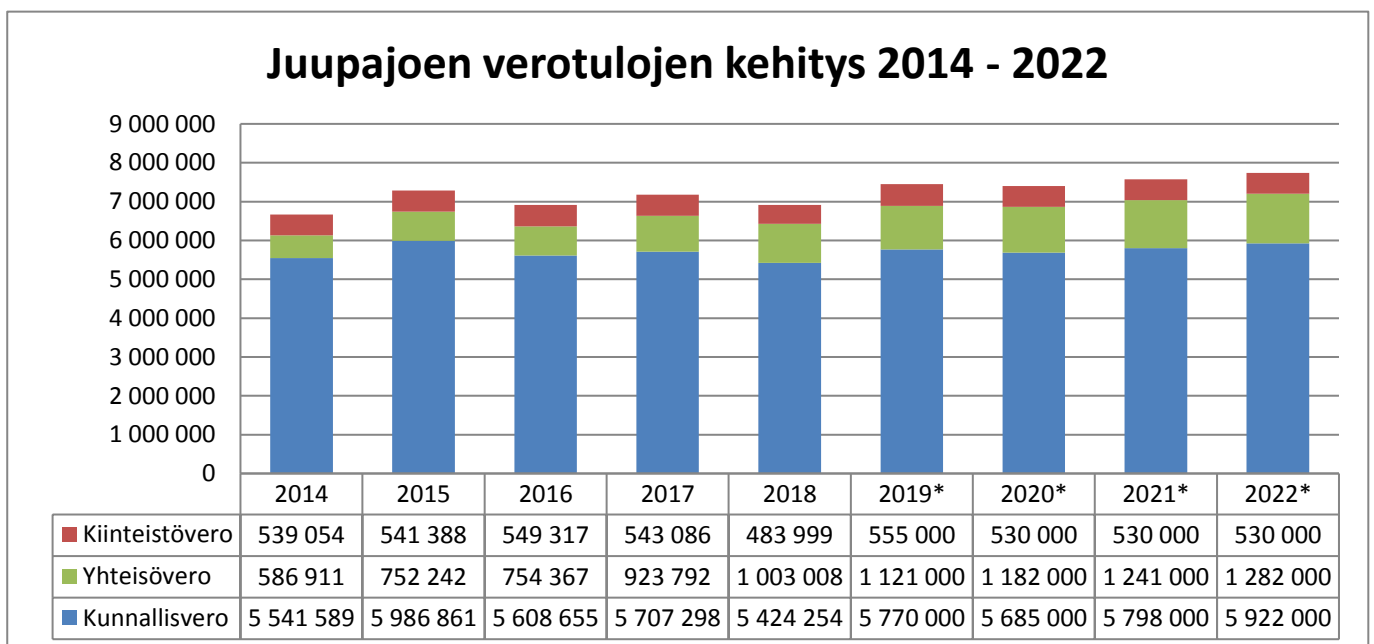
Vero	Vero % 2019	Vero % 2020
Kunnallisvero	21 %	21 %
Yleinen kiinteistövero	1,15 %	1,15 %
Vakituinen asunto	0,45 %	0,45 %
Muu asuinrakennus	1,05 %	1,05 %
Yleishyödyllinen yhteisö	0,00 %	0,00 %

Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroa ei Juupajoella peritä.

Yhden kunnallisveroprosentin tilitystuotto on Juupajoella noin 270.000 euroa. Juupajoen kunnan efektiivinen veroaste on vuonna 2019 13,82 % ja vuonna 2020 efektiivisen veroasteen ennustetaan olevan 13,91 % Efektiivinen veroaste on maksuunpannun kunnallisveron suhde ansiotuloihin.

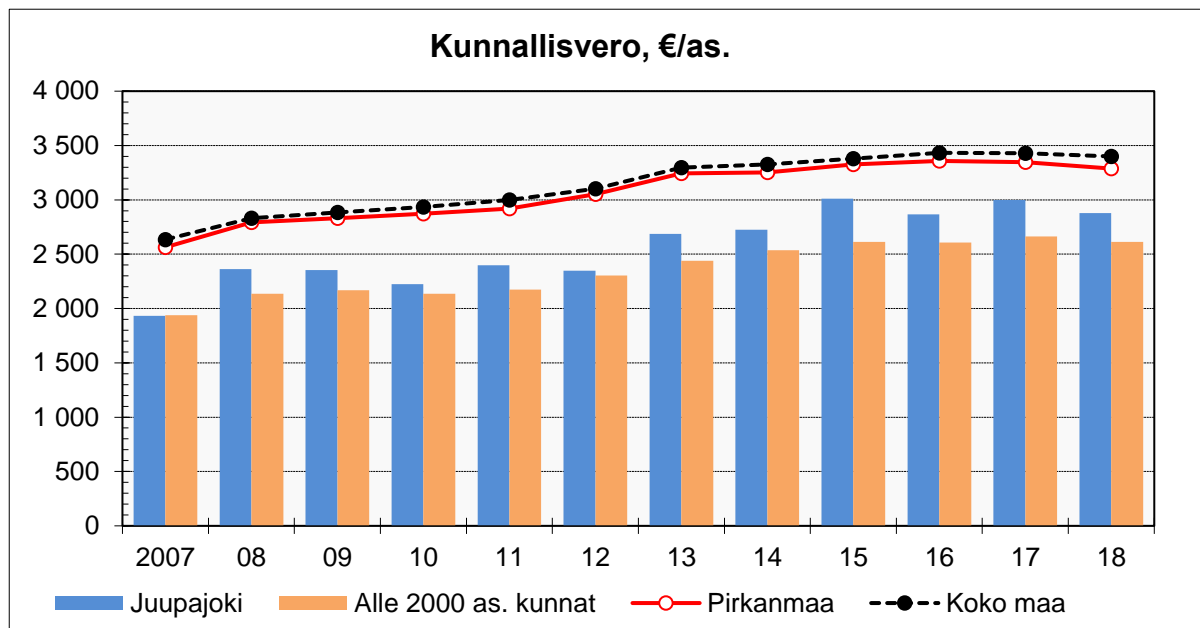
Juupajoen kunnalle on arvioitu saatavan talousarviovuonna verotuloja 7.397.000 euroa. Ennuste on muodostettu Kuntaliiton veroennustekehikon pohjalta. Kunnallisverotuloa on talousarvioon vuodelle 2020 arvioitu 5.685.000 euroa. Yhteisöveroa arvioidaan kertyvän 1.182.000 euroa ja kiinteistöveroa 530.000 euroa.

Seuraavassa kuviossa on esitetty Juupajoen verotulojen kehitys vuosina 2011–2016 ja ennuste vuosille 2017–2020.

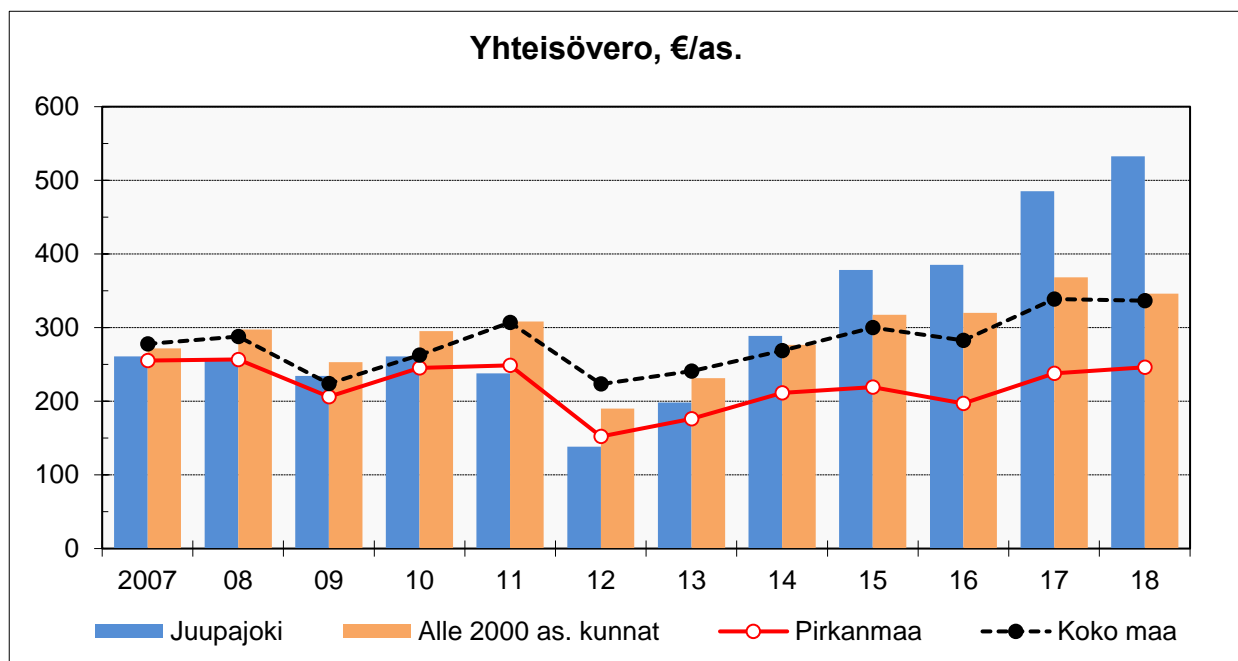

Kuvio 5. Juupajoen verotulojen kehitys vuosina 2014–2018 ja ennuste vuosille 2019–2022.

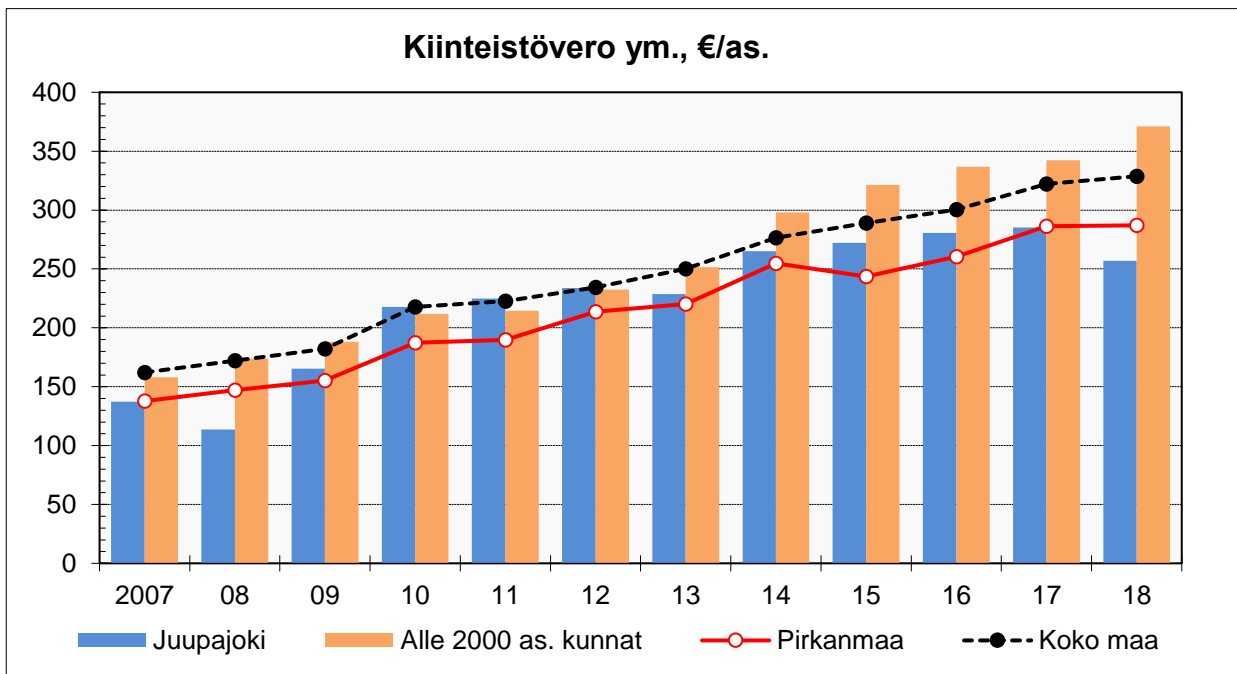
Seuraavissa kuvioissa on esitetty eri verolajien kehitys Juupajoen kunnassa euroa/asukas verrattuna alle 2000:n asukkaan kuntaryhmän, Pirkanmaan muiden kuntien ja Manner-Suomen kaikkien kuntien vastaaviin tietoihin (Lähde: Kuntaliitto/Tilastokeskus).

Kuvio 6. Juupajoen kunnan kunnallisvero euroa/asukas verrattuna 2000 asukkaan kuntaryhmän, Pirkanmaan muiden kuntien ja Manner-Suomen kaikkien kuntien vastaaviin tietoihin (Lähde: Kuntaliitto/Tilastokeskus).

Kuvio 7. Juupajoen kunnan yhteisövero euroa/asukas verrattuna 2000 asukkaan kuntaryhmän, Pirkanmaan muiden kuntien ja Manner-Suomen kaikkien kuntien vastaaviin tietoihin (Lähde: Kuntaliitto/Tilastokeskus).

Kuvio 8. Juupajoen kunnan kiinteistövero euroa/asukas verrattuna 2000 asukkaan kuntaryhmän, Pirkanmaan muiden kuntien ja Manner-Suomen kaikkien kuntien vastaaviin tietoihin (Lähde: Kuntaliitto/Tilastokeskus).

Kuvioista on nähtävissä, että Juupajoen kunnan kunnallisverojen ja yhteisöverojen asukaslukuun suhteutettu tulo on vertailukuntiin nähden hyvä. Sen sijaan kiinteistöverotuotto Juupajoella on vertailuryhmiä alhaisempi.

2.4.2 Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset saavat tietyn tasoiset peruspalvelut asuinpaikastaan riippumatta. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja.

Valtionosuuksien määrä muuttuu vuosittain sillä siihen vaikuttavat vuosittaiset automaattimuutokset esim. asukasmäärien, sairastavuus- ja verotustietojen muutokset sekä lakeihin perustuvat muutokset, kuten kustannustenjaon tarkistus vuosittain ja poliittisiin päätöksiin perustuvat muutokset, esim. valtionosuusleikkaukset ja muut päätökset, kuten valtionosuusjärjestelmän uudistaminen.

Ensimmäiset ennakkolaskelmat vuoden 2020 valtionosuuksista julkaistiin keväällä ja tarkennettuja ennusteita tuli useita syksy 2019 aikana. Lopulliset päätökset vuoden 2020 valtionosuusrahoituksesta tehdään joulukuun 2019 lopussa.

Kunnan valtionosuus koostuu kahdesta osasta, kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (VM) ja opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusrahoituksesta (OKM).

Kuntaliiton ennakkollisten valtionosuuslaskelmien (14.10.2019) mukaan kuntien valtionosuudet (ml. veromenetyksen kompensatiot) kasvavat 610 miljoonaa euroa (+7,1 %; 111 €/asukas) vuodesta 2019 vuoteen 2020. Kunnille myönnetään valtionosuutta yhteensä 6 968 miljoonaa euroa ja veromenetyksen kompensatioita 2 251 miljoonaa euroa vuonna 2020 (yhteensä 8 608 milj. € vuonna 2019).

Ennakkolaskelman mukaan kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti nousee 0,09 prosenttiyksikköä ja on 25,46 % vuonna 2020 (25,37 % vuonna 2019). Budjettiriihessä (17.9.2019) tehtiin

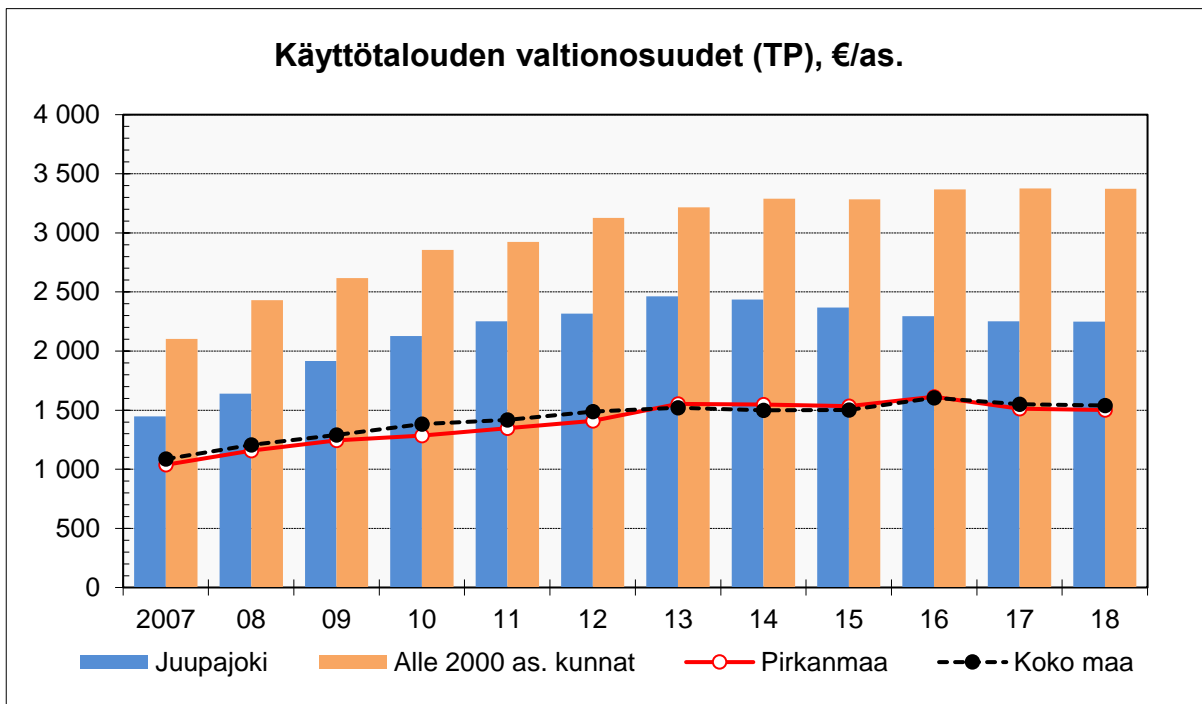
päätös kertaluonteisen valtionosuuskompensaation (+237 milj. euroa) siirrosta vuodelta 2020 vuodelle 2019. Tämä on otettu huomioon Kuntaliiton julkaisemassa laskelmassa.

Erona aiempiin vuosiin vuonna 2020 kunnille maksettavat veromenetysten kompensatiot erotetaan peruspalvelujen valtionosuudesta ja maksetaan omalta valtiovarainministeriön momentilta. Uudistus yksinkertaistaa järjestelmää ja lisää sen läpinäkyvyyttä.

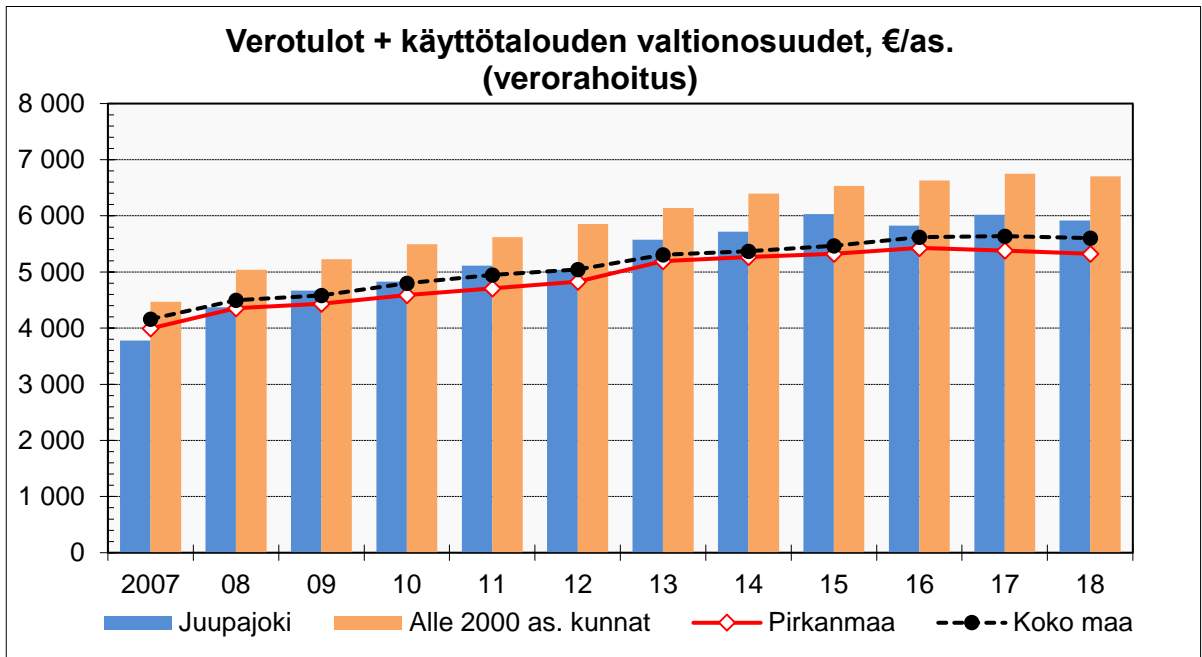
Peruspalvelujen valtionosuuden (VM) kasvu vuodesta 2019 vuoteen 2020 johtuu erityisesti vuonna 2019 päättyneestä kilpailukyky sopimuksesta, mutta taustalla on myös muita lakiin perustuvia muutoksia:

- Kilpailukyky sopimukseen sisältynyt lomarahojen leikkaus päättyy ja niin ikään siihen liittyvä valtionosuuden leikkaus (-264 milj. €) päättyy vuoteen 2019.
- Pääministeri Juha Sipilän hallituksen päättämä määräaikainen vuosia 2016-2019 koskenut indeksikorotusten jäädytys päättyy vuoteen 2019. Tehtyjä indeksijäädytyksiä ei kompensoida, mutta vuoden 2020 kustannustason muutos (+2,4 %) lisää valtionosuutta 166 milj. euroa.
- Lakiin perustuva valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus (perustuen vuoden 2017 tietoihin) lisää valtionosuutta 102 milj. euroa vuonna 2020.
- Uutuutena vuonna 2020 aiemmin valtionosuusjärjestelmän kautta kunnille maksetut verotulomenetysten kompensatiot erotetaan järjestelmästä omalle momentilleen 28.90.35. Veromenetysten kompensatiot lisääntyvät 285 milj. euroa vuonna 2020. Täten vuosien 2010-2020 veromenetysten kompensatioiden yhteissumma on 2 251 milj. euroa.

Valtionosuudet Juupajoella	TP 2018	TA 2019	Lopullinen 2019	TA 2020
Peruspalvelujen valtionosuus	4 659 689	4 747 470	4 755 151	4 880 610
Kertaluonteinen valtionosuuskompensatio vuodelta 2020 vuodelle 2019			82 291	
Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuus	-420 499	-420 500	-424 208	-424 210
Yhteensä	4 239 190	4 326 970	4 413 234	4 456 400

Kuvio 9: Käyttötalouden valtionosuuksien kehitys vv. 2007–2018 (Lähde: Kuntaliitto)

Kuvio 10: Verorahoituksen kehitys vv. 2007–2018 (Lähde: Kuntaliitto)

2.4.3 Juupajoen kunnan hallinto-organisaatio

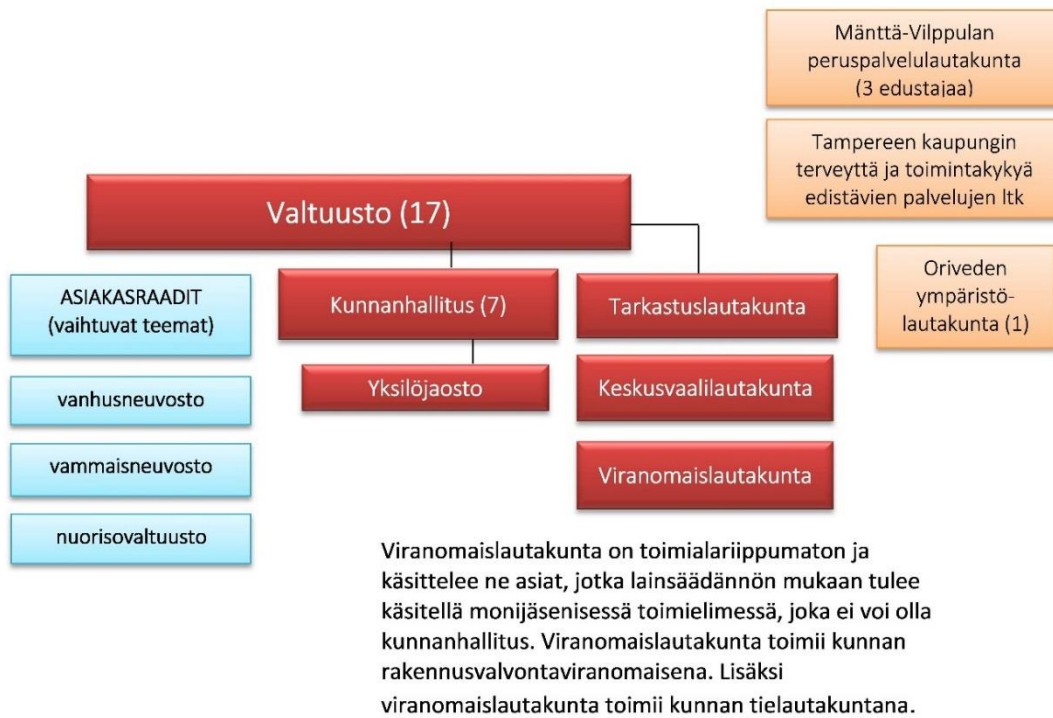
Valmisteilla olevat rakenneuudistukset tulevat vaikuttamaan kuntien tehtävään ja rooliin merkittäväällä tavalla. Juupajoki on tehnyt jo aiemmin palvelujen järjestämistapoja koskevia ratkaisuja mm. sote-ulkoistus ja sote-yhteistoiminta-alue. Juupajoen kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tuottamisesta on tehty vuoteen 2018 ulottuva sopimus Pihlajalinnan kanssa, ja sen jälkeen Juupajoen sote-palveluiden tuottamisesta vastaa Mänttä-Vilppulan kaupunki. Tämä muutos on vaikuttanut merkittävästi Juupajoen kuntaorganisaation rooliin ja tehtäviin. Sote-ulkoistuksen yhteydessä merkittävä osa Juupajoen kunnan henkilöstöstä siirtyi toisen organisaation palvelukseen, millä oli omat vaikutuksensa mm. tukipalveluihin.

Vaikka sote-palveluiden tuottamis- ja järjestämisvastuu on siirtymässä muualle, on kunnille jäämässä edelleen vastuu hyvinvoinnin edistämisestä, mikä edellyttää toimintatapojen muuttamista entistä enemmän ennaltaehkäisevämpään ja koordinoivampaan suuntaan. Juupajoen kunnan organisaatio on hyvin kapea, ja siihen kohdistuu myös voimakasta eläköitymispainetta lähivuosina. Kapeassa organisaatiossa tehtävien ja resurssien tarkoituksenmukainen jakaminen ja kohdistaminen korostuvat, jotta voidaan kestäväällä tavalla toteuttaa kuntastrategiassa asetettuja tavoitteita.

Sote-muutosten lisäksi Juupajoen sivistystoimessa toteutettiin keväällä 2016 kehittämisselvitys, jossa annettiin osaltaan suosituksia ja ehdotuksia opetustoimen uudelleenorganisoinnista.

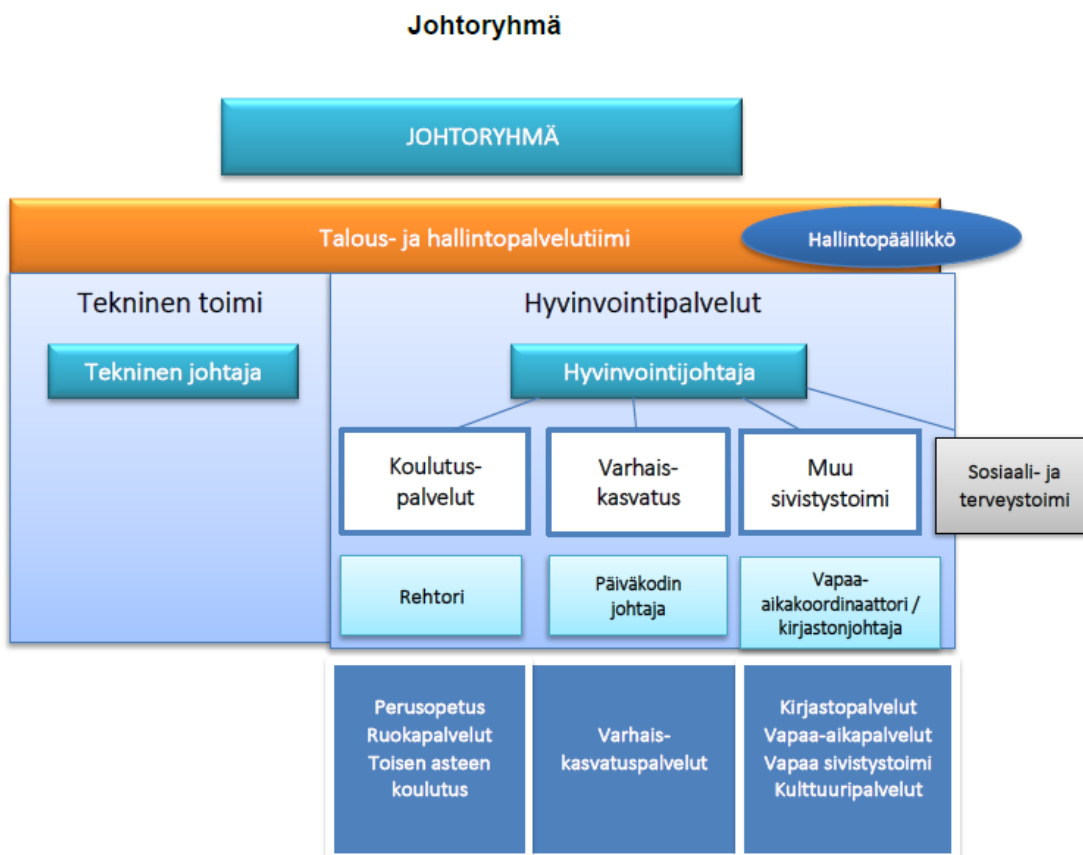
Keväällä 2016 kunnassa käynnistettiin luottamushenkilö- ja viranhaltijaorganisaation uudistaminen. Uudistustyössä mukana oli BDO Consulting-yhtiö. Päätökset uudesta luottamushenkilö- ja viranhaltijaorganisaatiosta tehtiin valtuustossa syksyllä 2016.

Kesäkuun alusta 2017 eli uuden valtuustokauden alusta voimaan astuneen uuden organisaatorakenteen on tarkoitus vastata paremmin uuden kunnan roolia ja tehtäviä. Toisaalta tavoitteena on ollut myös henkilöstön sisäisen työnjaon mielekkyyden ja tarkoituksenmukaisuuden kehittäminen.

Kuvio 11. Juupajoen kunnan luottamushenkilöorganisaatio

Virasto-organisaatio

Kuvio 12. Juupajoen kunnan virasto-organisaatio

2.4.4 Juupajoen kunnan konsernirakenne vuonna 2020

Kunnan konsernirakenne ei ole muuttunut vuodesta 2019.

Kunnan omistusosuus kuntayhtymissä:

- Pirkanmaan sairaanhoitopiiri 0,56 %
- Pirkanmaan liitto 0,52 %
- Sastamalan koulutuskuntayhtymä 1,02 %

Kunnan osuus osakkuusyhteisöissä:

- Juupajoen Lämpö Oy 50 %
- Kiinteistö Oy Juupajoen Koskiportti 47,40 %
- Pirkanmaan Jätehuolto Oy 0,09 %
- Justiina Ateriapalvelut Oy 17 %

Kunnan tytäryhteisöt ja omistusosuudet:

- Koskitalot Oy 100 %
- Kiinteistö Oy Kirjakoski 100 %
- Kiinteistö Oy Kopsamon Linna 50,43 %
- Asuntohankintayhtiö Juupas Oy 100 %

2.4.5. Tytäryhteisöjen tavoitteet talousarviovuodelle

Kuntalain 6 §:n mukaan yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan lisäksi osallistumisen kuntien yhteistoimintaan sekä muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 25.9.2017 hyväksynyt kunnan konserniohjeet. Konserniohjeessa määritellään Juupajoen kunnan ja sen omistamien tytäryhteisöjen johtamiseen, ohjaukseen ja seurantaan liittyvistä toimintaperiaatteista. Tavoitteena on varmistaa kunnan omistajapoliittisten tavoitteiden ja strategioiden saavuttaminen sekä yhtenäistää toimintakulttuuri ja käytännöt koko konsernin tasolla.

Konserniohjeen tavoitteena on, että kunnan tytär- ja osakkuusyhteisöt, kuntayhtymät ja muut kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt toteuttavat valtuuston hyväksymiä ja asettamia tavoitteita. Konserniohjeella pyritään yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, kunnan yhteisöstä saaman tiedon laadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen.

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Tytäryhteisön hallitus vastaa asianmukaisen taloushoidon järjestämisestä. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Koskitalot Oy

Koskitalot Oy	TP 2018	TA 2019	TA 2020		TS2 2021 1000 €	TS3 2022 1000 €
Tuotot	554 298,78	534 000	483 500	-9,5	475	475
Kulut	- 373 173,76	- 434 400	- 377 600	-13,1	- 400	- 400
Toimintakate	181 125,02	99 600	105 900	+6,3	75	75
Poistot	- 86 317,93	0	0		0	0
Netto	94 807,09	99 600	105 900	+6,3	75	75

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2019	Seuranta
Tilojen käytettävyys		
Asuntojen käyttöaste	80 %	Tilasto
Kiinteistöjen teknisen kunnan seuranta	Kiinteistöhuollon seuranta	Palaverit puhelimitse/sähköpostilla

Kiinteistö Oy Kirjakoski

Kiinteistö Oy Kirjakoski	TP 2018	TA 2019	TA 2020		TS2 2021 1000 €	TS3 2022 1000 €
Tuotot	32 840,10	25 000,00	31 000,00	24,0	31	31
Kulut	- 23 642,13	- 24 500,00	- 26 000,00	+6,12	- 28	- 28
Toimintakate	9 197,97	500,00	5 000,00	900	3	3
Poistot	- 0,00	0	0		0	0
Netto	9 197,97	500,00	5 000,00	900	3	3

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2020	Seuranta
Tilat		
Ravintolatila	342,5 m ²	
Kirjasto	330,0 m ²	
Tilojen käyttöaste	100 %	Tilasto
Kiinteistöjen teknisen kunnan seuranta	Kiinteistöhuollon seuranta	Palaverit puhelimitse/sähköpostilla

Kiinteistö Oy Kopsamon Linna

Kiinteistö Oy Kopsamon Linna Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2020	Seuranta
Putkiremonttisuunnitelma	tehty	valmis/ei

3 Taloussuunnitelman tehtävät

Kuntalain 13 luvun 110 §:stä löytyvät säädökset talousarviosta ja taloussuunnitelmasta. Lain mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja veloitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuusto hyväksyy myös taloussuunnitelman kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma laaditaan siten, että se toteuttaa kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

Kuntalain mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Jos kunta ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää säädetyssä määräajassa, voidaan käynnistää kuntalain 118 §:ssä säädetty erityisen vaikeassa asemassa olevan kunnan arviointimenettely.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota

Kuntalain taloutta koskeissa säännöksissä on kiinnitetty huomiota muun muassa kunnan talouden kestävyden turvaamiseen ja pitkän aikavälin vastuunkannon korostamiseen. Muun muassa kriisikuntamenettelyä koskevaa sääntelyä on uudistettu, alijäämän kattamisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä on tiukennettu ja alijäämän kattamisvelvollisuus on ulotettu koskemaan myös kuntayhtymiä.

Kunnan taloussuunnittelun ja kirjanpidon tavoitteina on

- korostaa valtuuston päätösvaltaa toiminnan ja talouden suunnittelussa
- kytkeä talousarvio pitkän aikavälin taloussuunnitteluun,
- osoittaa keinot kokonaistalouden tasapainottamiseksi,
- sitoa toiminta ja talous yhteen,
- antaa oikea kuva kunnan taloudesta,
- osoittaa kunnan taloudellinen tuloksen muodostuminen sekä rahoitustarpeen kattamiskeinot ja
- parantaa vertailtavuutta muihin talousyksikköihin.

Kunnan talousarviolla ja taloussuunnitelmalla on kolme päätehtävää:

1. asetetaan palvelutoimintaa ja investointihankkeita koskevat tavoitteet.
2. talousarvioon ja taloussuunnitelmaan budjetoidaan menoja ja tuloja koskevat arviot eri tehtäville ja hankkeille. Talousarviovuoden osalta arviot ovat sitovia määrärahoja ja tuloarvioita.
3. talousarviossa ja taloussuunnitelmassa osoitetaan, miten varsinainen toiminta ja investoinnit rahoitetaan.

Talouden tasapainon tärkein arviointikriteeri on vuosikate. Vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyttä.

Perusoletus on, että tulorahoitus on riittävä, jos vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen. Poistot taas kuvaavat keskimääräistä vuosittaista korvausinvestointitarvetta. Mikäli vuosikate kattaa poistot (korvausinvestoinnit), kunnan ei tarvitse velkaantua, realisoida käyttöomaisuuttaan tai pitkäaikaisia sijoituksiaan tai vähentää toimintapääomaansa pitääkseen palvelujen tuotantovälineet toimintakunnossa. Jos vuosikate jää negatiiviseksi, tulorahoitus ei riitä edes juokseviin menoihin.

Kuntaliitto on määritellyt seuraavat kriteerit tulorahoituksen riittävyden eli vuosikatteen tason arvioinnille:

1. Vahva talous. Vuosikate riittää investointien nettomenon ja lainojen lyhennysten rahoittamiseen.
2. Tasapainossa oleva talous. Vuosikate riittää lainojen lyhennysten ja suunnitelman mukaisten poistojen eli korvausinvestointien rahoittamiseen.
3. Hyväksyttävän alarajalla oleva talous. Vuosikate on yhtä suuri kuin suunnitelman mukaiset poistot eli vuosikate riittää korvausinvestointien, mutta ei kokonaan lainojen lyhennysten rahoittamiseen.
4. Heikkenevä talous. Vuosikate on positiivinen, mutta tilikauden tulos poistojen jälkeen negatiivinen. Tällöin vuosikatella ei pystytä rahoittamaan suunnitelman mukaisia poistoja kokonaan eikä lainojen lyhennyksiä ollenkaan.
5. Kriisitalous. Vuosikate on negatiivinen, jolloin käyttö- ja rahoitusmenojen rahoittamiseen joudutaan ottamaan vierasta pääomaa.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely voidaan käynnistää, jos rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat olennaisesti ja toistuvasti koko maan vastaavia tunnuslukuja heikommat ja jos ne ovat kahtena vuonna peräkkäin alittaneet säädetyt raja-arvot.

Kuntalain 13 luvun 118 §:ssä on määrittely erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelystä. Arviointimenettely on laajennettu koskemaan uuden kuntalain myötä myös kuntakonserneja ja kuntayhtymiä. Kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi, jos **vähintään toinen seuraavista edellytyksistä täyttyy:**

1. kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää laissa säädetyssä määräajassa.
2. jos asukasta kohti laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa, tai kunnan rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:

- kuntakonsernin vuosikate on ilman kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 30 §:n mukaan myönnettyä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta negatiivinen,
- kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroveroprosentti,
- asukasta kohti laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla sekä
- kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia.

3.1 Talousarvion sitovuus, täytäntöönpano ja seuranta

Kunnanvaltuusto määrää, kuinka talousarvio ja sen perustelut sitovat kunnanhallitusta ja muita kunnan toimielimiä ja viranhaltijoita. Käyttötalousosassa valtuusto myöntää toimielimille määrärahat ja asettaa toiminnalliset tavoitteet vastuualueittain. Käyttötalousosa on kunnanhallitusta ja lautakuntaa sitova valtuuston vahvistamalla tulosaluetasolla.

Kunnan vesilaitos on eriytetty kunnan tilinpidosta vesihuoltolain säädösten mukaisesti 1.1.2016 lähtien.

Talousarvioon varattua määrärahaa ei saa ylittää ilman valtuuston hyväksyntää. Talousarvion toimintamenot käsittävät sekä ulkoiset että sisäiset menot. Määrärahat ovat talousarviossa bruttomääräisiä. Samoin tulosalueittain toimintatulot ovat sitovia ja niiden kertyminen on kyseisen vastualueen vastuulla. Tavoitteet ovat tässä talousarviossa perusteluluonteisia. Talousarvioon on liitetty lista toiminnan tili- ja vastuuvuvelloisista viranhaltijoista. Investoinnit ovat sitovia hankkeittain.

Talousarvion toteutumisen seuranta tehdään kunnanhallitukselle kolme kertaa vuodessa 30.4., 30.6. ja 30.9. tilanteiden mukaan. Kunnanhallitukselle ja valtuustolle raportoidaan merkittävistä poikkeamista tavoitteiden toteutumisessa tai määrärahojen käytössä sekä esitetään poikkeamisen syyt. Valtuusto voi hyväksyä talousarviovuoden aikana muutoksia talousarvioon. Muutostarpeista tulee tehdä perusteltu esitys kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle välittömästi, kun on arvioitavissa kustannusten kokoaminen yli varatun määrärahan tai poikkeama hyväksytyistä tavoitteista, eikä ylitystä voida kattaa toimintaa muuttamalla.

Laskujen hyväksyjä on vastuussa laskun oikeellisuudesta, tavaran saannista, palvelun ostamisesta ja määrärahan riittävydestä. Tavaroiden ja palvelujen hankintarajat (määrärahojen puitteissa) ovat seuraavat:

- Kirjaston johtaja ja vapaa-aikakoordinaattori voivat päättää enintään 5.000 eur hankinnoista määrärahojen puitteissa ja talousarvio-ohjeiden mukaisesti
- Rehtori ja päiväkodin johtaja voivat päättää enintään 20.000 eur hankinnoista,
- vastuualue-esimies (kunnanjohtaja, hyvinvointijohtaja, tekninen johtaja) voi päättää enintään 50.000 eur hankinnoista ja
- toimielin päättää yli 50.000 eur hankinnoista.

Hankintapäätöksistä on tehtävä asianmukaiset viranhaltija-/toimielinpäätökset perusteluineen ja valitusosoituksineen.

Kuntalain mukaan kriisikuntamenettely perustuu kunnan taseen kertyneen alijäämän lisäksi myös kuntakonserneja koskeviin tietoihin. Kuntalain 118 §:n mukaan arviointimenettely voidaan käynnistää kuntakonsernin taseen kertyneen alijäämän tai muiden rahoituksen riittävyttä ja vakavaraisuutta kuvaavien kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnuslukujen perusteella. Kuntalain mukaan vuodesta 2015 lähtien kunnan taseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa

tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien ilman mahdollisuutta taloussuunnitelmassa lykätä alijäämän kattamista myöhempään ajankohtaan.

Tämän johdosta talousarviovuoden aikana on tarpeen seurata aikaisempaa aktiivisemmin myös kuntakonsernin yhtiöiden talouden tilaa. Kunnanhallitukselle tehtäviin raportointeihin (30.4., 30.6. ja 30.9. tilanteiden mukaan) lisätään myös konserniyhtiöiden taloustilanneraportit. Lisäksi kuntakonserniyhtiöiden hallintoon nimettyjen kunnan edustajien tulee raportoida kunnanhallitukselle yhtiöiden toiminnasta ja taloudesta säännönmukaisesti vähintään neljä kertaa vuodessa sekä aina, kun yhtiöiden toiminnassa tai taloudessa tapahtuu merkittäviä muutoksia.

JUUPAJOEN KUNNAN TALOUSARVIO 2019 JA TALOUSSUUNNITELMA 2020 – 2021

	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Muutos	TS2 2021	TS3 2022
	%					
Toimintatuotot	1 861 483	1 808 620	1 795 980	-0,7	1 796	1 796
Toimintakulut	-12 752 166	-13 041 110	-13 264 790	1,7	-13 463	-13 638
Toimintakate	-10 890 683	-11 232 490	-11 468 810	2,1	-11 667	-11 842
Verotulot	6 911 261	7 446 000	7 397 000	-0,7	7 569	7 734
Valtionosuudet	4 239 190	4 326 970	4 456 400	3,0	4 456	4 456
Rahoitustuotot ja -kulut	93 339	-47 600	-20 700	-56,5	-14	-5
Vuosikate	353 107	492 880	363 890	-26,4	345	343
Poistot	-513 117	-523 520	-534 030	2,0	-534	-534
Tilikauden tulos	-160 010	-30 640	-170 140	459,2	-189	-191
Poistoeron muutos	10 571	10 500	10 500		11	11
Tilikauden yli-/alijäämä	-149 439	-20 140	-159 640	698,6	-179	-181

Luvut sisältävät sisäiset erät.

KÄYTTÖTALOUSOSA

4 Hallintopalvelut

Vastuualueen esimies: kunnanjohtaja Jyri Lammela

Hallintopalveluiden kokonaisuuteen kuuluvat kunnan demokratiapalvelut, keskitetyt tukipalvelut sekä kunnan elinvoiman kehittämistoiminnot ja kuntakonsernin toiminnot.

4.1 Konsernihallinto

Tulosalueen esimies: kunnanjohtaja Jyri Lammela

Konsernihallinnon tulosalue sisältää kunnanvaltuuston, hallinnon, tarkastustoimen, hallintotoimen, elinkeinotoimen ja työllisyyspalvelujen tulosyksiköt.

KONSERNIHALLINTO	Tilinp. 2018	Ed.budj 2019	Budj. 2020	Muutos %	TS2 tuh. 2021	TS3 tuh. 2022
Toimintatuotot	59 714,38	144 600	125 500	-13,2	126	126
Toimintakulut	-862 368,91	-1 039 860	-1 015 480	-2,3	-1 015	-1 015
Toimintakate/Jäämä	-802 654,53	-895 260	-889 980	-0,6	-890	-890
Poistot ja arvonalentumiset		-13 330	-13 330		-13	-13
TILIKAUDEN TULOS	-802 654,53	-908 590	-903 310	-0,6	-903	-903

Kunnanvaltuusto

Kuntalain mukaan valtuusto käyttää kunnan ylintä päätösvaltaa. Tässä ominaisuudessa se päättää toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä hallinnon järjestämisestä kunnan toiminta-ajatuksen ja strategian pohjalta. Tulosalueen menot pitävät sisällään valtuuston kokouspalkkiot, koulutuskulut, ansionmenetykset- ja matkakorvaukset, seminaarikulut sekä muut luottamushenkilöiden toimintaan liittyvät kulut.

Suoritteet ja tunnusluvut	2018	2019	TA 2020
Valtuuston kokoukset	6	3	5
käsiteltyjä asioita	30	19	20
Hallituksen kokoukset	13	11	11
käsiteltyjä asioita	148	125	125
Tarkastuslautakunnan kokoukset	3	2	3
Keskusvaalilautakunnan kokoukset	1	4	0
Tilojen lukumäärä	79	78	78
Jaettuja maataloustukia	1,5 milj.euroa	1,5 milj. eur	1,5 milj. eur
Hallinnon henkilökunta 31.12.	6	6	6

Tavoite 2020	Tavoitetaso/toimenpiteet
Houkutteleva asuinpaikka	viestintäsuunnitelman laadinta vahvuuksien hyödyntäminen viestinnässä, esim. pienten lasten koulu, koulukuljetukset, pienet opetusryhmät yhteyksien kehittämisestä huolehtiminen
Elinvoimaiset palvelut, kukoistava yhteisö ja vahvat yritykset	yhteistoiminnan edelleen vahvistaminen yrittäjien, yritysten ja yhdistysten kanssa alueellisten kehittämisorganisaatioiden resurssien tehokkaampi hyödyntäminen kunnassa järjestettävien yleisötapahtumien edistäminen työhyvinvointiohjelman läpivienti kunnan organisaatiossa

Hallinto

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudesta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus valvoo kunnan etua, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa. Kunnanhallituksen talousarvio sisältää hallituksen sekä toimikuntien ja neuvottelukuntien jäsenten kokouspalkkiot, kunnanjohtajan, ja hallintopäällikön (50 %) palkkakustannukset, asiantuntijapalvelujen hankinta sekä yleishallinnon avustuspäärahat.

Talousarvioon 2018 otettiin käyttöön Tenavattonni tukemaan syntyvien lapsien määrän kasvua. Vuoden 2020 talousarvioon on varattu tenavattonnin maksamiseen 30.000 euron määräraha.

Tulosityksikköön sisältyvät myös pakolliset määrärahat mm. kunnan verotuskustannukset verohallinnolle, oikeusaputoimen kustannukset, kunnan jäsenmaksut (SPR ja Kokemäenjoen vesiensuojeluyhdistys), Tampereen Kesäyliopisto, vanhustenkotiyhdistys), löytöeläinten hoitokorvaukset ja kuntaosuudet Kuntaliitolle, Kunnalliselle työmarkkinalaitokselle sekä Pirkanmaan liitolle.

Hallinnon määrärahoihin sisältyvät myös kaavoituskustannukset. Kunnan toimesta talousarviovuodelle ei ole tiedossa kaavoitushankkeita.

Suunnittelumäärärahoilla tullaan toteuttamaan erilaisia selvityksiä ja hankkimaan tarvittavia mm. oikeudellisia asiantuntijapalveluja.

Vaalit

Vaalien järjestäminen kuuluu kunnan tehtäviin. Valtiollisten vaalien järjestämistehtäviin kunta saa valtiolta korvausta. Talousarviovuonna ei järjestä yleisiä valtakunnallisia vaaleja.

Tarkastustoimi

Hallinnon ja talouden tarkastamista varten kunnassa on valtuuston nimeämä tarkastuslautakunta. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet valtuuston päättämällä tavalla ja onko sisäinen valvonta riittävää sekä tutkia tilinpäätöksen sisältämän tiedon oikeellisuus ja riittävyys. Tilintarkastuspalvelusopimus on BDO Audiator Oy:n kanssa.

Hallintotoimi

Kunnan hallintotoimen tehtävänä on tuottaa kunnan toimielimille ja kuntaorganisaatiolle keskitettyjä hallinto- ja toimistopalveluja sekä kuntalaisille ja muille tahoille yleisiä neuvontapalveluja.

Tulosityksikön toimintaan kuuluu myös työnantajan ja työntekijän välinen yhteistoiminta, työterveyshuolto ja tyky-toiminta. Kunnan työsuojelupäällikkönä toimii tekninen johtaja Pekka Maasilta. Kunnan yhteistoiminta- ja työsuojelutoimielin on yhdistetty vuoden 2014 alusta.

Yhteistyötoimikunnan kokoonpano on seuraava:

- kunnanhallituksen edustajat:
 - hallituksen puheenjohtaja Taija Heletoja ja
 - kunnanhallituksen jäsen Iiri Välttilä
- työsuojeluvaltuutettu Sami Palsinajärvi
- JHL:n edustaja Katri Sikiö,
- Kunnanviraston henkilökunnan edustaja Mervi Korhonen
- Akavan edustaja Niko Oksa.
- kunnanjohtaja Jyri Lammela
- työsuojelupäällikkö Pekka Maasilta

Kunnan työntekijöiden työterveyspalvelut hankitaan Pihlajalinna Oy:ltä. Työterveyshuollon toimintaohjelma päivitetään vuosittain.

Kunnanhallitus on hyväksynyt 2014 seuraavat henkilöstötoimen ohjeet:

- varhaisen tuen malli
- epäasiallisen kohtelun vastainen toimintaohjelma ja
- päihteiden vastainen ohjelma.

Henkilöstön työilmapiirikysely tehtiin tammikuussa 2018. Edellisen kerran se tehtiin syksyllä 2014. Kunnanhallituksen linjauksen mukaan kysely toteutetaan kolmen vuoden välein.

Kunnassa toimii myös sisäilmatyöryhmä. Sen tehtävänä on ottaa käsiteltäväkseen työpaikkojen pitkäkestoiset kosteusvauriot tai tapaukset, joissa on epäily sisäilmasta johtuvasta terveyshaitasta, pyrkiä ehkäisemään sisäilmaongelmia ennalta, selvittää ongelmien aiheuttajat sekä esittää näkemystensä perusteella muotoutuneet vaihtoehdot aisasta päättävälle taholle. Ryhmään kuuluvat tekninen johtaja, kiinteistötoimen edustaja, työsuojeluvaltuutettu ja työterveyshuollon edustaja. Lisäksi ryhmään kutsutaan aina kohdetyöpaikan esimies ja henkilöstön edustaja.

Kunnanhallituksen elokuussa 2013 tekemän päätöksen mukaan työntekijöille suositellaan savuttomuutta.

Vuonna 2017 on otettu käyttöön henkilöstön liikunta- ja kulttuuriseteli. Kukin vakituinen kokoaikainen henkilö saa 50 euron edestä seteleitä vuosittain. Lisäksi työntekijöille tarjotaan jouluaateria ja järjestetään työhyvinvointiluentoja tai muita yhteisiä tyhy-tempauksia.

Kunnan vakituinen henkilökunta / vastuualue	2020	2019	2018	2017	2015-2016	2014	2013	2012
Hallinto	6	6	6	4	5	5	5	5
Perusturva						1	47	51
Hyvinvointitoimi	46	45	44	46	46	46	31	30
Tekninen toimi	4	4	4	5	5	5	5	5
Henkilöstön määrä	56	55	54	55	56	57	88	91

Kunnan työntekijämäärä pienentyi huomattavasti vuonna 2014 toteutetun sote-palvelujen kokonaisulkoistuksen myötä. Myös vuoden 2015 alusta käynnistynyt yhteistoiminta-alue Mänttä-Vilppulan kanssa vähensi kunnasta muutaman henkilön, jotka siirtyivät kaupungin palveluksen. Varhaiskasvatuksen henkilöstö siirtyi vuoden 2014 alusta perusturvasta sivistystoimeen.

Elinkeinotoimi

Elinkeinotoimen tuloksikkoon sisältyy mm. elinkeinotoimi ja hankeyhteistyö, asiointi- ja palveluliikenne sekä maataloushallinto.

Maataloushallinnon osalta Juupajoki kuuluu yhteistoiminta-alueeseen, jossa isäntäkuntana on Orivesi. Muut yt-alueen kunnat ovat Tampere, Pälkäne ja Kangasala. Koko yt-alueella on 748 maatilaa, joista Juupajoella 78. Juupajoen maaseutuasiamiehen (osa-aikainen virka) työpanosta myydään em. yhteistoiminta-alueelle.

Pirkanmaalla avautuu sunnuntaina 15.12.2019 yhteensä 25 uutta lähijunayhteyttä. Juupajoelle tämä merkitsee kahta uutta vuoroa. Kyseessä on vuoden 2020 kestävä pilotti, joka palvelee erityisesti työ- ja opiskelu- ja vapaa-ajan matkustamista. Tavoitteena on junailta vuorot vakituisiksi ja monipuolistaa pysyvästi pirkanmaalaisten liikkumisen mahdollisuuksia.

Elinkeinotoimen tehtävänä on turvata ja kehittää elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä paikkakunnalla. Toiminnalla ylläpidetään ja kehitetään paikkakunnan yritysten kilpailukykyä sekä edesautetaan uuden yritystoiminnan syntymistä. Käytännön tehtävinä on mm. antaa konkreettista yrittäjäneuvontapalvelua, edistää yritysyrityksiä, välittää alueen yrityksille tarkoituksenmukaista asiantuntijapalvelua sekä toteuttaa elinkeinoelämää kehittäviä hankkeita.

Juupajoen kunnan elinkeinotoimen yhteistyötaho on ollut Ylä-Pirkanmaan seutuyhdistyksen lopettamisen jälkeen Mänttä-Vilppulan kehitysyritys MW-kehitys Oy. Yhteistyön osa-alueita ovat seudullinen matkailu-, alue- ja elinkeinokehittäminen. MW-kehityksen tehtävänä on mm. toteuttaa aluekehittämishankkeita seutukunnan edellytysten parantamiseksi. Lisäksi Juupajoen kunta on hankkinut MW-kehitys Oy:ltä aloittavien yrittäjien neuvontapalvelut.

Yksi kuntien kärkitehtävistä on kehittää elinkeinopolitiikkaa ja vahvistaa yritys ympäristön toimivuutta ja vetovoimatekijöitä. Alueen hyvinvointi edellyttää työpaikkoja ja terve kuntatalous veronmaksukykyisiä yrityksiä ja yksityisiä kansalaisia. Näihin haasteisiin vastaaminen edellyttää uusien yhteisten toimintamuotojen ja -mallien kehittämistä. Yksin toimiessaan kuntien resurssit ovat hyvin rajalliset ja haasteisiin vastaamiseksi tarvitaankin kuntien välistä yhteistyötä.

Vuoden 2020 aikana toteutetaan Kylät kartalle II –hanke. Hankkeessa parannetaan Juupajoen rotkon rakenteita sekä opastusta ja pysäköintialuetta. Kylät kartalle I -hankkeessa suunnitellut kylien infotaulut

pystytetään keväällä 2020 ennen matkailusesongin alkua. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 79.880 euroa, josta kunnan suora rahoitusosuus 7.988 euroa.

Kopsamon kyläyhdistys ry toteuttaa tietoliikenneyhteyksien parantamista valokuitukaapeloinnin avulla Kopsamon ja Salokunnan kylien alueella. Kyläyhdistys on saanut hankkeelle rahoitusta Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman kautta. ELY-keskuksen päätös on tullut 11. helmikuuta 2019. Tuki kattaa hankkeen kokonaiskustannuksista 70% Hankkeen toteutusaika on 01.11.2018 - 31.12.2020. Kopsamon kyläyhdistys on kilpailuttanut valokuidun rakennusurakan. Kilpailutuksen perusteella rakentajaksi valittiin Pohjois-Hämeen Puhelin Oy. Kopsamon kyläyhdistys tarvitsee hankkeen rahoitukseen välirahoitusta ja Juupajoen kunta on päättänyt myöntää omavelkaisen takauksen Kopsamon kyläyhdistys ry:lle, enintään 400 000 euroa.

Tulosalueen määrärahoihin on lisäksi varattu kunnan osuus yhteisistä seudullisista elinkeinohankkeista ja yhteistyö MW-kehityksen kanssa, kuntaosuus Poko ry:lle (4,5 eur/as), joululahjamesojen toteuttaminen (nettokust. n. 4.300 €), osuus Oriveden seudun matkailulehteen ja kunnan tuki Korkeakosken pankkiautomaatin kustannuksiin (n. 6.000 €).

Muita toteutettavia laajemman alueen elinkeinojen kehittämishankkeita, joissa Juupajoen kunta on mukana ja joiden rahoitus on talousarviossa, ovat Matkalla Suomen sydämessä. Talousarviovuoden aikana voi tulla myös muita seudullisia tai maakunnallisia, joihin osallistutaan erillisillä päätöksillä.

Tavoite 2020	Toimenpiteet
Houkutteleva asuinpaikka	Kunnan markkinointi- ja viestintäsuunnitelman tarkistaminen ja kehittäminen Yhteyksien kehittämisen mahdollistaminen
Elinvoimaiset palvelut	Kunnan tarjoamien palvelujen strateginen suunnittelu
Kukoistava yhteisö	Laaditaan suunnitelma toimenpiteistä ja menetelmistä joilla lisäämme eri toimijoiden yhteistyötä kunnan alueella kuntalaiset osallistaen.
Vahvat yritykset	Selvitetään mitä yritykset odottavat kunnalta. Näin rajalliset resurssit osataan kohdistaa oikeisiin asioihin. Lisätään alueellisten kehittämisorganisaatioiden ja yrittäjien vuorovaikutusta kunnan järjestämien tapaamisten avulla.

Työllisyyspalvelut

Tulosyksikön tehtävänä on työllisyystoimenpiteiden suunnittelu ja toteuttaminen Mänttä-Vilppulan, kunnan eri yksiköiden, työvoimaviranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa. Lisäksi tulosalueelle on varattu määräraha koululaisten kesätyöllistämistä varten.

Lakisääteinen työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP) on tarkoitettu pitkään työttömänä olleille asiakkaille. Palvelussa selvitetään, mitä palveluja työnhakija tarvitsee työllistymisen edistämiseksi ja laaditaan monialainen työllistymissuunnitelma. Suunnitelma voi sisältää julkisia työvoimapalveluja, sosiaali- ja terveyspalveluja sekä kuntoutuspalveluja. TE-toimisto, kunta ja Kela arvioivat yhdessä asiakkaan kanssa palvelutarpeen ja ohjaavat työllistymistä edistäviin palveluihin. Juupajoki kuuluu Ylä-Pirkanmaan TYP-verkoston itäiseen alueeseen yhdessä Mänttä-Vilppulan kanssa.

TYP-verkostolla on TE-toimiston nimeämät johtoryhmät. Kunnat nimeävät johtoryhmän puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä monialaisen yhteispalvelun johtajan (oto-tehtävä), joka vastaa siitä, että toimintamallissa olevat tahot järjestävät yhteispalvelun johtoryhmän asettamissa puitteissa. Johtoryhmän tehtävänä on toimipisteistä ja henkilöstön määrästä sopiminen, tuotettavista palveluista ja määrärahojen suuntaamisesta sopiminen, toiminnan tavoitteista sopiminen sekä toiminnan seuranta ja arviointi. Ylä-Pirkanmaan TYP-alueen johtajana toimii Mänttä-Vilppulan kaupungilta Vuokko Hjelt. Toiminta on käynnistynyt vuoden 2016 alusta.

Juupajoen kunta ja Mänttä-Vilppulan kaupunki käynnistivät vuoden 2018 alusta lukien uuden yhteistyön, jossa kunnan työllisyyspalvelut hankitaan Mänttä-Vilppulan kaupungilta. Kunnille on asetettu työllisyyden hoitoon liittyen useita velvoitteita, joita ovat mm. laki kuntouttavasta työtoiminnasta, laki työllistymistä edistävistä monialaisesta yhteispalvelusta, työmarkkinatuen rahoitusvastuu sekä työttömien terveyden edistäminen.

Juupajoen kunta on tehnyt em. tehtäviin liittyen yhteistyötä aiemmin Oriveden kaupungin kanssa ja sote-ulkoistukseen liittyen palveluja on tuotettu pitkälti myös Pihlajalinna Terveys Oy:n toimesta. Kunnan vakiintuneisiin käytänteisiin perustuen työllisyyden hoidon käytännön asioita on yleensä hoitanut sosiaalityöntekijä. Mänttä-Vilppula-Juupajoki yhteistoiminta-alueen muodostamisen myötä sosiaalityöntekijän tehtäväkenttä on kuitenkin muuttunut, koska Mänttä-Vilppulassa työllisyydenhoito ei organisatorisesti kuulu sote-palveluihin.

Yhteistyö Mänttä-Vilppulan kanssa

Juupajoen kunta ja Mänttä-Vilppulan kaupunki sopivat syksyn 2017 aikana, että Juupajoen kunnan työllisyyspalvelut tuotetaan 1.1.2018 lukien Mänttä-Vilppulan kaupungin toimesta sopimusperusteisesti. Palvelun järjestämisen myötä Mänttä-Vilppulan kaupunki on ottanut Juupajoen kunnan työllisyyspalveluiden asiakkaaksi ja osaksi palveluntuotantoa.

Palvelujen kohderyhmään kuuluvat työttömät Juupajoen kuntalaiset, joiden työttömyys on pitkittynyt tai uhkaa pitkittyä. Painopiste on erityisesti asiakkaissa, jotka ovat saaneet työttömyyden perusteella työmarkkinatukea yli 300 päivää, nuoret, jotka ovat olleet yhtäjaksoisesti työttömänä yli 12 kuukautta tai 6 kuukautta (alle 25-vuotiaat). Kohderyhmään kuuluvat myös velvoitetyöllistettävät sekä koululaiset, joille kunta on varannut määrärahan kesätyöpaikkoihin. Työllisyyspalvelut tarjoavat apua yrityksille pitkäaikaistyöttömien palkkaamiseen liittyvissä asioissa.

Työllisyyspalvelujen keskeisiä tavoitteita ovat kuntalaisten työelämävalmiuksien edistäminen ja jatkopolun luominen koulutuksen, työllistymistä edistävien palveluiden tai työllisyyden pariin. Yhtenä tärkeänä toiminnalle asetettuna tavoitteena on ollut tehostaa käytänteitä siten, että aktiivointiaste nousee. Palvelu pyritään nivomaan asiakkaan muihin palveluihin ja verkostoihin. Juupajoelle on jalkautunut tarpeen mukaan niin palveluohjaaja, nuorten yksilövalmentaja kuin Steppi-hankkeen hankevastaava ja hankekoordinaattori.

Sosiaalityöntekijä on mukana työllisyyspalveluissa silloin, kun sosiaalityön asiantuntemus on tarpeen, mutta esim. kuntouttavan työtoiminnan sopimuksissa yhdyshenkilö on yleensä työllisyyspalveluiden työntekijä.

Nuorten (alle 29-vuotiaat nuoret) yksilövalmennuksella on tavoitteena herättää nuorissa kiinnostus omaan elämäänsä vaikuttamiseen sekä tukea nuorta tulevaisuuden suunnittelussa.

Yksilövalmentaja on mukana nuoren ja TE-palveluiden asiantuntijan kanssa käytävissä keskusteluissa tarpeen mukaan.

Juupajoen kunta tarjoaa kaikille kunnan 16 - 18 -vuotiaille nuorille kahden viikon kesätyöjakson kunnan eri toimipisteissä tai Pihlajalinna Terveys Oy:n toimipisteissä kunnan alueella. Kesätyöpaikat ovat haettavissa sähköisesti Kuntarekryn kautta.

Vuonna 2019 Juupajoella kesätöitä haki noin 30 hakijaa, joista kaikki 16-18- vuotiaat valittiin kesätöihin. Huhtikuussa järjestettiin valituille infotilaisuus, jossa käytiin läpi työehtoihin ja työ sopimukseen liittyen käytännön asioita.

Palveluntuottajan ja tilaajan yhteinen ohjausryhmä on kokoontunut säännöllisesti tarkastelemaan sopimussisältöä ja valvomaan sopimuksen mukaisen palvelun toteuttamista. Ohjausryhmä kokoontuu vähintään kolme kertaa kalenterivuodessa. Ohjausryhmään kuuluvat Juupajoen kunnalta kunnanjohtaja ja hyvinvointijohtaja. Mänttä-Vilppulan kaupungilta ryhmään kuuluvat henkilöstöpäällikkö, sosiaalityöntekijä ja palveluohjaaja.

Sopimuksen mukaan toiminnalle luotiin mittarit ensimmäisen toimintavuoden aikana. Ne ovat

- aktivointitoimenpiteiden piirissä olevien määrä
- työttömyysprosentti
- työmarkkinatuen kuntaosuuden suuruus
- yrityskontaktien määrä
- 3. sektorin kontaktit
- muut mittarit (Nuorisotakuu ja asiakastytyväisyys)

Kuluneiden sopimusvuosien aikana kaikki mittarit ovat näyttäneet, että sopimuksen teko on ollut kannattavaa. Aktivointitoimenpiteiden piirissä olevien määrä on noussut selvästi. Aktivointiasteella tarkoitetaan aktiivisten työvoimapolitiittisten palveluiden piirissä olevien prosenttiosuutta työttömien työnhakijoiden ja palveluiden piirissä olevien summasta. Aktiivisiin palveluihin luetaan palkkatuilla työllistetyt, työ- ja koulutuskokeilussa olevat, vuorotteluvapaatyöpaikkaan työllistetyt, työvoimakoulutuksessa olevat, valmennuksissa olevat, työttömyysetuudella omaehtoisesti opiskelevat, kuntouttavassa työtoiminnassa olevat.

Sopimuksen alkaessa tammikuussa 2018 työttömien aktivointiaste oli vain 24,1%, mutta tammikuussa 2019 aktivointiaste oli jo 50%. Vuoden 2019 aktivointiastekeskisarvo oli syyskuun loppuun mennessä 46,1%.

Työmarkkinatuen kunnan maksettavaksi jäävä osuus on pienentynyt selvästi verrattuna aikaan, jolloin kunta hoiti itse työllistämispalveluita.

Palveluneuvojan yrityskäynnit ja osallistuminen yrittäjien tilaisuuksiin ovat lisänneet yrityskontakteja. Kolmannen sektorin keskeisimpänä toimijana on seurakunta, jonka kanssa työllisyyspalvelut tekevät tiivistä yhteistyötä.

Juupajoen työttömyysaste syyskuun 2019 lopussa oli 5,9 prosenttia. Koko Pirkanmaalla oli syyskuun lopussa 21431 työtöntä työnhakijaa. Työttömien määrä kasvoi maakunnassa vuoden aikana 900 henkilöllä (4,4 %). Työttömyyden kasvuun vaikutti mm. se, että palveluissa olevien määrä väheni viime vuodesta 1694 henkilöllä (-10,9 %). Huolimatta työttömyyden määrällisestä ja suhteellisesta kasvusta Pirkanmaan työttömyysaste oli maan viidenneksi alhaisin.

Hallitusohjelmaan liittyen keväällä 2020 käynnistyvät kuntakokeilut, joiden tavoitteena on nykyistä tehokkaammin edistää työttömien työnhakijoiden työllistymistä ja koulutukseen ohjautumista ja tuoda ratkaisuja osaavan työvoiman saatavuuteen. Juupajoen kunta yhteistyössä Mänttä-Vilppulan kaupungin kanssa haki muiden Pirkanmaan kuntien mukana yhteiseen kokeiluun. Mikäli Pirkanmaan kuntien yhteinen hakemus hyväksytään, kokeilu alkaa keväällä 2020 ja päättyy vuoden 2022 loppuun.

Toiminnalliset tavoitteet ja seuranta 2020	Toimenpiteet
Kunnan pitkäaikaistyöttömien ja nuorten työttömien aktivointitoimenpiteiden ylläpitäminen ja kehittäminen	Uusien käytänteiden vakiinnuttaminen Mänttä-Vilppulan yhteistyösopimuksen perusteella: - seurantamittarien tarkastelu - toiminnan vaikuttavuuden seuraaminen - aktivointiasteiden nostaminen Pirkanmaan kuntien parhaimpaan neljännekseen
Pirkanmaan kuntien työllisyyden kuntakokeiluun osallistuminen (kaikki Pirkanmaan kunnat) - pidempään työttömänä olleiden ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien pääsyn helpottaminen työmarkkinoille	Seuranta kokeilun vaikutuksista
Kaikki kunnan 16-18-vuotiaat nuoret saavat kesätyöjakson	Kaikille halukkaille nuorille (16 - 18) tarjotaan 2 viikon työjakso kunnan tai sote-kumppanin työpisteissä Rekrytointiprosessia kehitetään sujuvaksi ja tasapuoliseksi

5 Hyvinvointipalvelut

Vastuualueen esimies: hyvinvointijohtaja Anne Tuovila

HYVINVOINTIPALVELUT	Tilinp. 2018	Ed.budj 2019	Budj. 2020	Muutos %	TS2 tuh. 2021	TS3 tuh. 2022
Toimintatuotot	619 549,51	472 170	484 040	2,5	484	484
Toimintakulut	-10 785 402,71	-10 829 830	-11 048 170	2,0	-11 247	-11 422
Toimintakate/Jäämä	-10 165 853,20	-10 357 660	-10 564 130	2,0	-10 763	-10 938
Poistot ja arvonalentumiset	-7 453,74	-3 350	-5 060	51,0	-5	-5
TILIKAUDEN TULOS	-10 173 306,94	-10 361 010	-10 569 190	2,0	-10 768	-10 943

Hyvinvointitoimeen sisältyvät kunnan koulutuspalvelut, varhaiskasvatus, vapaa-aikatoimi sekä sosiaali- ja terveystoimi.

5.1 Hyvinvointitoimi

Tulosalueen esimies: hyvinvointijohtaja Anne Tuovila

HYVINVOINTITOIMI	Tilinp. 2018	Ed.budj 2019	Budj. 2020	Muutos %	TS2 tuh. 2021	TS3 tuh. 2022
Toimintatuotot	83,51		0		0	0
Toimintakulut	-113 992,55	-120 510	-108 000	-10,4	-108	-108
Toimintakate/Jäämä	-113 909,04	-120 510	-108 000	-10,4	-108	-108
TILIKAUDEN TULOS	-113 909,04	-120 510	-108 000	-10,4	-108	-108

Hyvinvointitoimi sisältää hyvinvointipalveluiden hallinnon. Hallinnon tehtävänä on tuottaa hyvinvointitoimen tarvitsemat toimistotehtävät. Hallinnon menoihin kuuluu myös muita yleisiä hallintomenoja. Hallinnon talousarvioon on sisällytetty lisäksi toisen asteen koulutukseen liittyvät eläkevakuutusmaksut sekä sivistystoimen osuus varhaiseläkemaksuista (varhe), oppilashallintojärjestelmän ohjelmien (MultiPrimus, Wilma, Kurre) ylläpitokustannukset ja toisen asteen koulutuksen opiskelijahuoltolain mukaisten palveluiden kustannukset.

5.2 Sosiaali- ja terveystoimi

Tulosalueen esimies: hyvinvointijohtaja Anne Tuovila

SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI	Tilinp. 2018	Ed.budj 2019	Budj. 2020	Muutos %	TS2 tuh. 2021	TS3 tuh. 2022
Toimintatuotot	32 495,27		35 410	100	35	35
Toimintakulut	-7 072 919,35	-7 240 700	-7 313 680	1,0	-7 519	-7 694
Toimintakate/Jäämä	-7 040 424,08	-7 240 700	-7 278 270	0,5	-7 483	-7 658
TILIKAUDEN TULOS	-7 040 424,08	-7 240 700	-7 278 270	0,5	-7 483	-7 658

Sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteena on tukea ja ylläpitää yksilöiden ja perheiden hyvinvointia ja itsenäistä toimintakykyä. Sosiaali- ja terveydenhuollon vastuualue käsittää sosiaali- ja terveystoimien hallinnon, sote-kiinteistöt sekä yhteistoiminta-alueen kautta järjestetyt sote-palvelut. Lisäksi kokonaisuuteen kuuluvat eläinlääkintä- ja ympäristöterveydenhuollon palvelut.

Maan hallitus on linjannut valtakunnallisen sote- ja maakuntauudistuksen, jonka oli tarkoitus tulla voimaan 1.1.2021. Maaliskuussa 2019 kuitenkin varmistui, ettei soteuudistus valmistu aikataulussa ja täten valmistelu siirtyi uudelle hallitukselle. Marraskuussa 2019 Sosiaali- ja terveysministeriöstä tiedotettiin liittyen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain valmisteluun. Olennaisena ohjaavana periaatteena järjestämislain ja koko sote-uudistuksen valmistelussa on varmistaa palvelujen yhteensovittaminen eli integraatio.

Integraatiota voidaan tarkastella kahdesta näkökulmasta: 1) järjestämisen eli hallintorakenteen integraation tasolla ja 2) asiakkaan palveluintegraation tasolla. Sote-rakenneuudistuksella ja -lainsäädännöllä luodaan edellytykset ensimmäisen kohdan toteutumiselle ja siten perusta asiakkaan toimiville palveluille. Asiakastason integraatiota syvennetään muulla lainsäädännöllä ja toiminnan kehittämisellä. Tavoitteena on, että tulevaisuudessa sote-järjestämissä säädetäisiin maakunnan velvoite huolehtia palvelujen yhteensovittamisesta. Muussa lainsäädännössä säädetäisiin jatkossakin esimerkiksi monialaisesta yhteistyöstä. Uudistuksen aikataulut ovat vielä avoimia.

Sosiaali- ja terveystoimien järjestäminen Juupajoella

Juupajoen kunnanvaltuusto päätti 23.9.2013, että sosiaali- ja terveystoimien tuottaminen kokonaisuutena siten, että Pihlajalinna Oy tuottaa sosiaali- ja terveystoimien 1.1. - 31.12.2014 välisen ajan viranomaistehtäviä ja ympäristöterveydenhuoltoa lukuun ottamatta. Palvelutoiminta Juupajoella Pihlajalinna Oy:n toimesta käynnistyi vuoden 2014 alusta lukien.

Vuoden 2015 alusta lukien Juupajoen ja Mänttä-Vilppulan valtuustot päättivät muodostaa sosiaali- ja terveystoimien yhteistoiminta-alueen siten, että palveluiden järjestämisvastuu on Mänttä-Vilppulan kaupungilla. Yhteistoiminta-alueen myötä Juupajoen kunnan koko sosiaali- ja terveystoimien hallinto siirtyi vuoden 2015 alusta Mänttä-Vilppulan kaupungille.

Sosiaali- ja terveystoimien henkilöstön palvelussuhteet siirtyivät liikkeenluovutuksella Mänttä-Vilppulan kaupungille samasta ajankohdasta. Virkavastuulla hoidettavien tehtävien osalta henkilöstö jäi kaupungin palvelukseen. Muun henkilöstön osalta toteutettiin edelleen siirto palvelujen tuottajalle.

Mänttä-Vilppulan kaupunki kilpailutti keväällä 2016 sote -palvelunsa siten, että uusi palvelusopimus tuli voimaan 1.8.2016 ja sopimus kattaa koko yhteistoiminta-alueen mukaan lukien Juupajoen alueen. Sopimus laajeni kattamaan Juupajoen kunnan alueen 1.1.2018 lukien, kun Juupajoen oman sote-

sopimuksen voimassaolo päättyi. Mänttä-Vilppulan sopimus on tehty 15 vuodeksi eli vuoteen 2031 saakka.

Vuoden 2017 aikana toteutettiin Pihlajalinna-ryhmittymän toimesta Juupajoen haltuunottoprojekti Mänttä-Vilppulan sote-sopimukselle. Vuoden 2017 aikana käytiin myös tarkentavat neuvottelut Juupajoen kunnan palveluhinnasta. Neuvottelut saatiin päätökseen vasta tammikuussa 2018, jolloin Mänttä-Vilppulan kaupunginhallitus 15.1.2018 tekemällään päätöksellä hyväksyi Juupajoen kunnan palveluiden laskutushinnan.

Vuoden 2019 laskutushinnasta käytiin neuvotteluja palveluntuottajan ja järjestäjän kanssa lähes koko vuoden 2019 ajan. Lopullinen sopimushinta vuodelle 2019 vahvistettiin peruspalvelulautakunnassa lokakuussa 2019. Samalla päästiin sopimukseen vuoden 2020 hinnanmuodostuksesta sopimuksessa määritellyn, vuosittain laskettavan kertoimen mukaan.

Yhteistoiminta-alueella toimii sopijakuntien yhteinen toimielin peruspalvelulautakunta, joka on 7 jäseninen (4 Mänttä-Vilppula + 3 Juupajoki). Lautakunta kuuluu Mänttä-Vilppulan hallinto-organisaatioon. Sopijakuntien kuntajohtajilla ja hallitusten puheenjohtajilla on lautakunnan kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus. Peruspalvelulautakunnalla on lisäksi yksilöjaosto, joka päättää yksilöasioiden muutoksenhauista ja muista sille määrätystä tehtävistä. Jaostossa on 3 jäsentä (2 Mänttä-Vilppula + 1 Juupajoki).

Hallinnon järjestämisessä noudatetaan vastuukuntana toimivan Mänttä-Vilppulan kaupunginvaltuuston hyväksymää hallintosääntöä ja sen nojalla annettuja muita määräyksiä ja ohjeita. Mänttä-Vilppulan kaupungin hallintosäännössä määritellään peruspalvelulautakunnan, yksilöjaoston sekä vastuukunnan viranhaltijoiden tehtävät, toimivalta, asioiden esittely ja toimintatavat. Yhteistoiminta-alueella perittävistä asiakasmaksuista päättää yhteinen peruspalvelulautakunta.

Yhteistoiminta-alueen sopimuksen mukaan, mikäli toiminnassa syntyy esim. kertaluonteisia, palvelusopimukseen liittymättömiä menoja, ne kohdistetaan sopijakunnille ensisijaisesti aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Mikäli em. menot koskevat koko yhteistoiminta-aluetta eivätkä ole aiheuttamisperusteella kohdistettavissa, ne kohdistetaan sopijakunnille asukasluvun mukaisessa suhteessa. Yhteistoiminta-aluetta koskevista investoinneista sopijaosapuolet neuvottelevat ennen investointipäätösten tekemistä.

Yksityisen palveluntuottajan kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti kunnassa toimii kunnan ja palveluntuottajan yhteinen ohjausryhmä. Ohjausryhmän tehtävänä on sopimuksen toteutumisen ohjaus ja valvonta. Juupajoen ohjausryhmän toiminta päättyi vuoden 2017 lopussa. Vuoden 2018 alusta lukien Mänttä-Vilppulan ohjausryhmään nimettiin kaksi Juupajoen kunnan edustajaa, hyvinvointijohtaja ja kunnanhallituksen jäsen.

Ohjausryhmä kokoontuu säännöllisesti vähintään kolme kertaa vuodessa ja lisäksi aina kun tarvetta on. Ohjausryhmä käsittelee kaikkia sopimuksen toteutumiseen liittyviä kysymyksiä, säännöllisesti ainakin seuraavat asiat:

1. Laatuksien toteutuminen
2. Tuotantomäärät ja niiden suhde arvioituun tarpeeseen
3. Toiminnan muutosten ennakointi ja toiminnan kehittäminen
4. Potilas- ja asiakastyytyväisyysmittausten tulokset
5. Henkilöstötyytyväisyys
6. Mahdollisesti ilmenneet potilasvahinkotapaukset
7. Tehdyt kantelut ja muistutukset (tiedoksi)

8. Palvelujen vaikuttavuuden ja yleisen hyvinvoinnin kehittymisen seuranta
9. Valmiuslain tarkoittamat sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnitelmat.

Ohjausryhmän kokouksista laaditaan kirjallinen muistio, jonka laatimisesta vastaa palveluntuottaja ja jonka tilaajan yhteyshenkilö hyväksyy. Ohjausryhmän muistiot saatetaan peruspalvelulautakunnalle tiedoksi.

Juupajoen kunnassa toimii lisäksi vanhus- ja vammaisneuvosto sekä rintamaveteraaniasioiden neuvottelukunta. Hyvinvointijohtaja toimii näissä molemmissa sihteerinä.

Sosiaalityö

Sosiaalityö on sosiaalihuoltolain mukainen sosiaalipalvelu. Lain mukaan sosiaalityöllä tarkoitetaan sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön suorittamaa ohjausta, neuvontaa ja sosiaalisten ongelmien selvittämistä sekä muita tukitoimia, jotka ylläpitävät ja edistävät yksilöiden ja perheiden turvallisuutta ja suoriutumista sekä yhteisöjen toimivuutta.

Sosiaalityö on ammatillista toimintaa, jolla pyritään yksilöiden ja yhteisöjen hyvinvointiin sekä sosiaalisten ongelmien ehkäisemiseen, vähentämiseen ja poistamiseen. Sosiaalityötä tehdään yksilöiden, perheiden, verkostojen, ryhmien ja yhteisöjen kanssa. Sosiaalityön tavoitteena on kunnan asukkaiden ja sosiaalipalvelujen asiakkaiden elämänedellytysten ja toimintamahdollisuuksien lisääminen. Sosiaalityöllä ehkäistään ihmisten sosiaalisen toimintakyvyn ja elämänhallinnan uhkia ja häiriöitä sekä niiden seuraamusvaikutuksia.

Sosiaalityön palveluiden järjestämisvastuu on Mänttä-Vilppulan kaupungilla. Vastuukunta hoitaa yhteistoiminta-alueen sosiaali- ja terveystoimen kunnille kuuluvat viranomaistehtävät.

Sosiaalityön palveluihin kuuluvat lastensuojelu, aikuissosiaalityö, päihdehuolto, asumispalvelut (mielenterveyskuntoutujat), kehitysvammaisten erityispalvelut, vammaishuollon palvelut, kuntouttava työtoiminta, sosiaalipäivystyspalvelut, etsivän nuorisotyön palvelut ja lastenvalvojan palvelut.

Lastensuojelun palvelut tukevat vanhempia, huoltajia ja muita lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaavia, jotta lapsen hyvinvointi olisi turvattu. Ennaltaehkäisevä ja varhainen perhetyö on asiakaslähtöistä, suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa, jossa perhettä tuetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, arjen sujumisessa, vanhemmuudessa sekä lapsen ja nuoren kasvun ja kehityksen tukemisessa sekä vahvistetaan lapsen, nuoren ja perheen omia voimavaroja. Lastensuojelun perhetyö on lastensuojelulakiin perustuvaa, tavoitteellista ja suunnitelmallista apua ja tukea lapsiperheille. Se perustuu sosiaali- ja perhetyöntekijän tekemään arvioon perheen tilanteesta sekä yhdessä laadittuun perhetyön suunnitelmaan, joka sisältää työskentelylle asetetut tavoitteet, vastuut ja yhteistyötahot. Toiminta on lapsilähtöistä ja perhekeskeistä.

Perhetyöntekijä on ollut mukana avoimen päiväkodin Kettulan toiminnassa heti toiminnan alusta alkaen eli vuodesta 2012. Avoimen päiväkodin toiminta on ollut erittäin hyvä toimintamuoto perheiden ja lasten hyvinvoinnin varhaisessa tukemisessa. Vuoden 2019 aikana yhteistyö varhaisen perhetyön ja sivistystoimen sekä seurakunnan kanssa on ollut tiivistä ja siihen on saatu lisäresursseja palveluntuottajalta verrattuna aiempaan vuoteen. Tavoitteena on jatkaa toimintaa samansisältöisenä myös vuonna 2020. Toiminta koostuu avoimen päiväkodin kokoontumisista, vanhemmuusryhmistä sekä matalan kynnyksen kohtaamisista varhaiskasvatuksen toimipisteissä.

Perhetyö jalkautui koululle vuonna 2018 aloittaen koululta tehtävän perhetyön. Toiminnan keskeisenä tavoitteena on tuoda perhetyöntekijän palvelut lähelle asiakasta matalan kynnyksen palveluksi. Vuoden 2019 aikana koululla työskentelevä perhetyöntekijä on tehnyt yhteistyötä vapaa-aikaohjaajan kanssa

koululaisten vanhemmille suunnatussa ryhmässä Porkkarissa nuorisotiloilla. Vuonna 2020 on tavoitteena tiivistää yhteistyötä vielä niin, että perhetyöntekijä jalkautuu nuorten pariin nuorisotiloille yhdessä vapaa-aikaohjaajan kanssa.

Juupajoen kunnanvirastolla työskenteli aiemmin sosiaalitoimen asiakaspalvelua hoitava toimistos sihteeri, mutta suoran asiakaspalvelutarpeen vähentyessä ei palvelua ole tarvinnut jatkaa enää sihteerin eläköidyttyä. Asiakaskontaktit hoidetaan keskitetysti Mänttä-Vilppulan työntekijöiden taholta.

Mänttä-Vilppulan sosiaalityöntekijät toimivat Juupajoella työnjakonsa mukaisesti ja tarvetta vastaten. Sosiaalityöntekijä on kutsuttaessa mukana koulun oppilashuoltoryhmässä; vastuu kouluista jaettu perhetyöntekijöiden kesken. Lisäksi sosiaalityöntekijä kuuluu monialaiseen nuorisolain mukaiseen viranomaisyhteistyöryhmään eli nuorten palveluverkostoon sekä työllisyyspalveluiden ohjausryhmään.

Sosiaalityön tulosalueelle kuuluvan etsivän nuorisotyön palvelut on hoidettu yhteistyössä Oriveden kaupungin kanssa 1.1.2013 alkaen. Etsivä nuorisotyö on tarkoitettu juupajokelaisille 15–29 -vuotiaille nuorille. Työn tarkoituksena on auttaa nuoria, jotka ovat erilaisista syistä ajautuneet palveluiden ja koulutuksen ulkopuolelle. Etsivä nuorisotyö voi auttaa, mikäli nuori on jäänyt ilman opiskelupaikkaa, opinnot ovat keskeytyneet, suunnitelmat ovat muuttuneet eikä nuori tiedä mitä tekisit, nuori kaipaa apua elämäntilanteen selvittelyyn tai asioiden hoitamiseen tai on vain vailla juttuseuraa.

Vuonna 2019 käynnistettiin yhteistyö Oriveden ja Mänttä-Vilppulan kaupunkien sekä saksalaistoimijoiden kanssa (PoKo Leader- rahoitteinen hanke). Yhteistyön tavoitteena on löytää Ylä-Pirkanmaan alueelta nuoria kansainväliseen nuorisotyöhankeeseen.

Vanhuspalvelut

Vanhuspalvelut tuottaa, järjestää ja koordinoi palveluohjauksen keinoin juupajokelaisille vanhuksille ja heidän omaisilleen sosiaali- ja kansanterveyslain mukaisia kotona asumista tukevia palveluja, omais- ja perhehoitoa, pitkäaikaista hoivaa sekä asumispalveluja omissa ja yksityisissä hoito- ja palvelukodeissa.

Vanhuspalvelujen järjestämistä edeltää palvelutarpeen arviointi. Palvelutarpeen arviointi tarkoittaa ikääntyneen henkilön tuen ja palvelujen tarpeen selvittämistä. Aloite palvelutarpeen arviointiin voi tulla ikäihmiseltä itseltään, hänen läheiseltään tai muulta hänen tilanteensa tuntevalta henkilöltä. Jokaisella 75 vuotta täyttäneellä kuntalaisella on lakisääteinen oikeus palvelutarpeen arviointiin. Juupajoella palveluohjaus on keskitetty kahdelle palveluohjaajalle.

Palveluiden tavoitteena on järjestää vanhusten avohoidon palvelut ja laitoshoidon palvelut tarvetta vastaavalla tasolla siten, että omassa kodissa asuminen toteutuu mahdollisimman pitkään. Vanhuspalveluiden toteuttaminen noudattaa Juupajoen kunnassa vuonna 2011 aloitettua vanhuspalveluiden kehittämistä sekä kunnanvaltuuston 23.9.2013 hyväksymää vanhustyön ja vanhuspalveluiden suunnitelmaa vuosille 2013–2017. Suunnitelman uudistaminen oli tarkoitus tehdä yhteistyössä Mänttä-Vilppulan kaupungin ja Mäntänvuoren Terveystieteiden kanssa vuoden 2019 aikana, mutta suunnitelman laadinta on siirtynyt vuodelle 2020.

Kotihoidon palvelut sisältävät kotiin annettavat palvelut, tukipalvelut, päiväkeskustoiminnan, omaishoidontuen palvelut ja pienryhmäkodin asumispalvelut. Kotihoidon tukipalveluita ovat turvapuhelinpalvelu, ateriapalvelu, kylvytyspalvelu, vaatehuoltopalvelu ja asiointipalvelu. Ateriapalvelua toteutetaan kunnan ruokapalvelujen toimesta tuotettuna. Asiakasmaksut yhdenmukaistettiin yhteistoiminta-alueella vuoden 2018 alussa.

Kotihoidon palveluita järjestetään tarvetta vastaavasti. Kotiin annettavien palveluiden tavoitteena on tukea asiakkaiden toimintakykyä ja arjessa selviytymistä sairauden, vamman tai alentuneen

toimintakyvyn vuoksi. Säännöllisen kotihoiton palvelujen piirissä oleville asiakkaille on laadittu hoito- ja palvelusuunnitelma. Kotihoito sisältää sekä kotipalvelun että kotisairaanhoidon palvelut. Kotona asumista tukevat palvelut yhdenmukaistetaan Mänttä-Vilppulan palvelujen kanssa sisältäen mm. Lähitorin ja kuntouttavan päivätoiminnan.

Juupakoti on tarkoitettu jatkuvaa ympärivuorokautista hoitoa, huolenpitoa ja valvontaa tarvitseville juupajokilaisille vanhuksille, jotka eivät enää selviydy kotihoiton turvin omassa kodissaan tai palveluasunnossaan. Juupakodissa on neljä ryhmäkotia ympärivuorokautista hoitoa tarvitseville. Lisäksi siellä järjestetään omaishoidon intervallihoitoa. Syksyllä 2019 Juupakodissa oli 23 asukasta. Juupakodin lyhytaikaispaikojen käyttö nostaa asukasmäärää sekä käyttöastetta.

Omaishoidolla tarkoitetaan ikääntyneen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoidon tuki muodostuu hoidettavalle annettavista, hänen tarvitsemistaan palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista.

Omaishoidonpalveluiden järjestämisessä noudatetaan vahvistettua toimintaohjeistusta. Tavoitteena on omaishoidontukea saavien ja uusien omaishoidontukipalveluiden piiriin tulevien hakijoiden yhdenvertainen kohtelu. Kunnassa järjestettiin omaishoidon infotilaisuus vuonna 2019, jonka tavoitteena oli lisätä tietoisuutta omaishoitajana toimimisesta.

Muissa hoivakodeissa annettava hoito on tarvittaessa ostopalvelusopimuksella eri palveluntuottajilta hankittua ympärivuorokautista hoivaa tehostetussa asumispalveluyksikössä.

Mäntänvuoren Terveyden kuntouttava päivätoiminta aloitti keväällä 2018 Juupajoen terveyskeskuksen Päiväkeskuksen tiloissa. Kuntotuttava päivätoiminta on tarkoitettu kotona asuville yli 65- vuotiaille tai eläkeläisille, jotka kokevat tarvitsevansa kuntoutusta ja monipuolista harjoittelua toimintakyvynsä ylläpitämiseksi. Tiloissa kokoontuu viikoittain kaksi puolipäiväistä ryhmää, joissa on ollut alusta asti runsaasti osallistujia. Toimintaa ohjaavat palveluohjaaja ja fysioterapeutti. Kuntoutus koostuu mm. liikunnallisesta osuudesta, pelaamisesta, asiantuntijaluennoista ja muistikuntoutuksesta.

Veteraanien palvelut järjestetään Valtiokonttorin myöntämän rahoituksen puitteissa ja Valtiokonttorin ohjeistuksen mukaisesti. 1.11.2019 tuli voimaan rintamaveteraanien kuntoutuksesta annettu lain (1184/1988) muutos (54/2019), jolla kunnat veloitetaan järjestämään veteraaneille maksuttomasti kaikki heidän tarvitsemansa kotona asumista tukevat palvelut. Kunnat laskuttavat kustannukset Valtiokonttorilta vastaavasti kuten sotainvalidienkin osalta. Valtiokonttori myöntää vuosittain kunnille palveluiden järjestämisen edellyttämän rahamäärän, jota voidaan tarvittaessa täydentää myöhemmin samana vuonna. Kunnan arvion tulee perustua jokaiselle sen alueella asuvalle veteraanille tehtävään yksilölliseen palvelutarpeen kartoitukseen. Koska palveluntarve on yksilöllinen, ovat sitä myös myönnettävä palvelut, joihin kuuluvat sosiaalihuoltolain mukaiset hoiva-, ateria- ja siivouspalvelut. Lisäksi tuetaan veteraanien virkistystä ja asiointia ja omaishoidon tukea.

Perusterveydenhuolto

Perusterveydenhuollon palveluihin kuuluvat avovastaanotto ja terveysneuvonta (lääkäriin, sairaanhoitajan ja terveydenhoitajien vastaanotto, diabeteshoito, ravitsemussuunnittelu), ensihoito, röntgen, lääkinnällinen kuntoutus, suun terveydenhuollon palvelut, mielenterveyshoito, perheneuvolapalvelut, terveyskeskussairaalahoito ja työterveyshuolto.

Juupajoen terveyskeskuksessa on arkipäivisin lääkärin vastaanotto, terveydenhoitajan palvelut, laboratorio, suun terveydenhuollon palvelut (hammaslääkäri ja suuhygienisti) ja lääkinnälliset kuntoutuspalvelut. Röntgenpalvelut ovat saatavilla Mänttä-Vilppulassa.

Juupajoen omalta terveysasemalta kuntalaiset saavat perusterveydenhuollon palveluja. Terveysasema on ensisijainen hoitopaikka, ja sieltä voidaan tarvittaessa lähettää edelleen jatkotutkimuksiin ja -hoitoihin. Terveysasemalla työskentelee lääkäri, hoitajia sekä fysioterapeutti. Jos tarvitaan päivystyksellistä hoitoa, ensisijaisesti soitetaan terveyskeskukseen. Sieltä ohjaututaan muihin palvelupisteisiin, mikäli omassa terveyskeskuksessa ei ole mahdollisuutta ottaa vastaan. Iltaisin ja viikonloppuisin päivystysvastaanotto on Mänttä-Vilppulassa.

Lakisääteiset työterveyshuollon palvelut Juupajoen yrittäjille tuottaa Pihlajalinna Oy. Työterveyshoitajan vastaanotto on 1 päivänä viikossa Juupajoen terveyskeskuksessa, muutoin Mänttä-Vilppulassa.

Terveyskeskuksen vuodeosastohoitoa juupajokelaisille järjestetään Mänttä-Vilppulassa. Terveyskeskussairaalassa tuotetaan myös akuuttisairaanhoidon ja jatkohoitoa sekä kuntoutusta erikoissairaanhoidosta siirtyville. Sairaalassa hoidetaan myös saattohoidossa olevia asiakkaita.

Erikoissairaanhoito

Juupajoen kunta ja Mänttä-Vilppulan kaupunki muodostavat tilaajarenkain hankittaessa erikoissairaanhoidon palveluita Pirkanmaan sairaanhoitopiiristä. Erikoissairaanhoidon osalta palveluja on saatavissa myös muista yksiköistä potilaan valinnanvapaus huomioiden.

Ensihoitopalvelut on järjestetty terveydenhuoltolain mukaisesti 1.1.2013 alkaen sairaanhoitopiirin toimesta omalla alueellaan.

Eläinlääkintä- ja ympäristöterveydenhuolto

Eläinlääkintähuollon kautta toteutetaan peruseläinlääkäripalvelut päiväaikaan ja päivystysaikaan ympäri vuorokauden. Eläinlääkintähuoltoon kuuluvat myös tuotantotilojen kanssa tehtävät terveydenhuoltosopimukset ja eläinsuojelulain mukaiset tarkastukset.

Ympäristöterveydenhuolto on ennaltaehkäisevää terveydenhuoltoa ja elinympäristön, elintarvikkeiden ja veden terveellisuuden ylläpitäminen. Ympäristöterveydenhuollosta säädetään terveydensuojelulaissa (763/1994), elintarvikelaissa (23/2006), tupakkalaissa (693/1976), kuluttajaturvallisuuslaissa (920/2011) ja eläinlääkintähuoltolaissa (765/2009). Kaikki ympäristöterveydenhuollon lainsäädäntö on keskitettävä samalle toimielimelle.

Laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta (410/2009) edellyttää, että kuntien on järjestettävä ympäristöterveydenhuolto sellaisessa yksikössä, jossa on ympäristöterveydenhuollon tehtävien hoitamiseen vähintään 10 henkilötyövuoden resurssit. Ympäristöterveydenhuollon toimialueena on 1.1.2015 alkaen Tampere, Orivesi, Juupajoki, Kangasala, Pälkäne, Valkeakoski, Akaa ja Urjala. Ympäristöterveyden yleiset toimipisteet (3 kpl) sijaitsevat Tampereella, Kangasalla ja Valkeakoskella. Vastuukuntana on Tampere.

Praktikkoeläinlääkärien vastaanotot sijaitsevat Tampereen Lielahdessa, Orivedellä, Kangasalla, Valkeakoskella ja Urjalassa. Tampereen ympäristöterveysyksikkö täyttää ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueita koskevan lain (410/2009) vaatimukset (vähintään 10 henkilötyövuotta, kaikki yth:n toimialat samassa yksikössä).

Juupajoen kunnan osuus yhteistoiminta-alueen kustannuksista vuonna 2019 oli 67.500 euroa, tulevana vuonna osuus kustannuksista näyttäisi laskevan.

Tampereen kaupungin ympäristöterveyden valvontasuunnitelmassa vuosille 2015 – 2019 todetaan, että ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Tavoitteena on varmistaa korkealaatuinen ympäristöterveydenhuollon valvonta, joka edellyttää, että valvonta on suunnitelmallista, sitä tehdään riittävin voimavaroin ja se on oikein kohdennettua, tehokasta sekä eri toimijoita tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti kohtelevaa. Tampereen kaupungin ympäristöterveyden valvontasuunnitelmassa on eritelty suunnitelmat vuosille 2015–2019 elintarvikevalvonnalle, terveysuojelulain valvonnalle, kuluttajaturvallisuusvalvonnalle, tupakkalain valvonnalle ja eläinten terveyden, hyvinvoinnin sekä eläinlääkäripalvelujen valvonnalle. Suunnitelma löytyy Tampereen kaupungin Internet-sivulta, osoitteesta www.tampere.fi.

5.3 Koulutuspalvelut

Tulosalueen esimies: rehtori Lea Nurminen

KOULUTUSPALVELUT	Tilinp. 2018	Ed.budj 2019	Budj. 2020	Muutos %	TS2 tuh. 2021	TS3 tuh. 2022
Toimintatuotot	476 102,75	381 070	354 580	-7	355	355
Toimintakulut	-2 462 367,37	-2 362 140	-2 529 960	7,1	-2 530	-2 530
Toimintakate/Jäämä	-1 986 264,62	-1 981 070	-2 175 380	9,8	-2 175	-2 175
Poistot ja arvonalentumiset	-7453,74	-3 350	-3 350		-3	-3
TILIKAUDEN TULOS	-1 993 718,36	-1 984 420	-2 178 730	9,8	-2 179	-2 179

Palvelukuvaus

Perusopetus tukee oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus tuottaa kaikille saman jatko-opintokelpoisuuden ja se on maksutonta. Peruskoulun tehtävänä on antaa opetussuunnitelman tavoitteiden mukaista, laadukasta ja yksilölliset tarpeet huomioivaa opetusta sekä tukea vanhempia kasvatustehtävässään. Laadukkaat koulutuspalvelut lisäävät kunnan vetovoimaisuutta. Perusopetuksen tulosalueen tehtävänä on järjestää taloudellisesti tämä kunnan keskeinen ja lakisääteinen peruspalvelutehtävä.

Peruskoulun opetuksen suunnittelun ja toteutuksen perustana toimivat valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet ja kunnan oma opetussuunnitelma. Opetussuunnitelman perusteet antavat yhtenäisen pohjan paikallisille opetussuunnitelmille ja siten vahvistavat koulutuksen tasa-arvoa koko maassa. Kuntien ja koulujen omat opetussuunnitelmat ohjaavat opetusta ja koulutyötä tarkemmin ja ottavat huomioon paikalliset tarpeet ja näkökulmat.

Uudet perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet otettiin käyttöön vuosiluokkien 1–6 osalta 1.8.2016. Vuosiluokkien 7–9 osalta uuden opetussuunnitelman käyttöönotto tapahtui porrastetusti vuosina 2017, 2018 ja 2019. Elokuusta 2019 alkaen kaikki peruskoululaiset opiskelevat uuden opetussuunnitelman mukaisesti.

Perusopetus Juupajoella

Juupajoella on kaksi koulua. Kirkonkylän koulu sijaitsee Kopsamon kylässä. Kirkonkylän koulu on Pienten lasten koulu ja siellä opiskelevat luokat 1-2 sekä esiopetusryhmä. Korkeakosken kuntakeskuksessa sijaitsevassa Juupajoen koulukeskuksessa opiskelevat luokat 3-9. Erityisluokkaopetusta ostetaan tarvittaessa Orivedeltä.

Laskentapäivänä 20.9.2019 Juupajoen peruskoulussa luokilla 1-9 opiskelee 191 oppilasta. Esiopetuksen oppilaita on yhteensä 17.

Kirkonkylän koululla on 3 luokanopettajaa ja 3 koulunkäynnin ohjaajaa. Koulukeskuksessa on 4 luokanopettajaa, 1 määräaikainen luokanopettaja, 5 lehtoria, 5 päätoimista tuntiopettajaa, 1 sivutoiminen tuntiopettaja, 2 laaja-alaista erityisopettajaa ja 5 koulunkäynnin ohjaajaa ja 1 rehtori. Toinen laaja-alainen erityisopettaja käy myös esiopetuksen ryhmässä.

Perusopetuslain mukainen aamu- ja iltapäivätoiminta järjestetään Kirkonkylän koululla. Ohjaajina toimivat koulunkäynnin ohjaajat ja varhaiskasvatuksen henkilöstö. Marraskuussa 2019 toiminnassa on mukana 17 lasta.

Koulukuljetukset hoidetaan linja-autoliikenteen vakiovuoroilla ja kunnan ostopalveluina tuottamalla koulukuljetuksilla. Lukuvuoden 2019-2020 alkaessa kuljetukseen oikeutettuja lapsia oli luokilla 0-9

yhteensä 125. Nykyiset kuljetussopimukset ovat voimassa vuoden 2019 loppuun asti. Syksyllä 2019 palveluntuottajien kanssa on sovittu 1 optiovuoden käytöstä.

Juupajoen esiopetuksessa ja perusopetuksessa tiedekasvatus on tullut osaksi opetusta. Lukuvuonna 2019-2020 kaikki luokat 0-9 ovat tiedekasvatuksessa mukana. Keväällä 2018 perusopetus sai Opetushallituksen 40 000 euron erityisavustuksen tiedekasvatuksen toteuttamiseen ja kehittämiseen lukuvuosina 2018-2019 ja 2019-2020. Tiedekasvatus toteutetaan yhteistyössä Helsingin yliopiston metsäaseman kanssa. Jokaisen ikäluokan oppimistehtävät liittyvät jollain tavalla metsään.

Esi-perusopetuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin saadulla Opetushallituksen erityisvaltionavustuksella (20 000€) on palkattu koulunkäynninohjaaja Pienten lasten koululle lukuvuodeksi 2019-2020.

Opetushallituksen erityisvaltionavustuksella kerhotoiminnan kehittämiseen (6500€) järjestetään koulun kerhotoiminta.

Tutoropettajatoiminnan saaminen jokaiseen kuntaan on yksi edellisen hallituksen kärkihankkeista. Tutoropettaja mm. kouluttaa ja opastaa henkilöstöä, kehittää koulun toimintaa ja tukee henkilöstöä koulupäivän arjessa. Opetushallituksen erityisvaltionavustuksella (6250€) maksetaan opettajalle tutoropettajan tehtäviin käytettävät tunnit. Tutortoiminta on laajentunut niin, että kielten opetukseen on oma tutoropettaja. Opetushallitukselta saadulla avustuksella (4000€) maksetaan koulutusta ja tutoropettajan tehtäviin käytettävät tunnit opettajalle. Juupajoen perusopetus on mukana myös alueellisessa Tutor-hankkeessa, jonka kautta saamme henkilöstölle koulutusta ja asiantuntijuutta paikan päälle perusopetukseen.

Lukuvuodeksi 2019-2020 koulukeskukseen on suunniteltu iltapäiviksi Pysäkki-toiminta. Toiminta on tarkoitettu oppilaille, joiden on vaikea keskittyä luokassa opiskeluun. Pysäkkitoiminta järjestetään yhteistyössä nuorisotoimen kanssa ja rahoitetaan Opetushallitukselta saadulla erityisvaltionavustuksella (17 000€).

tavoite	Tavoitetaso 2020	Seuranta
Laadukas perusopetus	Kaikki oppilaat saavat peruskoulun päättötodistuksen ja jatko-opiskelupaikan	päättötodistuksen saaneet /ikäluokka jatko-opiskelupaikan saaneet/ikäluokka
Oppilaan koulupolun yksilöllinen tukeminen	Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisten käytänteiden toteuttaminen oppilashuoltosuunnitelman mukaisesti Kolmiportaisen tuen käyttö ja varhainen puuttuminen	Annettujen tukiopetustuntien seuranta Oppilashuoltotyöryhmien kokousten lkm Tehostetussa ja erityisessä tuessa olevien lasten lkm
Kodin ja koulun välisen yhteistyön suunnittelu ja kehittäminen	Avoin ja sujuva yhteistyö eri tavoin koulun ja kodin välillä Laadittujen Wilman pelisääntöjen jalkauttaminen ja mahdollinen päivittäminen Yhteisöllinen oppilashuoltotyö	Pidettyjen vanhempainiltojen lkm Vanhempainneuvoston toiminta Saatu palaute Wilman toimivuudesta ja käytöstä Koulukohtaisen oppilashuoltotyöryhmän kokoontumiskerrat. lkm

Opetuksen kehittäminen ja suunnittelu	<p>Varhennetun kielten opetuksen aloittaminen ja opetuksen suunnittelu</p> <p>Opetusjärjestelyjen ja koulun toimintakulttuurin suunnittelu ottaen huomioon vähenevä oppilasmäärä.</p> <p>Tiedekasvatuksen jatkuminen osana opetusta kaikilla luokka-asteilla</p>	<p>Opetussuunnitelman hyväksyminen.</p> <p>Perusopetuksen tuntikehys.</p> <p>Toteutuneet yhteistyötunnit Hyttiälän metsäaseman kanssa</p>
Oppilaiden osallisuuden ja harrastustoiminnan kehittäminen	<p>Monipuolinen koulujen kerhotoiminta</p> <p>Oppilaskunnan toiminnan kehittäminen nuoria koskevien asioiden käsittelyssä ja päätöksenteossa</p> <p>Yhteistyö nuorisovaltuuston kanssa</p> <p>Tukioppilastoiminta</p>	<p>Pidettyjen kerhojen lkm ja osallistujien määrän seuranta</p> <p>Oppilaskunnan tekemien aloitteiden lkm</p> <p>Oppilaskunnan toimintakertomus Toteutuneet tapahtumat, lkm</p> <p>Tukioppilastoiminnan toimintakertomus</p>
Henkilökunnan osaamisen vahvistaminen ja työhyvinvointi	<p>Henkilöstön täydennyskoulutus</p> <p>Kunta3-hankkeella toteutettavan henkilöstön hyvinvointiohjelman jalkauttaminen</p> <p>Tutoropettajatoiminnan jatkaminen ja kehittäminen</p>	<p>Toteutuneiden koulutuspäivien seuranta</p> <p>Tyky-toimintaan osallistuneiden lkm Terttu-ohjelman käyttöönotto Sairauspoissaolojen seuranta</p> <p>Tutor-hankkeen tunnit</p>

Koulutuksen tukipalvelut

Koulutuksen tukipalveluihin kuuluvat kuljetuspalvelut, oppilashuolto, koulujen kerhotoiminta, vieraiden kielten kehittäminen, aamu- ja iltapäivätoiminta sekä ruokapalvelut.

Ruokapalvelut:

Ruokapalvelut tuottavat ateriapalvelut kouluille ja varhaiskasvatukseen. Lisäksi Mänttä-Vilppulan ja Juupajoen kunnan yhteinen ruokapalveluyhtiö Justiina Oy ostaa kunnan alueella kotipalveluaterioiden piirissä olevien asiakkaiden ruuat Juupajoen kunnan ruokapalveluilta.

Koulukeskuksen keittiö toimii keskuskeittiönä. Päiväkodin keittiö on palvelukeittiö ja Kirkonkylän koulun keittiö toimii jakelukeittiönä. Kuljetukset hoitaa Posti.

Henkilöstö: ruokapalveluiden esimiehenä toimii Jenni Vuorela-Mattila, hänen lisäkseen keittiötyössä toimii 3 kokkia.

Ruokapalvelut / toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2020	Seuranta
Maukas, monipuolinen ja ravitsemussuositusten mukainen ruoka tehokkaasti, taloudellisesti ja turvallisesti kaikille ruokapalvelun asiakkaille	Tuottaa laadukasta ja ravitsemussuositusten mukaista ruokaa kustannustehokkaasti. Ruokahävikin vähentäminen.	kustannusten seuranta Oiva-raportit ruokailijamäärien seuranta kuukausittain. Ruokahävikin seuraaminen säännöllisesti.
Ravitsemuksellisesti, kasvatuksellisesti ja ekologisesti kestävä kouluruokailun edistäminen	Uusien toimintatapojen jalkauttaminen kouluruokailuun niin oppilaille kuin henkilökunnallekin. Yhteistyö oppilaskunnan kanssa.	Kouluruokadiplomin tavoitteissa pysyminen. Asiakaskyselyt
Henkilökunnan osaamisen vahvistaminen ja työhyvinvointi	Henkilöstön täydennyskoulutus Kunta3-hankkeella toteutettavan henkilöstön hyvinvointiohjelman jalkauttaminen.	Toteutuneiden koulutuspäivien seuranta Tyky-toimintaan osallistuneiden lkm Sairauspoissaolojen seuranta

5.4 Varhaiskasvatus ja esiopetus

Tulosalueen esimies: päiväkodin johtaja Malla Heinonen

VARHAISKASVATUSPALVELUT	Tilinp. 2018	Ed.budj 2019	Budj. 2020	Muutos %	TS2 tuh. 2021	TS3 tuh. 2022
Toimintatuotot	68 897,84	51 000	49 000	-3,9	49	49
Toimintakulut	-859 045,42	-811 650	-784 740	-3,3	-778	-778
Toimintakate/Jäämä	-790 147,58	-760 650	-735 740	-3,3	-729	-729
TILIKAUDEN TULOS	-790 147,58	-760 650	-735 740	-3,3	-729	-729

Palvelukuvaus

Juupajoella varhaiskasvatus järjestetään osana hyvinvointipalveluja. Päivittäinen toiminta rakentuu kansainvälisille sopimuksille, valtiolliselle lainsäädännölle sekä valtakunnallisten varhaiskasvatuksen perusteiden linjauksille. Juupajoella varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseen liittyvistä ratkaisuista ja toimintatavoista on päättänyt 1.6.2017 alkaen kunnanhallitus.

Lainsäädäntö ohjaa laadullisesti hyvien varhaiskasvatuspalveluiden toteutumista. Keskeisimpiä toimintaa määrittäviä ja sääteleviä lakeja ja asetuksia ovat Varhaiskasvatustalaki (2018), Asetus varhaiskasvatuksesta (2018), Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (2002) sekä Laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista (2016).

Opetushallitus määräsi 19.12.2018 uusista varhaiskasvatussuunnitelman perusteista. Perusteet uudistettiin vastaamaan uutta varhaiskasvatustalakiä. Varhaiskasvatuksen järjestäjät ja yksityiset palveluntuottajat päivittivät omat paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmansa kansallisten perusteiden mukaisesti ja ne otettiin käyttöön elokuussa 2019. Edellisen kerran varhaiskasvatussuunnitelman perusteita päivitettiin vuonna 2017. Esiopetusta toteutetaan 1.8.2016 hyväksytyyn esiopetussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti. Lainsäädäntö ohjaa laadullisesti hyvien varhaiskasvatuspalveluiden toteutumista.

Varhaiskasvatuksen tulosalue sisältää päiväkotihoidon, esiopetuksen, ryhmäperhepäivähoidon, avoimen varhaiskasvatustoiminnan ja lakisääteisen lastenhoidontuen. Pedagogiikkaa toteutetaan varhaiskasvatuksen toimintakulttuurissa, oppimisympäristöissä sekä kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuudessa siten, että lapsen päivästä muodostuu eheä kokonaisuus. Varhaiskasvatuspäivä on kaikkine toimintoineen arvokas ja merkityksellinen, toiminta on tavoitteellista ja suunnitelmallista koko päivän ajan.

Juupajoen kunnan 1-6- vuotiaista lapsista oli kunnallisten varhaiskasvatuspalveluiden piirissä vuonna 2018 yht. 67,9% ja avoin päiväkotitavoitti alle kouluikäisistä n.10%.

48-paikkaisessa päiväkodissa tarjotaan valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan perustuvaa hoivaa, kasvatus ja opetusta 0-3 -vuotiaille Nalle-osastolla, 4-5 -vuotiaille Oravat-osastolla ja ns. sisarusryhmässä Pöllöt-osastolla.

Henkilökunnan määrä myötäilee lainsäädäntöä siten, että alle 3- vuotiailla on yhtä hoitajaa kohden 4 lasta ja yli 3-vuotiailla on yhtä hoitajaa kohden 8 lasta. Elokussa 2020 on mahdollisesti tulossa lakimuutos, joka muuttaisi suhdeluvun niin, että yli 3- vuotiaita voi olla yhtä hoitajaa kohden 7 lasta. Tällä muutoksella ei tule olemaan kustannusvaikutusta Juupajoella.

1.8.2016 astui voimaan myös subjektiivisen päivähoito-oikeuden muutos. Tämän jälkeen kaikilla lapsilla on subjektiivinen oikeus osa-aikaiseen (20h/viikko) varhaiskasvatukseen. Järjestämistavan päättää toiminnan järjestäjä. Kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen on oikeus lapsilla, joiden vanhemmat ovat työssä tai opiskelevat päätoimisesti. Subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajausmahdollisuus on lisännyt osa-aikaisen päivähoitoon määrää ja vastaavasti vähentänyt koko-aikaista päivähoitoa. Hallitus on

kaavaillut subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden rajaamisen poistamista. Mahdollinen muutos astuisi voimaan 1.8.2020, mutta sillä ei juurikaan tule olemaan kustannusvaikutuksia Juupajoella.

Varhaiskasvatuksen uusi asiakasmaksulaki astui voimaan 1.3.2017, viimeisin tarkistus lakiin tehtiin 1.8.2018 alkaen. Lakimuutokset ovat vaikuttaneet alentavasti erityisesti pienituloisten ja yhden huoltajan perheiden asiakasmaksuun. Varhaiskasvatuksen tulot ovat vähentyneet johtuen lakimuutoksista sekä asiakasmäärän laskusta.

Ryhmäperhepäiväkoti Ryhmiksessä toimi vuorohoito-osasto heinäkuun 2019 loppuun. Elokuussa Ryhmis suljettiin ja vuorohoito siirtyi päiväkodille. Vuorohoidon tarve on kasvanut tasaisesti, syksyllä 2019 päiväkodissa on ollut vuorohoitoa lähes joka viikonloppu ja useana iltana viikolla. Vuorohoitoon ei ole subjektiivista oikeutta, tarpeen määrittelevät vanhempien työvuorot.

Perhepäivähoitoa ei ole lainkaan hoitajan kotona tapahtuvana hoitomuotona.

Avointa varhaiskasvatusta on tarjonnut vuodesta 2012 alkaen avoin päiväkotikoti Kettula. Toiminta on ollut perheille maksutonta. Avoimen varhaiskasvatustoiminnan keskeinen tavoite on tarjota perheille laadukasta varhaiskasvatusta ilman, että lapsi on päivähoitossa. Perheille voidaan tarjota varhaista tukea ja kynnys avun hakemiseen madaltuu. Avoin varhaiskasvatustoiminta ennaltaehkäisee perheiden ongelmien syntymistä ja tarjoaa väylän hakeutua avun piiriin.

Kettulan toiminta siirtyi syksyllä 2019 Ryhmiksellä vapautuneisiin tiloihin ja tämän myötä kävijämäärä nousi selvästi verrattuna viime vuoden ja kevään tilanteeseen. Kunta yhteistyössä seurakunnan ja Mäntänvuoren Terveyden kanssa on järjestänyt avoimen päiväkodin lisäksi vanhemmuuden tukemiseen tähtäviä ryhmätoimintoja, kuten vanhempien oman keskusteluryhmän. Kettulan kaltaisten ennaltaehkäisevien palveluiden tuottaminen yhteistyössä muiden palveluntuottajien kanssa on tärkeää, jotta voidaan vähentää tulevaisuudessa korjaavien palveluiden tarvetta.

Erityistä tukea tarvitseville lapsille taataan heidän kasvunsa ja kehityksensä turvaamiseksi erityispalveluja. Erityislastentarhanopettajan (ELTO) palvelut järjestetään ostopalveluna yksityiseltä palveluntuottajalta. Esiopetuksessa olevien lasten erityisopetuksesta vastaa koulun erityisopettaja. Koulun kuraattoripalvelut kuuluvat myös esiopetuksessa oleville lapsille.

Esiopetus siirtyi Kirkonkylän koululle 1.8.2017, toimien ensimmäisen lukuvuoden omana toimintanaan. Siirtymävaihe joustavaan esi- ja alkuopetukseen alkoi syksyllä 2018, jolloin esiopetus ja alkuopetus aloittivat toimintonsa yhdistämisen. Esi- ja alkuopetus muodostivat täten vaihteittain joustavan esi- ja alkuopetuksen yksikön, Pienten lasten koulun vuosien 2017-2019 aikana, syksyllä 2019 muutos oli valmis. Nyt kunnan kaikki 0-2. luokan lapset opiskelevat Kirkonkylän koululla samassa yksikössä, josta siirtyvät 3. luokalle Koulukeskukselle. Esi- ja alkuopetuksen yhteistyö vaatii tiivistä yhteistä suunnittelua esiopetuksen ja koulun henkilöstön kesken. Kylätaloa hyödynnetään toiminnan järjestämisessä ja esiopetuksessa olevien lasten aamu- ja välipalatoiminnassa.

Lukuvuonna 2018-2019 esiopetuksessa oli poikkeuksellisen suuri ikäluokka, 29 lasta. Tämän kokoinen lapsiryhmä vaati kaksi lastentarhanopettajaa sekä lisäksi varhaiskasvatuksen toteuttamista varten lastenhoitajan sekä avustajan työpanoksen. Syksyllä 2019 aloitti 17 lasta esiopetuksen, joten ryhmässä ei tarvita kuin yksi varhaiskasvatuksen opettaja. Sama tilanne on myös syksyllä 2020, jolloin 21 lasta aloittaa esiopetuksen. Vuorohoitoa tarvitseville esioppilaille tarjotaan esiopetuksen lisäksi hoitoa päiväkodilla.

Esiopetuksen kuljetukset järjestetään Korkeakosken suunnalta keskitetysti bussilla, jonka kyytiin lapset nousevat Koskitien ja Sahantien varrelta keräilypysäkeiltä. Lylystä ja Kirkonkylän suunnalta kuljetukset toteutuvat pääsääntöisesti takseilla.

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2020	Seuranta
Varhaiskasvatuspalvelujen riittävyys ja monipuolisuus	<p>Subjektiiivinen varhaiskasvatusoikeus toteutuu lain mukaan</p> <p>Subjektiiivisen varhaiskasvatusoikeuden rajaamisen vaikutusten seuranta</p> <p>Avoimet varhaiskasvatuspalvelut jatkuvat ennallaan</p>	<p>Kokopäiväpaikkaa hakeneiden ja paikan saaneiden lkm</p> <p>Osapäiväpaikkaa hakeneiden ja paikan saaneiden lkm</p> <p>Kävijämäärä ja toimintakerrat avoimessa päiväkodissa</p>
Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteisen toimintakulttuurin vahvistaminen ja yhteistyömuotojen kehittäminen	<p>Luodaan yhteisiä tavoitteita toiminnalle, jotta opinpolku olisi jatkumo varhaiskasvatuksesta peruskoulun loppuun saakka</p> <p>Oppilashuoltotyö esiopetuksessa</p>	<p>Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteiset palaverit</p> <p>Yhteisöllinen oppilashuoltotyö, kokoontumisten lkm</p>
	<p>Yhteissuunnittelu esi- ja alkuopetuksessa</p> <p>Esiopetuksen ja alkuopetuksen toiminnallinen yhteistyö</p>	<p>Esi- ja alkuopetuksen yhteinen suunnitteluaika</p> <p>Tehtäväkuvaukset tarkennetaan</p>
Digitaalisuuden hyödyntäminen varhaiskasvatuksessa, sekä lasten oppimisen tukemisessa että viestinnässä vanhempien kanssa TVT-laitteiden sekä varhaiskasvatuksen ja esiopetukseen liittyvien ohjelmien käyttöönotto ja hyödyntäminen	<p>Monilukutaidon kehittämistä ja monipuolista digitaalisuuden hyödyntämistä toiminnallisesti</p> <p>Henkilöstön koulutus on suunnitelmallista ja aktiivista</p>	<p>Käytössä olevat menetelmät</p> <p>Toteutuneet koulutukset tieto- ja viestintäteknisen toiminnan osalta</p>
Lasten ja perheiden hyvinvoinnin tukeminen varhaiskasvatuspalveluiden avulla	<p>Terveellisten elintapojen juurruttaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - ravitseminen - liikunta - lepo - mielen hyvinvointi <p>Lukuaktiivisuuden ja lukutaidon kehittymisen tukeminen, kirjaston kanssa tehtävän yhteistyön lisääminen Lukukampanjan avulla</p>	<p>Toimenpiteet lasten ravitsemuksen järjestämisessä</p> <p>Säännölliset palaverit ruokapalveluhenkilöstön kanssa</p> <p>Liikuntatapahtumat</p> <p>Tunne- ja vuorovaikutustaitoihin liittyvät tapahtumat, henkilöstön koulutukset</p> <p>Lukukampanjaan osallistuneiden perheiden määrä</p>
	<p>Yhteistyö moniammatillisen verkoston kanssa</p> <p>Perhetyön jalkautuminen esiopetukseen</p>	<p>Moniammatilliset verkostokokoontumiset, lkm</p> <p>Käyntikerrat, lkm</p>
Erityisvarhaiskasvatuksen kehittäminen	<p>Varhaiskasvatuksen erityisopettajan palveluiden hankkiminen ostopalveluna</p>	<p>Tehostettua ja/tai erityistä tukea tarvitsevien lasten lkm</p> <p>Toteutuneet tunnit</p>

Varhaiskasvatuspalvelujen suunnitelmien ja ohjeistusten hyödyntäminen	Varhaiskasvatussuunnitelman jalkauttaminen	Konkreettiset toimenpiteet
Henkilökunnan määrä ja osaamisen vahvistaminen ja työhyvinvointi	Avustajien määrän arviointi yhteistyössä sivistystoimen kanssa	Avustajien lkm
Henkilökunnan määrä ja osaamisen vahvistaminen ja työhyvinvointi	Henkilöstön koulutustarpeiden ja osaamisen kartoitus	Kehityskeskustelujen lkm Toteutuneiden koulutuspäivien seuranta
	Työkykyä ja työhyvinvointia edistävät ja ylläpitävät toimenpiteet	Tyky-toimintaan osallistuneiden lkm Sairauspoissaolojen seuranta

5.5 Muut sivistyspalvelut

Tulosalueen esimies: hyvinvointijohtaja Anne Tuovila

MUUT SIVISTYSPALVELUT	Tilinp. 2018	Ed.budj 2019	Budj. 2020	Muutos %	TS2 tuh. 2021	TS3 tuh. 2022
Toimintatuotot	41 970,14	40 100	45 050	12,3	45	45
Toimintakulut	-277 078,02	-294 830	-311 790	5,8	-312	-312
Toimintakate/Jäämä	-235 107,88	-254 730	-266 740	4,7	-267	-267
Poistot ja arvonalentumiset			-1 710	100	-2	-2
TILIKAUDEN TULOS	-235 107,88	-254 730	-268 450	5,4	-268	-268

Tulosalue sisältää vapaan sivistystyön (kansalais- ja musiikkiopisto), kirjaston ja vapaa-aikapalvelut (kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntatoimi).

Kesäkuun 2017 alusta voimaan tulleen organisaatiouudistuksen tavoitteena oli tiivistää kunnan vapaa-aikatoimen sektoreiden toimintaa nykyisestäään. Toimintaa uudistettiin siten, että muu sivistystoimi toimii yhtenä kokonaisuutena ja toiminta-alueen resurssit (henkilöt, tilat, määrärahat) hyödynnetään laajasti ja joustavasti kuntalaisten hyvinvoinnin parantamiseen.

Elokuussa 2018 kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntatoimen palveluista vastaavaksi nimitettiin Henna Ruostila uudella ammattinimikkeellä. Vapaa-aikakoordinaattori koordinoi koko vapaa-aikapalveluiden palvelualueetta ja vastaa sen toiminnasta ja kehittämisestä.

Vapaa sivistystyö

Merikanto-opisto on valtionosuuden piirissä oleva seutukunnallinen taideoppilaitos, jonka tehtävänä on antaa korkeatasoista ja monipuolista sävel- ja tanssitaiteen perusopetusta sekä järjestää konsertteja ja muuta musiikkikulttuurin kehittämiseen liittyvää toimintaa oppilaitoksen ja sen toimintaympäristön erityistarpeet ja mahdollisuudet huomioiden.

Merikanto-opisto tuottaa taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaiset palvelut suunnitelmakauden aikana Virtain, Ähtärin, Mänttä-Vilppulan ja Oriveden kaupungeille sekä Ruoveden ja Juupajoen kunnille kunnallisena toimintana.

Merikanto-opistossa aloitti lukuvuonna 2019 -2020 yhteensä 14 juupajokelaista.

Opetustunteja Juupajoelle on arvioitu yhteensä 500 tuntia. Merikanto-opiston tavoitteena on, että jokainen pääsykokeissa hyväksytyt pistemäärän saanut hakija saisi opiskelupaikan.

Oriveden seudun kansalaisopisto (OSKO) on Oriveden ja Juupajoen yhteinen kansalaisopisto. Toiminta kattaa perinteisen vapaan sivistystyön – ja taiteen perusopetuksen musiikissa ja kuvataiteessa.

Juupajoella on syksyllä 2019 toiminnassa 11 viikoittain kokoontuvaa ryhmää. Lisäksi järjestetään pianon soiton yksilöopetusta ja yksittäisiä teemakursseja. Tavoitteena on, että tulevana lukuvuotena kurssitarjonta Juupajoella pysyy vähintään nykyisellä tasolla.

Kirjasto

Tulosityksikön esimies: kirjastonjohtaja Tarja Pyyaho

Palvelukuvaus

Kirjastotoiminnan tehtävät määrittää laki yleisistä kirjastoista (29.12.2016/2016), joka korostaa kirjaston tehtävää osana kansalaisyhteiskuntaa. Lain 2 §:n mukaan tämän lain tavoitteena on edistää:

- 1) väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin;
- 2) tiedon saatavuutta ja käyttöä;
- 3) lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa;
- 4) mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen;
- 5) aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus.

Yleisen kirjaston tehtävä määritellään lain 6 §:ssä seuraavasti:

- 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin;
- 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa;
- 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta;
- 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon;
- 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan;
- 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Kirjaston toiminta tulee järjestää niin, että kirjaston tulee olla kaikkien käytettävissä ja saavutettavissa. Kirjasto toimii yhteistyössä eri toimialojen ja verkostojen kanssa ja sen tavoitteiden ja tehtävien toteutumista tulee arvioida. Kaiken tämän toiminnan järjestäminen edellyttää riittävää ja osaavaa henkilöstöä.

Kirjastolla on tärkeä rooli lukutaidon kehittämisen ja ylläpidon tukijana. Lukemisella on lukuisia terveyttä ja hyvinvointia edistäviä vaikutuksia, ja lukutaidon edistäminen onkin yksi keino syrjäytymisen ehkäisyyn. Kirjaston keskeisin väline kuntalaisten lukemisen edistämiseen on aineistokokoelman ylläpito: kokoelma pidetään tuoreena hankkimalla vuosittain uusia niteitä vähintään 300 kpl/1000 asukasta ja poistamalla vanhentunutta aineistoa vähintään 1000 nidettä/vuosi.

Juupajoen kunnankirjastossa on myös monipuoliset e-aineistopalvelut, joiden hankinta on toteutettu yhteistyössä PIKI-kirjastokimpan kanssa. Kirjaston asiakkaiden käytössä on Naxos-musiikinkuuntelupalvelu, e-kirjapalvelut Ellibs ja Overdrive sekä e-lehtipalvelu Emagz, jossa luettavissa on yli 140 aikakauslehteä. E-palveluihin liittyvää tiivistä yhteistyötä PIKI-kirjastojen kanssa jatketaan, ja e-palveluiden markkinointia asiakkaille tehostetaan järjestämällä e-aineistoinfotilaisuuksia. Palveluita uudistetaan tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan, ja erityinen mielenkiinto kohdistuu vuonna 2020 Kirjastokino-palveluun. Kirjastokino on kirjastoja varten räätälöity elokuvien suoratoistopalvelu, jonka käyttö on kirjastokortilla ilmaista. Kirjastokino-palvelun hankinnasta osana PIKI-kirjastokimpan yhteishankintaa neuvotellaan vuodenvaihteessa 2019-2020, ja palvelu hankitaan vuodeksi koekäyttöön, jos sen hinta on kohtuullinen.

Huono lukutaito vaikeuttaa monen aikuisen arjessa selviytymistä. Lapsuudessa omaksutut lukutottumukset kantavat aikuisuuteen asti, joten kirjaston yhteistyöhön koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa on tarpeen edelleen panostaa. Vuonna 2019 yhteistyötä tiivistettiin: kaikki päiväkotiryhmät

alkoivat käydä säännöllisesti kerran kuukaudessa kirjastossa satutunnilla ja lainaamassa aineistoa, Kirkonkylän koululla järjestettiin kirjastotoimintaa joka toinen keskiviikko ja myös koulukeskuksella aloitettiin viikoittainen koulukirjastotoiminta alakoululaisille. Eskareiden kanssa toteutettiin kirjavinkkausta.

Vuonna 2020 kirjaston ja koulun sekä varhaiskasvatuksen yhteistyötä vakiinnutetaan ja tiivistetään edelleen. Päiväkotiryhmien kirjastovierailut toimivat samalla rytmillä kuin viime vuonna, ja lisäksi kirjaston henkilökunta vierailee päiväkodissa ja avoimessa päiväkodissa pitämässä satutunnin kerran toimintakaudessa. Säännöllinen koulukirjastoyhteistyö molempien koulujen kanssa jatkuu, ja se käynnistetään myös yläkoulun luokkien kanssa. Kirjavinkkausta järjestetään kerran lukuvuodessa sekä kaikille alakoulun luokille että eskarilaisille.

Koulukeskuksen kirjastossa on viikoittainen kirjastopäivä, jonka aikana kirjaston henkilökunta palvelee koulukirjaston tiloissa. Muina aikoina koulukirjasto on luokkien itsenäisessä käytössä opettajan johdolla, minkä mahdollistaa hankerahoituksen avulla koulukirjastoon vuonna 2019 hankittu lainaus- ja palautusautomaatti. Koulukeskuksen luokille järjestetään kirjaston- ja automaattikäyttöopastuksia alkuvuodesta 2020. Koulukirjaston joustavilla lainaus- ja palautusmahdollisuuksilla, ajanmukaisella kokoelmalla sekä kirjavinkkauksella pyritään luomaan mahdollisuuksia koululaisten lukuharrastukselle ja lukutaidon kehitykselle.

Pääkirjasto remontoitiin ja sisustettiin uudelleen vuodenvaihteessa 2018-2019, ja kirjastonkäyttäjät ovat olleet erittäin tyytyväisiä uudistukseen. Kirjaston rooli kuntalaisten olohuoneena ja kirjaston palveluiden houkuttelevuuden sekä monipuolisuuden lisääminen entisestään ovat kehittämisen kohteina myös vuonna 2020. Huomio kiinnittyy erityisesti iltatoiminnan kehittämiseen. Pääkirjastoon hankerahoituksella loppuvuodesta 2019 hankittu lainaus- ja palautusautomaatti vapauttaa henkilökuntaa lainaustiskistä muihin tehtäviin, muun muassa iltatoiminnan vetämiseen. Iltatoiminnan suunnittelussa huomioidaan kuntalaisten toiveet mahdollisuuksien mukaan (asiakasraatitoiminta, palautekyselyt). Iltatoiminnan kehittämisessä tehdään yhteistyötä kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoimen sekä paikallisten yhdistysten kanssa.

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2020	Seuranta
Kirjaston kokoelmien tuoreus	Hankitaan vähintään 300 uutta nidettä 1000 asukasta kohden / vuosi ja poistetaan vanhentunutta aineistoa vähintään 1000 nidettä/vuosi	Tilastot
Tutustutetaan kirjaston asiakkaat kirjaston monipuolisiin e-palveluihin	E-aineistoinfoja kirjastossa ja koulukeskuksessa	E-aineistojen käyttäjätilastot
Yhteistyö koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa	Toimitetaan aineistoa lainattavaksi koulukeskukseen ja Kirkonkylän koululle Kohdennetaan kirjaston vuosittainen ostotuki koulukirjastoihin menevän aineiston hankintaan Kirkonkylän koululla koulukirjastopäivä joka toinen viikko Koulukeskuksessa koulukirjastopäivä viikoittain Seitsemäsluokkalaisille järjestetään kirjastonkäytön opetusta 1 krt/lv.	Toteutuu/ei

	<p>Koululaiset käyvät pääkirjastossa vähintään 1 krt/lv</p> <p>Järjestetään kirjavinkkausta eskareille ja alakoululaisille</p> <p>Jokainen päiväkotiryhmä satutunnille 1 krt/kk</p> <p>Satutuntivierailu päiväkodissa ja avoimessa päiväkodissa 1 krt/toimintakausi</p>	
Yhteistyö kulttuuritoimen kanssa	Järjestetään kirjastossa vähintään 4 näyttelyä ja 4 tilaisuutta / vuosi	Näyttelyiden / tilaisuuksien määrä
Yhteistyö nuorisotoimen, liikuntatoimen ja paikallisten yhdistysten kanssa	Järjestetään kirjastossa tapahtumia yhteistyössä nuorisotoimen, liikuntatoimen ja paikallisten yhdistysten kanssa	Näyttelyiden / tilaisuuksien määrä
Kehitetään edelleen kirjaston roolia kaikille kuntalaisille avoimena yhteisenä olohuoneena	<p>Tarjotaan kirjastoa monenlaisten tilaisuuksien järjestämispaijaksi ja kokoontumistilaksi</p> <p>Kehitetään kirjaston iltakäyttöä (esim. lukupiiritoiminnan elvyttäminen, monenlainen harrastustoiminta)</p> <p>Kaikille avoimet satutunnit toteutetaan vähintään kahdesti toimintakauden aikana</p>	Toteutuneiden tilaisuuksien ja niihin osallistuneiden kävijöiden määrä
Selvitetään teknisen toimen kanssa palautuslaatikon mahdollisuus	Aineiston palautus mahdollista kirjaston ollessa kiinni	Toteutunut/ei

Tunnusluvut	Toteuma 2018	Arvio 2019	Arvio 2020
Lainat	20 229	20 000	21 000
Lainaajat/asukkaat (peittävyys-%)	22,22	22,30	22,50
Käynnit (kpl)	7 730	7750	8000

Vapaa-aikapalvelut

Kulttuuritoimi

Tulosyksikön esimies: vapaa-aikakoordinaattori Henna Ruostila

Kulttuuritoimen tehtävänä on luoda mahdollisuuksia kulttuurin harrastamiseen ja erilaisten kulttuuritapahtumien järjestäminen. Toiminnan suunnittelussa huomioidaan kuntalaisten toiveita mahdollisuuksien mukaan.

Kulttuurilla tarkoitetaan toimintaa, jossa ihminen käyttää omaa luovuuttaan tai osallistuu taiteeseen ja luovaan toimintaan. Kulttuuri on sisältöä, joka tekee elämästä mielekkään ja elämisen arvoisen.

Kulttuurihyvinvoinnilla tarkoitetaan kulttuurin ja taiteen mahdollisuuksia edistää terveyttä ja hyvinvointia. Taide ja kulttuuri luovat jo itsessään hyvinvointia ja mielekästä elämää. Toisaalta niitä voidaan käyttää myös tavoitteellisesti edistämään hyvinvointia. Kulttuurihyvinvoinnin toteuttamisessa korostuu taide- ja kulttuuritoimijoiden ammattimainen ja pitkäjänteinen yhteistyö muiden toimialojen kanssa.

Kulttuuritoimintaa järjestetään matkoin eri kulttuurielämyksiin ja -kohteisiin, tilaamalla esiintyjä ja järjestämällä tapahtumia sekä osallistavaa toimintaa. Kulttuuritoimi tekee myös tiivistä yhteistyötä yhdistysten kanssa myöntämällä avustuksia ja suunnittelemalla ja järjestämällä yhteistä toimintaa. Tapahtumien määrässä on tapahtunut tilastollinen kasvu vuoteen 2018 verrattuna, johtuen osittain aiemman tilastotiedon puuttumisesta (sponsoroidut teatterikäynnit ja esiintyjät eri tapahtumiin). Yleisötapahtumia on myös järjestetty aiempaa enemmän paikallisesti.

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2020	Seuranta
Erilaisten kulttuuripalveluiden järjestäminen kuntalaisille	tilaisuuksien ja näyttelyiden järjestäminen yhteistyössä kolmannen sektorin ja muiden toimialojen kanssa teatteri- ja näyttelymatkojen sekä tapahtumien järjestäminen	toteutuneiden tilaisuuksien määrä ja osallistujamäärät toteutuneet matkat ja osallistujamäärät
Toiminnan kehittäminen yhdessä kunnan toimialojen kanssa	Hyvinvointipalveluiden yhteissuunnittelupalaveri 6-8 kertaa/vuosi Toiminnasta tiedottaminen ja markkinointi Kulttuurihyvinvointisuunnitelman suunnittelu, toteutus mahdollisesti hyvinvointikertomuksen päivittämisen yhteydessä	muistiot
Yhteistyö lähiseudun toimijoiden kanssa	Toiminnan järjestäminen (esim. matkat) yhteistyössä lähialueen toimijoiden kanssa (naapurikunnat, yhdistykset)	yhteistyötoiminnan seuranta

Tunnusluvut	Toteuma 2018	Arvio 2019	Arvio 2020
Tapahtumat	5	14	14
Retket	2	3	3-4

Nuorisotoimi

Tulosityksikön esimies: vapaa-aikakoordinaattori Henna Ruostila

Palvelukuvaus

Nuorisotoimen tehtävänä on järjestöjen nuorisotoiminnan tukeminen, nuorten vapaa kasvatus- ja valistustyö sekä nuorisotoiminnan järjestäminen. Ohjatusta toiminnasta vastaa vapaa-aikakoordinaattori yhdessä vapaa-aikaohjaajan ja kerho-ohjaajien kanssa.

Järjestöyhteistyötä ylläpidetään avustuksin, tiloin sekä yhteisin toiminnoin.

Avustussummaa on vuodelle 2020 kasvatettu kohdentamalla kulttuuritoimen matkustuspalvelujen kuluja sekä joitain hallinnon kuluja, joista on avustettu yhdistyksiä, yhteisen hyvinvointiavustussumman alle.

Nuorten vapaata kasvatus- ja valistustyötä tehdään nuorisotalolla, kerhoissa, kouluyhteistyöllä ja erilaisin projektein.

Uutena toimintana vuonna 2020 jatketaan nuorten kansainvälisyystoimintaa yhteistyöhankkeella, joka aloitettiin Mänttä-Vilppulan ja Oriveden sekä Saksan Rhein-Hunsrück -alueen kanssa vuonna 2019. Projektia toteutetaan Juupajoen osalta työntekijöiden työpanoksella ja hankeavustuksen rahoittamana.

Pääasiallisina tehtävinä koululla on oppilaskunnan hallituksen toiminnan ohjaaminen, muu nuorten kuulemisen kehittäminen, toiminnalliset ohjaukset tarpeen mukaan sekä vapaamuotoinen nuorten tukeminen ja läsnäolo sosiaalisessa yhteisössä, sekä valistuskampanjojen toteuttaminen.

Uutena koulutoimintana vuonna 2019 aloitettiin ”Pysäkki” -toiminta koulukeskuksella. Vapaa-aikaohjaaja tekee vapaa-aikatoimen 50% työaikansa lisäksi 50% työaikaa koulukeskuksen kasvatusohjaajana, johon rahoitus saadaan erillisestä hankerahasta koulutoimen talousarviossa. Pysäkki-toiminta jatkuu vielä vuonna 2020.

Nuorisotilatyö on merkityksellinen osa nuorisotyötä. Tilatyössä on omat tavoitteensa. Se ei ole vain tila vaan työmenetelmä. Pelkkä nuorisotila ei riitä parantamaan nuorten oloja vaan tila tarvitsee myös ammatilliset nuorisotyöntekijät, jotka ovat siellä nuoria varten. Nuorisotilatyö ei ole ainoa tapa tehdä nuorisotyötä vaan se on yksi tapa tehdä sitä. Nuorisotilatyötä tehdään nuorisotalolla eli Nuokkarilla. Tilaa pidetään auki 4 iltana viikossa, ja avointen ovien lisäksi tilalla on monenlaista ohjattua toimintaa ja tapahtumia.

Kerhotoimintaan kuuluu vuodessa 4-5 koko lukuvuoden kestävää kerhoa, sekä loma-aikojen päiväleirit. Kerhoja tarjotaan kysynnän mukaan, ja kustannetaan osin Aluehallintoviraston avustuksella. Kerhotoimintaa ohjaa sekä tuntipalkkaiset kerho-ohjaajat että vapaa-aikatoimen vakituiset työntekijät.

Kesäleirejä järjestetään yhteistyössä yhdistysten kanssa. Viime kesänä uudistuksen myötä MLL:n kanssa järjestettiin perinteiset yöleirit ja 4H:n kanssa kokeiluluontoisesti 2 viikon päiväleiri. Palautteen ja suosion vuoksi toimintamallia jatketaan. Tämä näkyy talousarviossa siten, että palvelumaksujen määrä nuorisotapahtumissa vähenee huomattavasti, sillä päiväleirin tulot ohjataan kerhotoimintaan, joilla varoilla päiväleiri myös kustannetaan. Tähän toimintaan saamme AVI:n avustusta.

Retkiä järjestetään koulujen loma-aikoina osittain omana, osittain yhteistyötoimintana Oriveden vapaa-aikatoimen kanssa. Retket toteutuvat vaihtelevasti, mikäli osallistujia ilmoittautuu mukaan.

Tapahtumat: Nuorten omia kulttuuritapahtumia keskitetään marraskuulle, Pirkanmaan nuorten KultTour -viikoille. Toimintaan osallistutaan yhteistyössä muiden Pirkanmaan nuorisotoimien kanssa järjestämällä omia aluetapahtumia ja joskus kuljetuksilla muihin tapahtumiin. Tavoitteena on laajentaa nuorten osallisuuden tunnetta koko Pirkanmaan nuorisoon sekä laajentaa heidän mahdollisuuksiaan kulttuurielämyksiin.

Tämän lisäksi Nuokkarilla on tapahtumia avointen ovien iltojen yhteydessä ympäri vuoden.

Nuorten vaikuttamismahdollisuuksia kehitetään oppilaskunnan ohjauksella ja nuorisovaltuuston toiminnalla. Monialaista yhteistyötä ylläpidetään Kuntatiimin, Nuorten palveluverkoston ja oppilashuoltotyöryhmän kokouksissa sekä kouluyhteistyöllä.

Vuonna 2017 käynnistettiin Kuntalain mukainen nuorisovaltuuston toiminta, joka laajeni ja täsmentyi koulutuksen jälkeen keväällä 2018. Vuonna 2020 aloittaa 2-vuotiskautensa uusi nuorisovaltuusto, joka valittiin hakemusten perusteella marraskuussa 2019.

Nuorisovaltuustojen tarkoituksena on lisätä nuorten tietämystä kunnan päätöksenteosta, auttaa nuoria löytämään keinoja vaikuttaa, edistää vuoropuhelua nuorten ja päättäjien välillä sekä mahdollistaa nuorten osallistumisen yhteiseen päätöksentekoprosessiin. Nuorisovaltuuston tulee olla edustaa kaikkia kunnan nuoria. Nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä.

Nuorisovaltuusto tulee ottaa mukaan lasten ja nuorten osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen kunnassa. Nuorisovaltuusto voi myös järjestää erilaisia tapahtumia, kampanjoita ja tempauksia. Kunnan on huolehdittava nuorisovaltuuston toimintaedellytyksistä eli mm. kokousjärjestelyistä ja toiminnan ohjaamisesta. Nuorisovaltuutetuilla voi olla puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnanvaltuuston kokouksissa. Juupajoen Nuorisovaltuustolla on nuorten kanssa yhdessä valmisteltu, kunnanvaltuuston hyväksymä toimintasääntö, jossa on määritelty toiminta edellä esiteltyjen periaatteiden mukaisesti.

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2020	Mittarit
Nuorisoyhdistysten tukeminen	Avustukset ja yhteistyö	Toiminnan määrä- ja laatukriteerit avustuksissa, tilastot yhteistyötoiminnassa
Kasvatus- ja valistustyö	Kouluyhteistyön jatkaminen	Nuorten hyvinvoinnin arviointi monialaisessa yhteistyössä
	Nuorisotilatyöskentely	Toteutuneet kerrat ja kävijämäärät, lkm
Nuorisotoiminnan järjestäminen	Nuorisotalotoimintaa, kerhoja, retkiä, leirejä ja tapahtumia toteutetaan entiseen tapaan.	Kävijätilastot
Nuorisovaltuuston toiminnan vakiinnuttaminen, ylläpitäminen ja yhteistyö	Osallistutaan aktiivisesti nuorisovaltuuston toimintaan ja sen kehittämiseen	Kokouskerrat, toteutuneet tilaisuudet

Tunnusluvut	Toteuma 2018	Arvio 2019	Arvio 2020
Leiriosallistujia	56	59	59
Kerho- (ja päiväleiri 2019) osallistujia	77	115	115
Nuokkarilla kävijöitä keskimäärin (syksy)	19	14	14
Nuorisotoimen retkiä	1	0	1-2
Tapahtumia	11	10	10

Liikuntatoimi

Tulosyksikön esimies: vapaa-aikakoordinaattori Henna Ruostila

Palvelukuvaus

Liikuntatoimen tehtävänä on seurojen liikuntatoiminnan tukeminen, liikuntapaikkojen ylläpito sekä toiminnan järjestäminen.

Järjestöyhteistyötä ylläpidetään avustuksin, tiloin sekä yhteisin toiminnoin. Tiloista kehitetään vuonna 2020 liikuntahallia (kuntosalin käyttäjien osalta), jonka avainjärjestelmään hankitaan etälataussovellus. Tämä parantaa asiakkaiden käyttömukavuutta ja vähentää toimistotyötä. Palvelun parannuksen myötä ylläpitokulut kasvavat, jota kompensoidaan kuntosalin hintojen korotuksella.

Järjestettyä toimintaa ovat uimakoulut sekä matalan kynnyksen jummat ja kuntosaliryhmät. Ohjattua toimintaa järjestetään ostopalveluna sekä tunti- ja kesätyöntekijöihin. Ostopalveluiden maltilliseen hinnankorotukseen varaudutaan.

Terveysliikuntaa pyritään edistämään valistuskampanjoin, yhteistyöryhmin sekä erilaisia kuntalaispalveluja kehittämällä. Vuonna 2020 aloitetaan kirjaston kanssa yhdessä perustetun liikuntavälinelainaamon toiminta. Yhteisöllisiä liikuntatapahtumia suunnitellaan erilaisten teemaviikkojen yhteyteen.

Retkiä järjestetään yhteistyötoimintana naapurikuntien kanssa. Retket toteutuvat, mikäli osallistujia ilmoittautuu mukaan.

Pientä kaluston huoltoa ja uusintaa tehdään tarvittaessa.

Latuverkostoa ylläpidetään ostopalveluna ja avustuksin. Ostopalvelun hintojen korotuksen sekä viime aikoina lisääntyneiden hankalien sääolosuhteiden vuoksi latupalvelun määrärahaa on lisättävä huomattavasti vuodelle 2020.

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2020	Mittarit
Liikuntatoiminnan tukeminen	Avustukset (nuorisotoimen budjetissa) ja yhteistyö	Toiminnan määrä- ja laatuksiteerit avustuksissa, tilastot yhteistyötoiminnassa
Liikuntapaikkojen ylläpito	Liikuntahallin toiminnan ylläpitäminen kalustohankinnoin ja vuoroja jakamalla. Latuverkkoa ylläpidetään entisessä laajuudessaan.	Tilojen käyttöaste ja käyttäjäpalaute
Liikuntatoiminnan järjestäminen	Uima- ja urheilukoulut, retket sekä jumpparyhmät	Kävijätilastot

Tunnusluvut	Toteuma 2018	Arvio 2019	Arvio 2020
Ohjattuun ryhmäliikuntaan osallistujia yht. (2kpl)	37	40	40
Kuntosalin käyttäjiä keskimäärin/kausi	181	198	198
Liikuntasalin vapaa-ajan käyttäjiä	330	270	270
Liikuntatoimen retkiä	3	0	2-3
Tapahtumia	-	-	1

6 Tekniset palvelut

Vastuualueen esimies: tekninen johtaja Pekka Maasilta

6.1 Tekninen toimi

Tulosalueen esimies: tekninen johtaja Pekka Maasilta

TEKNINEN TOIMI	Tilinp. 2018	Ed.budj 2019	Budj. 2020	Muutos %	TS2 tuh. 2021	TS3 tuh. 2022
Toimintatuotot	1 182 218,74	1 191 850	1 186 440	-0,5	1 186	1 186
Toimintakulut	-1 104 394,00	-1 171 420	-1 201 140	2,5	-1 201	-1 201
Toimintakate/Jäämä	77 824,74	20 430	-14 700	-172	-15	-15
Poistot ja arvonalentumiset	-505 663,29	-506 840	-515 640	1,7	-516	-516
TILIKAUDEN TULOS	-427 838,55	-486 410	-530 340	9,0	-530	-530

Palvelukuvaus

Tekninen toimi vastaa kunnan teknisestä toimintaympäristöstä sekä asunto-olojen kehittamisestä tasapuolisesti ja taloudellisesti ympäristön laatu ja arvo huomioiden. Tekninen toimi huolehtii kunnan toimesta tapahtuvasta rakennuttamisesta, rakentamisesta sekä kunnossapito ja käyttötehtävistä talonrakennuksen osalta, aluelämpö- ja vesihuoltolaitoksen kunnossapito- ja käyttötehtävistä sekä vastaa kunnan asuntojen vuokraukseen liittyvien tehtävien hoidosta. Teknisten palvelujen vastuulle kuuluu myös rakennusvalvonnan tehtävät sekä ympäristövalvonnan sekä jätehuollon yhteistoiminta- ja seurantatehtävät. Teknisten palveluiden 2020 talousarvio sisältää hallintopäällikön palkkamenoja 50 %.

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2019	Mittari
Monipuolinen ja kuntalaisten arvostama laadukas toimintaympäristö	Asiakastytyväisyys	Asukkaiden ja yritysten palautteet
Työilmapiiri, työolosuhteet ja henkilöstön työtyytyväisyys hyvällä tasolla	Sujuva sekä nopea sisäinen ja ulkoinen asiakaspalvelu Henkilöstölle järjestetään ammatillista koulutusta	Työtehtävien oikea-aikainen hoitaminen Ajan tasalla olevat koulutukset

Kiinteistöt

Tekninen toimi vastaa määrärahojensa puitteissa teknisen hallinnon ja hallintokuntien kiinteistöjen ylläpidosta, rakennuttamisesta ja rakentamisesta, peruskorjauksesta ja teknisestä kunnossapidosta. Eri hallintokunnille annetuista palveluista peritään sisäisen tulona tukipalveluista aiheutuvat kustannukset.

Palvelut tuotetaan osaksi kunnan omana työnä ja osaksi yksityisten yritysten toimesta. Vuokriin ei esitetä korotuksia.

Metsänhoito ja hakkuut suoritetaan metsätaloussuunnitelman mukaisesti.

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2020	Seuranta
Tilojen käytettävyys		
Asuntojen käyttöaste	85 %	Tilasto
Kiinteistöjen teknisen kunnon seuranta	Huoltokirjan laadinta kiinteistöille	toteutunut/ei
Metsien hyvä hoito	Raivaus ja taimikonhoito	Metsätaloussuunnitelma

Tunnusluvut	2018	TA 2019	TA 2020
Kiinteistönhoidon huoneistoala, htm ²	11 062	11 062	11 062
Metsät, ha	327	327	327

Pelastustoimi ja ympäristönsuojelu

Viranomaislautakunnan ja rakennusvalvonnan tehtävänä on huolehtia Juupajoen kunnan alueella rakennusvalvonnan viranomaistehtävistä sekä rakentamisen ohjauksesta ja neuvonnasta. Viranomaislautakunta on toimialariippumaton ja käsittelee ne asiat, jotka lainsäädännön mukaan tulee käsitellä monijäsenisessä toimielimessä, joka ei voi olla kunnanhallitus. Lisäksi viranomaislautakunta toimii kunnan tielautakuntana.

Rakennusvalvonnalle kuuluu rakentamisen viranomaistehtävien ja niihin liittyvän valvonnan, ohjauksen ja neuvonnan lisäksi mm. korjaus- ja energianeuvonta sekä korjaus- ja energia-avustusten käsittely ja päätöksenteko. Rakennusvalvonta antaa lisäksi erilaisia toimivaltaansa kuuluvia lausuntoja. Yksityisen rakentamisen arvioidaan pysyvät normaalia alemmalla tasolla.

Vuoden 2017 alusta on rakennusvalvonnassa otettu käyttöön Kunta-Net rakennusvalvontaohjelma.

Palo- ja pelastustoimesta vastaa Pirkanmaan pelastuslaitos. Pirkanmaan pelastuslaitos huolehtii Pirkanmaan alueen 22 kunnan pelastustoimesta. Pelastuslaitoksen keskeiset tehtävät ovat toimialaa koskevan lainsäädännön mukaan onnettomuuksien ennaltaehkäisy, ihmisten ja omaisuuden pelastaminen, ympäristön suojaaminen sekä normaaliajan häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautuminen. Pelastuslaitos toteuttaa myös ensihoitopalveluita osassa Pirkanmaata sekä järjestää osaltaan ensivastetoiminnan koko Pirkanmaalla.

Tampereen kaupunginvaltuuston hyväksymässä talousarviossa on esitetty alla luetellut tavoitteet ja mittarit pelastuslaitoksen toiminnalle.

Tavoite	Mittari
Pelastustoimen valvontatehtävät ovat toteutuneet valvontasuunnitelman mukaisesti.	Määräaikaisen valvonnan toteutuminen
Pelastuslaitoksen toimintavalmiusaikavaatimus on saavutettu pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksen mukaisesti	1.yksikön keskimääräinen toimintavalmiusaikataavoite (10 min.); Pelastustoiminnan keskimääräinen toimintavalmiusaikataavoite (15 min.)
Työhyvinvointi on parantunut työyhteisötaitoja kehittämällä vuoteen 2019 verrattuna	Työhyvinvoinnin matriisin tulokset

Ympäristönsuojelupalvelut ostetaan vielä vuonna 2020 Oriveden kaupungilta.

Ympäristönsuojeluviranomaisena toimii Oriveden ympäristölautakunta, jossa on edustaja Juupajoelta.

Jätehuollon käytännön järjestämisestä vastaa Pirkanmaan Jätehuolto Oy. Kuntien yhteisenä jätehuoltoviranomaisena toimii Tampereen kaupungin alueellinen jätehuoltolautakunta. Tampereen kaupunki toimii yhteistoiminta-alueen isäntäkuntana. Jätehuoltolautakunnan tehtävänä on päättää jätelaissa säädetyistä viranomaistehtävistä, joita ovat mm. päätökset jätehuoltomääräyksistä, jätteenkuljetuksen järjestämisestä, jätetaksan hyväksymisestä, jätemaksujen maksuunpanosta, jätetaksasta tehdyistä muistutuksista ja jätemaksujen kohtuullistamisesta. Jätehuoltolautakunnan kustannukset katetaan jätehuoltomaksuista.

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2020	Seuranta
Rakennuslupien käsittelyaika	Käsittelyaika 2– 4 viikkoa	Tilasto

Tunnusluvut	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Rakennusvalvonta			
lupamäärä	33	40	40
katselmusten määrä	230	120	120

Liikelaitokset

Tekninen toimi vastaa kaukolämpölaitoksen sekä vesi- ja viemärlaitosten käyttö- ja kunnossapitotehtävistä sekä investointihankkeista. Vesihuoltolaitoksen talousarvio esitetään erillisenä kohdassa 6.2. Kulutus- ja perusmaksuihin ei esitetä muutoksia.

Tunnusluvut	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Energian osto, MWh	6 932	6 627	6 627
Myyty energia, MWh	5 480	5 294	5 294
Lämmitettävä rakennustilavuus, m ³	118 700	118 700	116 970

Liikenneväylät, puistot ja yleiset alueet

Tekninen toimi huolehtii kaavateiden kunnossa- ja puhtaanapidosta. Hoitotyöt suoritetaan yksityisten urakoitsijoiden toimesta. Puistot, leikkipaikat ja uimarannat pidetään kunnossa pääasiassa kunnan omana työnä. Kustannusvastuu on latujen kunnossapitoa lukuun ottamatta teknisellä toimella. Yksityisteiden kunnossapitoavustuksiin on varattu 40.000 euroa.

Vuonna 2020 on tarkoitus aloittaa jalankulku- ja pyöräilyväylän rakentaminen Koskitielle (mt 14290) välille Romula-liikenneasema.

Tunnusluvut	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Kunnossapidettävät kaavatiet	60	60	60
Kunnossapidettävät kevyenliikenteenväylät, km	3	3	3
Avustettavat yksityistiet, lkm	39	39	39
Avustettavat yksityistiet, km	81	81	81
Uimarannat, kpl	3	3	3
Puistojen ja muiden tilojen pinta-ala	10	10	10

6.2 Juupajoen kunnan vesihuoltolaitos (taseyksikkö)

Taseyksikön esimies: tekninen johtaja Pekka Maasilta

Palvelukuvaus

Vesihuoltolaitos vastaa

- riittävän ja hyvälaatuisen talousveden tuottamisesta ja jakelusta asiakkaiden tarpeisiin
- lisäksi se vastaa asiakkaiden laitoksen verkostoon toimittaman jäteveden johtamisesta Oriveden kaupungin Tähtiniemen jätevedenpuhdistamolle

Vesihuoltolaitoksen taseyksiköstä esitetään tuloslaskelma, investointiosa ja rahoituslaskelma. Taseyksikön talousarviossa sovelletaan nettobudjetointia, sitovia eriä valtuustoon nähden ovat tilikauden tulos sekä mahdolliset tilinpäätössiirrot. Huleveden viemärointi ei sisälly vesihuoltolaitoksen toimintaan.

Kirjanpidollisen taseyksikön rahoitusbudjetissa valtuustoon nähden sitovia eriä ovat rahoituksen rahavirtaan sisältyvät antolainauksen, ottolainauksen ja oman pääoman muutosten erät. Sitovuus voidaan asettaa joko brutto tai nettomääräisenä. Taseyksikön investointibudjetissa valtuustoon nähden sitovia eriä ovat investointimenot ja -tulot, mutta valtuusto voi osoittaa investointeihin määrärahat myös hanke- tai hankeryhmäkohtaisesti.

Vesihuollon toiminta-alue on määritelty ja hyväksytty 15.3.2017 valtuustossa. Kunta hyväksyy vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen vesihuoltolain mukaan. Toiminta-alue kattaa alueet, joilla kiinteistöjen liittäminen vesihuoltolaitoksen vesijohtoon tai viemäriin on tarpeen asutuksen taikka vesihuollon kannalta asutukseen rinnastuvan elinkeino- ja vapaa-ajan toiminnan määrän tai laadun vuoksi.

Jätevedet johdetaan Oriveden tähtiniemen jätevedenpuhdistamolle. Juupajoelta johdettava vesimäärä mitataan Korkeakosken pumppaamon yhteydessä sijaitsevalla jäteveden virtausmittausasemalla. Oriveden kaupunki veloittaa Juupajoen kunnalta jätevesien vastaanottamisesta ja käsitlemisestä jätevesimaksun, joka on 31 % kulloinkin voimassa olevasta Oriveden kaupungin vesihuoltolaitoksen taksan mukaisesta jäteveden käyttömaksusta. Käsittelymaksuihin on talousarviossa varattu 100.000 €.

Viemäriverkoston saneeraus on aloitettu 2015 Käpylästä, ja saneerausta jatketaan vuosittain vuotovesien hallitsemiseksi.

Tehtäväalueen talous

Valtuusto on vahvistanut vesihuoltolaitoksen peruspääoman koroksi 6 %.

Veden kulutus on pysynyt vuoden 2018 tasossa. Veden ja jäteveden käyttömaksuihin ja perusmaksuihin ei esitetä korotusta.

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2020	Mittari
Normien edellyttämä talousveden laatutaso	Ei laatu poikkeamia.	Vesistö tarkkailut
Veden toimitusvarmuus	Ei häiriöitä	Vedentoimituksen keskeytykset
Lyllyn puhdistamon toiminta	Lupaehtojen täyttäminen	Puhdistamotarkkailut
Verkoston kestävyys	Verkoston peruskorjaus	Vesijohtovuodot / jätevesiverkoston vuotovedet
Vesihuoltolaitoksen sopimusehtojen ja yleisten toimitusehtojen päivittäminen	Toimitettu kaikille kuluttajille	toteutunut / ei
Työilmapiiri, työolosuhteet ja henkilöstön työtyytyväisyys hyvällä tasolla	Henkilöstölle järjestetään ammatillista koulutusta	Ajan tasalla olevat lain vaatimat koulutukset Kehityskeskustelut
Vesihuoltolain velvoitteet	Laissa määritellyt velvoitteet ajan tasalla	toteutunut / ei

Tunnusluvut	2018	TA 2019	TA 2020
Vedenjakelu			
Asiakkaita kpl	821	830	830
Myydyn veden määrä, m ³	91 523	94 670	94 490
Puhdasvesitaksa (€/m ³)	1,67	1,67	1,67
Vesijohtoverkoston pituus, m	119 041	119 041	119 041
Viemäröinti			
Asiakkaita kpl	498	512	505
Laskutettu jätevesi m ³	65 569	68 782	69 294
Jätevesitaksa (€/m ³)	2,82	2,82	2,82
Jätevesiverkostoa, m	59 833	59 833	60 333
Jätevesipumppaamot, kpl	25	25	25

VESIHUOLTOLAITOS TULOSLASKELMA	Tilinp.	Ed.budj.	Budj.	Muutos	TS2 tuh.	TS3 tuh.
ulkoinen/sisäinen	2018	2019	2020	%	2021	2022
Liikevaihto	504 572,15	503 650	505 630	0,4	506	506
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-31 741,15	-32 920	-32 920		-33	-33
Palvelujen ostot	-140 987,31	-177 950	-177 950		-178	-178
Muut toimintakulut	-257,90					
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-48 803,23	-49 330	-67 340	36,5	-67	-67
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-8 968,85	-11 590	-12 140	4,7	-12	-12
Muut henkilösivukulut	-1 034,92	-990	-1 740	75,8	-2	-2
Poistot ja arvonalentumiset	-157 353,24	-135 400	-131 770	-2,7	-131	-131
Liikelylijäämä (-alijäämä)	115 425,55	95 470	81 770	-7,5	83	83
Rahoitustuotot ja -kulut						
Muut rahoitustuotot	1 165,72					
Korkokulut	-12 019,02	-10 500	-8 500	-19,0	-6	-3
Muut rahoituskulut	333,09	-600	-600		-1	-1
Korvaus peruspääomasta	-8 962,02	-8 960	-8 960		-9	-9
Ylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia	95 943,32	75 410	63 710	-15,5	67	70
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)						
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	95 943,32	75 410	63 710	14,8	67	70

VESIHUOLTOLAITOS	Ed.budj.	Budj.	TS2tuh.	Ts3tuh.
RAHOITUSLASKELMA	2019	2020	2021	2022
Liikelylijäämä (alijäämä)	95 470	81 770	83	83
Poistot ja arvonalentumiset	135 400	131 770	131	131
Rahoitustuotot ja kulut	-20 060	-18 060	-16	-13
Toiminnan rahavirta yhteensä	210 810	195 480	198	201
Investointimenot	-150 000	-80 000	-100	-100
Rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointien rahavirta yhteensä	-150 000	-80 000	-100	-100
Toiminnan ja investointien rahavirta	60 810	115 480	98	101
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	300 000	0	500	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-400 000	0	-600	0
Rahoituksen rahavirta	-100 000	0	-100	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	-39 190	115 480	-2	101

VESIHUOLTOLAITOS	Tilinp.	Budj.tuh.	Budjetti	TS2 tuh.	TS3 tuh.
INVESTOINTIOHJELMA	2018	2019	2020	2021	2022
Korkeakosken vesihuollon saneeraus	-170 791	-150	-80 000	-50	-50
Sahrajärvi-Kopsamo kunnallistekniikka				-50	-50
INVESTOINNIT					
Inv/Käyttöomaisuuden osto					
Inv/Rakennuttaminen	-170 791	-150	-80 000	-100	-100
Inv/Muut menot					
Inv/Rahoitusosuudet valtiolta					
Yhteensä	-170 791	-150	-80 000	-100	-100

TULOSLASKELMAOSA

Juupajoen kunnan tuloslaskelma ulkoinen	TP 2018	TA 2019	Budj. 2020	Muutos %	TS2 tuh. 2021	TS3 tuh. 2022
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	870 882	913 350	799 450	-12,5	799	799
Maksutuotot	97 021	79 600	81 950	3,0	82	82
Tuet ja avustukset	86 043	120 900	142 370	17,8	142	142
Muut toimintatuotot	173 023	196 500	242 810	23,6	243	243
TOIMINTATUOTOT	1 226 969	1 310 350	1 266 580	-3,3	1 267	1 267
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-3 112 906	-3 008 580	-3 160 780	5,1	-3 161	-3 161
Palvelujen ostot	-7 931 141	-8 458 860	-8 542 120	1,0	-8 741	-8 916
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-678 270	-638 230	-643 430	0,8	-643	-643
Avustukset	-219 017	-276 600	-226 350	-18,2	-226	-226
Muut toimintakulut	-176 318	-160 570	-162 710	1,3	-163	-163
TOIMINTAKULUT	-12 117 652	-12 542 840	-12 735 390	1,5	-12 934	-13 109
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-10 890 683	-11 232 490	-11 468 810	2,1	-11 667	-11 842
Verotulot	6 911 261	7 446 000	7 397 000	-0,7	7 569	7 734
Valtionosuudet	4 239 190	4 326 970	4 456 400	3,0	4 456	4 456
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	21 737	19 600	23 800	21,4	24	24
Muut rahoitustuotot	93 035	0	0			
Korkokulut	-34 299	-38 200	-35 200	-7,9	-28	-20
Muut rahoituskulut	12 865	-29 000	-9 300	-67,9	-9	-9
Rahoitustuotot ja -kulut	93 339	-47 600	-20 700	-56,5	-14	-5
VUOSIKATE	353 107	492 880	363 890	-26,4	345	343
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-513 117	-523 520	-534 030	2,0	-534	-534
Poistot ja arvonalentumiset	-513 117	-523 520	-534 030	2,0	-534	-534
TILIKAUDEN TULOS	-160 010	-30 640	-170 140	459,2	-189	-191
Varausten ja rahastojen muutokset						
Poistoeron muutos	10 571	10 500	10 500		11	11
Varausten ja rahastojen muutokset	10 571	10 500	10 500		11	11
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-149 439	-20 140	-159 640	698,6	-179	-181
Kertynyt yli-/alijäämä	2 127 165	2 107 025	1 947 385		1 768 385	1 587 385

Tuloslaskelman tunnusluvut talousarviossa	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintatuotot (ulk.)	1 424 236	1 226 969	1 310 350	1 266 580	1 267 000	1 267 000
Toimintakulut (ulk.)	11 966 083	12 117 652	12 542 840	12 735 390	12 934 000	13 109 000
Vuosikate	987 115	353 106	492 880	363 890	345 000	343 000
Poistot ja arvonalentumiset	491 469	513 117	523 520	534 030	534 000	534 000
Tilikauden tulos	495 645	-160 010	-30 640	-170 140	-189 000	-191 000
Taseen kertynyt yli-/alijäämä	2 276 604	2 127 166	2 107 025	1 947 385	1 768 385	1 587 385
Tunnusluvut						
Toimintatuotot/Toimintamenot, %	11,90	10,13	10,45	9,95	9,80	9,67
Vuosikate /Poistot, %	200,85	68,82	94,15	68,14	64,61	64,23
Vuosikate, €/asukas	518,44	187,72	259,41	193,15	183,12	182,06
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	1 195,70	1 130,87	1 108,96	1 033,64	938,63	842,56
Asukasmäärä tilinpäätösvuoden lopussa	1904	1881	1900	1 884	1884	1884

Vuosikate osoittaa kunnan/konsernin tulo- ja meno-erät, jotka jäävät käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo- ja meno-erät riittävyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, tulo- ja meno-erät on riittävä. Vuoden 2016 talousarviossa vuosikate ylittää niukasti poistot. Suunnitelmavuosina vuosikate jää poistoja pienemmäksi ja v. 2018 se kääntyy miinukselle.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Tilikauden tulokseen saattaa olennaisesti vaikuttaa satunnaiset tuotot tai kulut, mistä syystä tulo- ja meno-erät riittävyden arviointia ei voida määrittellä sen perusteella. Vuoden 2016 talousarviossa tilikauden tulos on 2710 euroa.

Taseen kertyneeseen yli-/alijäämään on tiivistetty kunnan koko tulohistoria.

Pitkän aikavälin tulo- ja meno-erät tavoite voidaan asettaa taseen kertyneeseen yli-/alijäämän perusteella. Kun kertynyt yli-/alijäämä jaetaan kunnan asukasmäärällä, saadaan vertailukelpoinen tunnusluku kuntien välisessä vertailussa. Vertailtavien kuntien tulee kuitenkin kuulua samaan kuntakokoluokkaan.

Tunnusluku toimintatuotot prosenttia toimintakuluista kertoo maksurahoituksen osuuden toimintamenoista.

Kunnan koko, toimintojen yhtiöittäminen, liikelaitostaminen ja oppilaitosten ylläpitäminen vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät kuntakohtaisia eroja. Tunnuslukua voidaan tulkita siten, että maksurahoituksen osuuden kasvu vahvistaa kunnan tulo- ja meno-erät.

Vuosikate prosenttia poistoista

Kun tunnusluvun arvo on vähintään 100 %, oletetaan kunnan tulo- ja meno-erät olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä.

Tulo- ja meno-erät on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot, ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

Tunnusluvun asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää. Pitkän aikavälin tulo- ja meno-erät tavoitearvon tulisi olla vähintään 300–400 euroa asukas. Talousarviovuonna 2016 kertynyt ylijäämä on noin 470 e/ asukas. Vuosina 2017 ja 2018 kertynyt ylijäämä hupenee ja vuonna 2018 tunnusluku on miinuksella, mikäli kehitys jatkuu ennusteen suuntaisena.

INVESTOINTIOSA

INVESTOINTIOHJELMA	Tilinp. 2018	Ed.budj 2019	Budj. 2020	TS2 tuh. 2021	TS3 tuh. 2022
Tulot					
Rahoitusosuudet valtiolta vanhainkodin muutostyöt	127 976				
Menot					
Osakkeet ja osuudet	-17 000				
Juupakodin muutostyöt	-207 398				
Kunnanhallituksen atk-hankinnat		-40 000	-25 000		
Sivistystoimen atk-hankinnat			-15 000		
Ruokapalvelu investointi			-16 000		
Kaavateiden perusparannus				-100	-150
Koskitien kevytväylä			-320 000		
Korkeakosken vesihuollon saneeraus	-170 791	-150 000	-80 000	-50	-50
Sahrajärvi-Kopsamo paineviemäri				-50	-50
Talonrakennuksen pieninvestoinnit	-56 505	-50 000	-60 000	-50	-50
Paloaseman laajennus	-15 396	-400 000			
Investoinnit yhteensä					
Inv/Palkat	-3 856				
Inv/Muut henkilöstömenot	-355				
Inv/Käyttöomaisuuden osto	-2 338	-40 000	-56 000		
Inv/Rakennuttaminen	-443 540	-600 000	-460 000	-250	-300
Inv/Muut menot	-17000				
Investointimenot	-467 089	-640 000	-516 000	-250	-300
Investointitulot					
Rahoitusosuudet	127 976				
Omaisuden myynti					
Investoinnit netto	-339 113	-640 000	-516 000	-250	-300

Investointiohjelma: Hankeluettelo

KIINTEISTÖT

Hanke 1 Talonrakennuksen pieninvestoinnit

Toteuttamisaikataulu:	2019 - 2022
Toteutus:	Juupajoen kunta
Kuvaus:	Pieninvestoinnit
Kustannusarvio:	160.000 € vuosi 2020 60.000 €

LIIKENNEVÄYLÄT

Hanke 2 Kaavateiden perusparantaminen, teiden valaistus

Toteuttamisaikataulu:	2021- 2023
Toteutus:	Juupajoen kunta
Kuvaus:	Katuvalaistuksen rakentaminen ja uusiminen. Teiden peruskorjaus ja päällystäminen. Kaavateiden perusparannus: Kaavatiet 60 kpl.
Kustannusarvio:	300.000 €

Hanke 3 Jalankulku- ja pyöräilyväylän rakentaminen

Toteuttamisaikataulu:	2020
Toteutus:	Juupajoen kunta
Kuvaus:	Kevyenliikenteen väylän rakentaminen välille Pensaskuja – Kantatie 58.
Kustannusarvio:	320.000 €

VESI- JA VIEMÄRILAITOS

Hanke 4 Sahrajärvi-Kopsamo kunnallistekniikka

Toteuttamisaikataulu:	2021- 2023
Toteutus:	Juupajoen kunta
Kuvaus:	Sahrajärvi-Kopsamo kunnallistekniikan rakentaminen.
Kustannusarvio:	100.000 €

Hanke 5 Korkeakosken vesihuollon saneeraus

Toteuttamisaikataulu:	2015 - 2022
Toteutus:	Juupajoen kunta
Kuvaus:	Korkeakosken keskustan putkistosaneeraukset.
Kustannusarvio:	700.000 € vuosi 2020 80.000 €

RAHOITUSOSA

Rahoituslaskelma	Tilinp. 2018	Ed.budj 2019	Budj. 2020	TS2 tuh. 2021	TS3 tuh. 2022
TULORAHOITUS					
VUOSIKATE	353 107	492 880	363 890	345	343
TULORAHOITUS	353 107	492 880	363 890	345	343
INVESTOINNIT					
INVESTOINTIMENOT	-467 090	-640 000	-516 000	-250	-300
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN	127 976				
PYSYVIEN VASTAAVIEN VARS.MYYNTITULO	0				
INVESTOINNIT	-339 114	-640 000	-516 000	-250	-300
RAHAVIRTA/VARS.TNTA JA INVESTOINNIT	13 993	-147 120	-152 110	95	43
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	37 853				
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS		400 000		700	
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-412 732	-412 550	-12 780	-1 013	-13
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	315 544				
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOM. MUUTOS	1 600				
LYHYTAIKAISTEN SAAMISTEN MUUTOS	-167 169				
KOROTT. PITKÄ- JA LYHYTAIK.VELKOJEN MUUTOS	266 256				
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	41 352	-12 550	-12 780	-313	-13
RAHAVAROJEN MUUTOS	55 345	-159 670	-164 890	-218	30

LIITTEET

Liite 1. Juupajoen kunnan talous lyhyesti

Juupajoki	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Veroprosentti	21	21	21	21
1 000 €				
Verotulot	7 174	6 911	7 446	7 397
Valtionosuudet	4 285	4 239	4 327	4 456
Vuosikate	987	353	493	364
Poistot	-491	-513	-524	-534
Investoinnit, netto	-751	-339	-640	-516
Tunnuslukuja				
Vuosikate eur/asukas	518	188	259	193
Lainakanta eur/asukas	1 719	1 688	2 058	2 068
Vuosikate % poist.	200	69	94	68
Asukasluku tilinpäätösvuoden lopussa	1 904	1 881	1 900	1 884

Vuosikate prosenttia poistoista

Kun tunnusluvun arvo on vähintään 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä.

Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot, ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot.

Liite 2. Osastokartta

Osasto	Nimi	Taso	
2	JUUPAJOEN KUNTA	01 KOKO	KUNTA
10	HALLINTOPALVELUT	02 Taso	02 (Vastuualue)
100	KONSERNIHALLINTO	03 Taso	03 (Tulosalue)
10000	KUNNANVALTUUSTO	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
11100	HALLINTO	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
11200	VAALIT	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
11300	TARKASTUSTOIMI	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
12000	HALLINTOTOIMI	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
14000	ELINKEINOTOIMI	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
16000	TYÖLLISYSPALVELUT	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
20	HYVINVOINTIPALVELUT	02 Taso	02 (Vastuualue)
200	HYVINVOINTITOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
20000	HYVINVOINTIPALVELUJEN HALLINTO	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
21000	SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJEN HALLINTO	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
210	SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
22000	SOTE-KIINTEISTÖT	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
23000	SOSIAALIPALVELUT	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
24000	PERUSTERVEYDENHUOLTO	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
25000	ERIKOISSAIRAANHOITO	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
26000	SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMEN YT-ALUE	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
27000	ELÄINLÄÄKINTÄ JA YMPÄRISTÖTERV.HUOLTO	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
300	KOULUTUSPALVELUT	03 Taso	03 (Tulosalue)
30000	KOULUKESKUS	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
31000	KIRKONKYLÄN KOULU	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
32000	KOULUTUKSEN TUKIPALVELUT	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
35000	VAPAA SIVISTYSTYÖ	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
340	VARHAISKASVATUSPALVELUT	03 Taso	03 (Tulosalue)
350	MUUT SIVISTYSPALVELUT	03 Taso	03 (Tulosalue)
36000	KIRJASTO	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
38000	NUORISOTOIMI	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
39000	LIIKUNTATOIMI	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
40	TEKNISET PALVELUT	02 Taso	02 (Vastuualue)
400	TEKNINEN TOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
40000	TEKNISEN TOIMEN HALLINTO	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
42000	KIINTEISTÖT	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
43000	PELASTUSTOIMI- JA YMPÄRISTÖNSUOJELU	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
44000	LIKELAITOKSET	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
45000	LIIKENNEVÄYLÄT, PUISTOT JA YLEISET ALUEET	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
50	RAHOITUS	02 Taso	02 (Vastuualue)
500	TOIMINNAN RAHOITUS	03 Taso	03 (Tulosalue)
520	KORKOMENOT	03 Taso	03 (Tulosalue)
530	KORKOTULOT	03 Taso	03 (Tulosalue)
540	MUU RAHOITUS	03 Taso	03 (Tulosalue)
550	POISTOERON MUUTOS	03 Taso	03 (Tulosalue)

9	INVESTOINNIT	01 KOKO	KUNTA
9000	KUNNANHALLITUS/INVESTOINNIT	02 Taso	02 (Vastuualue)
9001	KIINTEÄ OMAISUUS/KHALL	03 Taso	03 (Tulosalue)
9002	IRTAIMISTO/KHALL	03 Taso	03 (Tulosalue)
9003	AINEETON KÄYTTÖOMAISUUS/INVESTOINNIT	03 Taso	03 (Tulosalue)
9004	SIJOITUKSET	03 Taso	03 (Tulosalue)
9005	KUNTAYHTYMÄOSUUDET	03 Taso	03 (Tulosalue)
9020	PERUSTURVA/INVESTOINNIT	02 Taso	02 (Vastuualue)
9021	TALONRAKENNUS/PERUSTURVA	03 Taso	03 (Tulosalue)
9022	AINEETON KÄYTTÖOMAISUUS/PERUSTURVA	03 Taso	03 (Tulosalue)
9023	IRTAIMISTO/PERUSTURVA	03 Taso	03 (Tulosalue)
9024	JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS/PERUSTURVA	03 Taso	03 (Tulosalue)
9030	SIVISTYSTOIMI/INVESTOINNIT	02 Taso	02 (Vastuualue)
9031	TALONRAKENNUS/SIVISTYSTOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
9032	IRTAIMISTO/SIVISTYSTOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
9033	LIIKUNTAPAIKAT/SIVISTOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
9040	TEKNINEN TOIMI/INVESTOINNIT	02 Taso	02 (Vastuualue)
9041	TALONRAKENNUS/TEKNINEN TOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
9051	IRTAIMISTO/TEKNINEN TOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
9061	JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS/TEKNINEN TOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
9071	LIIKELAITOKSET/TEKNINEN TOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
9611	TEIDEN RAKENTAMINEN	04 Taso	04 (Tulosyksikkö 1)
9612	YLEISET ALUEET	04 Taso	04 (Tulosyksikkö 1)
9711	VESI- JA VIEMÄRILAITOS	04 Taso	04 (Tulosyksikkö 1)
9712	KAUKOLÄMPÖLAITOS	04 Taso	04 (Tulosyksikkö 1)

Liite 3. Tilivelvolliset

Juupajoen kunnan tilivelvolliset 2019			
Osasto	Nimi	Taso	Tilivelvollinen
10	HALLINTOPALVELUT	02 Taso	Kunnanjohtaja
100	KONSERNIHALLINTO	03 Taso	Kunnanjohtaja
10000	KUNNANVALTUUSTO	04 Taso	Kunnanjohtaja
11100	HALLINTO	04 Taso	Kunnanjohtaja
11200	VAALIT	04 Taso	Kunnanjohtaja
11300	TARKASTUSTOIMI	04 Taso	Kunnanjohtaja
12000	HALLINTOTOIMI	04 Taso	Kunnanjohtaja
14000	ELINKEINOTOIMI	04 Taso	Kunnanjohtaja
16000	TYÖLLISYSPALVELUT	04 Taso	Kunnanjohtaja
20	HYVINVOINTIPALVELUT	02 Taso	Hyvinvointijohtaja
200	HYVINVOINTITOIMI	03 Taso	Hyvinvointijohtaja
20000	HYVINVOINTIPALVELUJEN HALLINTO	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
21000	SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJEN HALLINTO	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
210	SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI	03 Taso	Hyvinvointijohtaja
22000	SOTE-KIINTEISTÖT	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
23000	SOSIAALIPALVELUT	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
24000	PERUSTERVEYDENHUOLTO	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
25000	ERIKOISSAIRAANHOITO	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
26000	SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMEN YT-ALUE	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
27000	ELÄINLÄÄKINTÄ JA YMPÄRISTÖTERV.HUOLTO	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
300	KOULUTUSPALVELUT	03 Taso	Rehtori
30000	KOULUKESKUS	04 Taso	Rehtori
31000	KIRKONKYLÄN KOULU	04 Taso	Rehtori
32000	KOULUTUKSEN TUKIPALVELUT	04 Taso	Rehtori
340	VARHAISKASVATUSPALVELUT	03 Taso	Päiväkodin johtaja
350	MUUT SIVISTYSPALVELUT	03 Taso	Hyvinvointijohtaja
35000	VAPAA SIVISTYSTYÖ	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
36000	KIRJASTO	04 Taso	Kirjastonjohtaja
38000	VAPAA-AIKAPALVELUT	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
39000	LIIKUNTATOIMI	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
40	TEKNISET PALVELUT	02 Taso	Tekninen johtaja
400	TEKNINEN TOIMI	03 Taso	Tekninen johtaja
40000	TEKNISEN TOIMEN HALLINTO	04 Taso	Tekninen johtaja
42000	KIINTEISTÖT	04 Taso	Tekninen johtaja
43000	PELASTUSTOIMI- JA YMPÄRISTÖNSUOJELU	04 Taso	Tekninen johtaja
44000	LIKELAITOKSET	04 Taso	Tekninen johtaja
45000	LIIKENNEVÄYLÄT, PUISTOT JA YLEISET ALUEET	04 Taso	Tekninen johtaja